

การบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก
เรื่อง การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

327.3 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 ส 691 ก การบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก
 เรื่อง การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
 132 หน้า
 ISBN : 978-616-7324-57-9

1. ประชาคมอาเซียน - การบรรยาย
2. ชื่อเรื่อง

การบรรยายทางวิชาการ เพื่อสร้างความตระหนัก เรื่อง การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

สิ่งพิมพ์ สกศ.   ฉบับที่ 1 /2554
พิมพ์ครั้งที่ 1   ตุลาคม 2553
จำนวนพิมพ์   2,000 เล่ม
ผู้พิมพ์เผยแพร่   กลุ่มยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศศูนย์
   พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ
   สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
   99/20 ถ.สุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
   โทร. 0 2668 7123 ต่อ 2526, 2528
   โทรสาร 0 2668 8020
   Website : <http://www.onec.go.th>
สำนักพิมพ์   บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด
   78/196-200, 204-205 ซ.พระยาสุเรนทร์ 19
   แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพฯ 10510
   โทรศัพท์ : 02-919-1481, 02-919-1489
   โทรสาร : 02-540-1064
   E-mail : pimdeekarpim09@yahoo.co.th
   www.pimdeekarpim.com

คำนำ

นับตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกัน ภายหลังจากการประกาศปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) และการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nations) เป็นต้นมา ประเทศสมาชิกอาเซียนต่างได้รับประโยชน์จากความร่วมมือที่ช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ และสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับประชาคมอื่นๆ ในโลกให้สูงขึ้น แม้จะเป็นเพียงการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ ก็ตาม ภายหลังจากรับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” (ASEAN Vision 2020) ในปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ.1997) เพื่อพัฒนาอาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) และเห็นชอบให้มีการร่าง “กฎบัตรอาเซียน” เพื่อเป็น “ธรรมนูญ” การบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ตลอดจนการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี พ.ศ.2550 (ค.ศ.2007) ที่มีความตกลงให้เร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นอีก 5 ปี คือ ภายในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) ซึ่งมีการลงนามรับรอง “ร่างกฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) เพื่อใช้เป็นกติกาในการอยู่ร่วมกันที่เน้นความยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตย หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียน ดังคำขวัญที่ว่า “One Vision, One Identity, One Community” ส่งผลให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อน และเตรียมการเพื่อก้าวสู่

การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าวในทุกมิติ
อย่างเป็นทางการและจริงจังมากยิ่งขึ้น

การศึกษามีหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญ
ในการให้ความรู้ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่
การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนด ในกรอบความร่วมมือ
ของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก (Three Pillars of ASEAN
Community) ซึ่งประกอบด้วยประชาคมการเมืองและความมั่นคง
อาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC)
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC)
และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN
Socio-Cultural Community - ASCC) อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยวิจัยและพัฒนานโยบายและ
แผนการศึกษาของชาติ จำเป็นที่จะต้องมีความตระหนักรู้และมีความ
พร้อมในการกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวสู่
ประชาคมอาเซียน ที่สอดคล้องกับนโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูป
การศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่มุ่งสร้างคนไทยยุคใหม่ให้มีความรู้
ความดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งหมายรวมถึง
การจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองอาเซียน
ที่สามารถแข่งขันได้และอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างสันติสุข ตลอดจน
เป็นต้นแบบการดำเนินการเพื่อขยายผลความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม
กับประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันอีกด้วย ดังนั้นการให้
ความรู้แก่ข้าราชการ บุคลากร และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการเตรียมการ
เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นเป้าประสงค์หลัก
ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ เพื่อประโยชน์ในการปูพื้นฐาน สร้างความรู้

ความเข้าใจให้นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความตื่นตัว และ
มีความพร้อมในเบื้องต้นเพื่อจับมือก้าวสู่ประชาคมอาเซียนไปพร้อมกัน
สำนักงานฯ ขอขอบคุณท่านอดีตรักษาการอธิบดีกรมอาชญาวิทยา
(นายวิวัฒน์ ศรีวิหค) และท่านรองเลขาธิการคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร. พินิติ รตะนานุกูล) ตลอดจน
ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาร่วมกิจกรรมการบรรยายและแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น ทำให้ผู้เข้าร่วมฟังบรรยายได้รับข้อมูลจากการสัง
สนทนา ประสพการณ์ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบายและ
การปฏิบัติงานต่อไป

(ศาสตราจารย์พิเศษรชทอง จันทรางศุ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

หน้า

คำกล่าวเปิดการบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก เรื่อง การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดย เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ธทอง จันทรางศุ)	9
สรุปสาระสำคัญจากการบรรยาย เรื่อง “ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ใน ค.ศ.2015” โดย อธิบดีกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค)	11
จุดเริ่มต้นของอาเซียน	11
โครงสร้างของอาเซียน	13
หลักการพื้นฐานของอาเซียน	14
กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)	16
บทบาทของประเทศไทยต่ออาเซียน	19
3 เสาหลักแห่งความร่วมมือของประชาคมอาเซียน (Three Pillars of ASEAN Community)	21
ผลสำรวจทัศนคติและการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน	44
สรุปสาระสำคัญจากการบรรยาย เรื่อง “ประชาคมอาเซียน กับอนาคตการศึกษาไทย” โดย รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร. พินิติ รตะนาหกุล)	47
อาเซียนในแผนที่โลก	48
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอาเซียน	49
สถานะของประเทศสมาชิกอาเซียน	51
การเตรียมความพร้อมในการสร้างและพัฒนาคน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน	53

	หน้า
ความร่วมมือทางการศึกษาของอาเซียน	60
เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network : AUN)	62
ประเด็นอภิปรายซักถามและความคิดเห็นจากผู้ร่วมฟังบรรยาย	71
ข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน	95
จากการบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนักเรื่อง “การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน”	
สรุปประเด็นสำคัญ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน	99
ภาคผนวก	105
1. โครงการและกำหนดการบรรยาย	106
2. ประวัติย่อผู้บรรยาย	113
3. รายชื่อผู้เข้าร่วมฟังบรรยาย	121
4. เอกสารประกอบการบรรยาย	130

คำกล่าวเปิดการบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก เรื่อง การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

โดย เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)

ปัจจุบันนี้เราผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาออกมาเพียงพอหรือขาดเกินอย่างไรกับความต้องการของประเทศไทยเรา คงเป็นโจทย์หรือเป็นคำถามที่ท่านผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานด้านการศึกษาต้องการทราบ แต่ผมคิดว่าถ้าจะตอบคำถามเหล่านี้ เมื่อ 10 ปีก่อน คงตอบได้ด้วยปัจจัยหรือตัวแปรที่แตกต่างจากวันนี้และอนาคต เพราะเหตุว่าในสมัยก่อนการถ่ายเทข้ามพรมแดนระหว่างประชากรของประเทศทั้งหลายยังอยู่ภายใต้กติกาหรือข้อกำหนดที่มุ่งหมายเพื่อการป้องกันหรือกีดกันในหลายๆ ประเด็น เช่น การกีดกันในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

ณ วันนี้ กติกาและปัจจัยหลายอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปดังที่ทุกคนคงจะได้ยินกันอย่างมากในช่วงปีนี้ เกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในอีก 4 - 5 ปีข้างหน้า คำว่าอาเซียนจะกลายเป็นสิ่งที่เป็นตัวแปรใหม่ในชีวิตของเรา ส่งผลให้การวางแผนต่างๆ เปลี่ยนไป การสร้างความเข้าใจในเรื่องการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนว่ามีผลกระทบอย่างไรเป็นสิ่งจำเป็น อย่างน้อยในแวดวงนักการศึกษาที่ยังมีความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ไม่มากพอ มีประเด็นอีกมากมายหลากหลายที่ท่านวิทยากรทั้ง 2 ท่านจะกรุณาให้เกียรติกับสำนักงานฯ ในวันที่นี้โดยการพูดคุยในลักษณะการบรรยายทางวิชาการให้ข้าราชการและบุคลากรด้านการศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการ

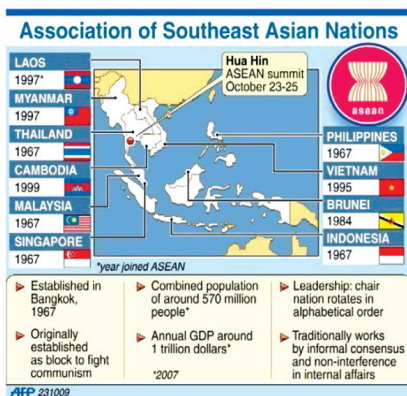
ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องที่เป็นมุมมอง มุมลบ และสิ่งที่เราต้องเตรียมความพร้อม หน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาคือหาความรู้ให้กับตัวเองเสียก่อน แล้วจึงเชิญเครือข่าย ที่สนใจมานั่งฟังพร้อม ๆ กัน ท่านวิทยากรอาจฝากการบ้านทั้งทำย ัวไว้ให้เราต้องทำงานต่อไป สำนักงานฯ ก็ยินดีที่จะรับประเด็นเหล่านั้น ัวไว้เป็นโจทย์ที่จะต้องไปแสวงหาคำตอบในวันข้างหน้า เมื่อเราตั้งใจ จะสร้างความรู้ความตระหนักที่จะเป็นประชาคมอาเซียนเช่นนี้แล้ว วิทยากรคงจะไม่มีท่านใดที่เหมาะสมยิ่งไปกว่าท่านทั้งสอง ท่านแรก คือ ท่านอธิบดีกรมอาเซียน นายวิฑูรย์ ศรีวิหค ซึ่งกำลังจะเดินทางไปเป็นเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งก็ยัง อยู่ในแวดวงของความเป็นอาเซียนในเร็ววันนี้ และอีกท่านหนึ่ง คือ ท่านรองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารของเครือข่าย มหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) ก่อน มาดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน โดยจากการพูดคุยกันนอกรอบกระผม และท่านวิทยากรทั้งสองมีความกังวลใจตรงกันในประเด็นการเตรียม การเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่อาจไม่ทันตามกรอบเวลาดังกล่าว ไปแล้ว

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขออนุญาตเปิดการบรรยายทาง วิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก เรื่อง การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และขอเรียนเชิญวิทยากรบรรยาย เรื่อง “ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนใน ค.ศ.2015” ณ โอกาสนี้

**สรุปสาระสำคัญจากการบรรยาย
เรื่อง “ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนใน ค.ศ.2015”
โดย อธิปดิกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค)**

จุดเริ่มต้นของอาเซียน

สวัสดิ์ทุกท่านซึ่งอยู่ในแวดวงนักการศึกษา หลังจากที่เรา
ครบวาระการเป็นประธานอาเซียนเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2552
ที่ผ่านมา ตอนนี้ผมเดินสายพูดเรื่องอาเซียนทุกวัน ในหัวข้อต่าง ๆ
กันไป เรื่องก้าวสู่ประชาคมอาเซียนปี 2015 เป็นเรื่องที่บางคนรู้สึกตกใจ
เหมือนกับเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วนเมื่อวานนี้
แต่ในความเป็นจริง มีการดำเนินการมาเป็นลำดับอยู่นานแล้ว เพียงแต่
ไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร และการที่ไม่ให้ความสนใจนี้มิใช่
เกิดขึ้นในเฉพาะประเทศไทย หากแต่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกอาเซียน
ทั้ง 10 ประเทศ เพียงแต่อาเซียนกับประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใน
ลักษณะพิเศษ เพราะสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้น
ในประเทศไทยโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (The Bangkok Declaration) เมื่อ
วันที่ 8 สิงหาคม 2510 ที่พระราชวังสราญรมย์ หรือกระทรวงการ
ต่างประเทศเดิม ในสมัยพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ เป็น
รัฐมนตรีต่างประเทศของไทย มีประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศ
ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศ
ไทย โดยมีจุดประสงค์ในการรวมตัวเริ่มแรกเพื่อความมั่นคงในภูมิภาค

ที่ต้องการขจัดป้องกันภัยคุกคาม จากคอมมิวนิสต์โดยตรง ต่อมาได้มีประเทศต่างๆ เข้า เป็นสมาชิกเพิ่มเติมได้แก่ บรูไน ดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ตามลำดับ ทั้งนี้มีกติกากว่าผู้ที่เข้ามาเป็น สมาชิกอาเซียนต้องอยู่ใน ภูมิภาคนี้ การเข้าร่วมเป็น

สมาชิกของกัมพูชาทำให้อาเซียนมีสมาชิกรวมทั้ง 10 ประเทศใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประชากรรวมกันทั้งสิ้นเกือบ 600 ล้านคน มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่สูง และเป็นที่สนใจของประเทศคู่ เจริญทั้ง ASEAN + 3 (ASEAN + จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) ASEAN + 6 (ASEAN + จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย) และประเทศคู่เจรจาอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา รัสเซีย แคนาดา เป็น อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปีที่ประเทศไทยเป็นประธานอาเซียน และได้มีการกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ส่งผลให้มีการเดินทางเข้า ออกประเทศไทยของประเทศคู่เจรจาข้างต้นสูงขึ้นมาก อุปสรรค สำคัญที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อไทยคือการเป็นประธานอาเซียนของไทยคือ ปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ก็ผ่านพ้น มาได้ในที่สุด

โครงสร้างของอาเซียน

ภูมิหลังของประวัติศาสตร์อาเซียน ในเรื่องการก่อตั้งประชาคม ย้อนกลับไปในการประชุมสุดยอดครั้งที่ 9 ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อปี พ.ศ. 2546 (ค.ศ.2003) ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Bali Concord 2) โดยผู้ลงนามฝ่ายไทย คือ พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีของไทยในขณะนั้น ได้รับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” (ASEAN Vision 2020) ที่กำหนดเป้าหมายหลัก 4 ประการ เพื่อมุ่งพัฒนาอาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) โดยกำหนดเป้าหมายไว้ว่า ภายในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ.2563) อาเซียนจะเป็น

- 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต
- 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก
- 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร

และเห็นชอบให้มีการร่าง “กฎบัตรอาเซียน” ซึ่งทำหน้าที่เป็น “ธรรมนูญ” การบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่าง

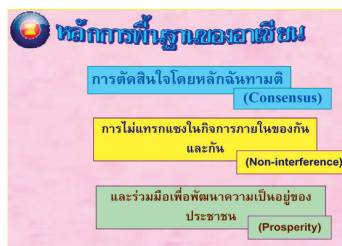

รอบด้าน แบ่งเป็น ความร่วมมือ 3 ด้าน หรือ 3 เสาหลัก ได้แก่ ด้านการเมือง ให้จัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) ด้าน

เศรษฐกิจ ให้จัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) และด้านสังคมและวัฒนธรรม ให้จัดตั้งประชาคมสังคมและ วัฒนธรรม (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) มีหลักการพื้นฐานของความร่วมมือที่น่าสนใจ 3 ข้อ ได้แก่ ให้ใช้การตัดสินใจโดยหลักฉันทามติ การไม่แทรกแซงกิจการภายใน ซึ่งกันและกัน และเน้นการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งต่อมาผู้นำของประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นกว่าเดิม 5 ปี ทำให้เป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนโดยสมบูรณ์จะต้องเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ.2558)

หลักการพื้นฐานของอาเซียน

ผลของการดำเนินการตามหลักการพื้นฐานของความร่วมมือในประเด็นการตัดสินใจโดยฉันทามติ ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์แบ่งเป็นสองฝ่าย คือฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยซึ่งมองว่าหลักฉันทามติส่งผลให้การพัฒนาความร่วมมือ

มือ อาเซียนเป็นไปได้อีก เพราะเมื่อมีชาติหนึ่งชาติใดไม่เห็นด้วย ในการดำเนินการใดๆ แม้จะเป็นเพียงเสียงข้างน้อย หรือไม่เกิดความ เห็นพ้องต้องกันในทุก 10 ประเทศสมาชิก การดำเนินการเหล่านั้นก็จำเป็นต้องยุติหรือเลื่อนออกไป ส่งผลให้เกิดหลักเกณฑ์ที่ชื่อว่า ASEAN Minus-x ที่ให้มีการงดการออกเสียงของบางประเทศในบางเรื่อง กรณี ดังกล่าวประเทศไทยเองก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ASEAN Minus-x ในหลายประเด็นอันเนื่องมาจากกรอบของรัฐธรรมนูญมาตรา 190 เมื่อพร้อมจึงเข้าร่วมลงนามกับกลุ่มอาเซียนที่ได้มีการลงนามไป ก่อนหน้านั้นแล้วภายหลังได้

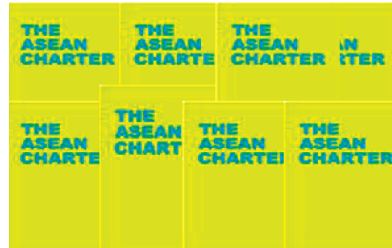
ในประเด็นการไม่แทรกแซงกิจการภายในถือว่าสามารถใช้ได้ ดีในอาเซียน โดยถ้าเป็นเหตุการณ์ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศ หนึ่งแล้วส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ประเทศสมาชิก จะสามารถร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกันได้ ใน ขณะที่เรื่องสิทธิมนุษยชนและเรื่องประชาธิปไตยในประเทศสมาชิกใด ประเทศหนึ่ง ประเทศอื่นจะเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในไม่ได้

และสำหรับประเด็นการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนยัง ไม่มีข้อคัดค้านใดๆ ทั้งนี้หลักการพื้นฐานในกรอบความร่วมมืออาเซียน ทั้ง 3 ข้อ ดังที่กล่าวมาแล้วยังสามารถผ่อนปรนได้ภายใต้การหารือ ร่วมกันของประเทศสมาชิกเป็นรายกรณีไป ผลของการดำเนินการ ตามหลักการพื้นฐานข้างต้นในช่วงที่ผ่านมาก่อให้เกิดทั้งผลดีและ ผลเสีย ผลดีคือ นับตั้งแต่การริเริ่มความร่วมมืออาเซียน ในปี พ.ศ.2510 เป็นต้นมา ประเทศต่างๆ ในอาเซียนมีความร่วมมืออันดีมา เป็นระยะเวลากว่า 4 ทศวรรษ ซึ่งผลของความร่วมมือและความช่วยเหลือ ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้ประเทศในภูมิภาคอาเซียนผ่านพ้นวิกฤตครั้ง

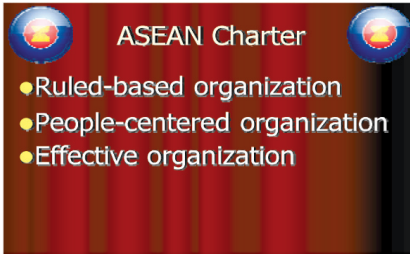
สำคัญๆ ในอดีตมาได้หลายครั้ง เช่น วิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง มาถึง วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ โรคไข้หวัดระบาด H1N1 ภัยพิบัติธรรมชาติ สึนามิ และไข้หวัด 2009 เป็นต้น ในส่วนที่เป็นผลเสีย เช่นที่เกิดขึ้น ในเรื่องความร่วมมือทางด้านการศึกษาของบางประเทศที่ไม่พร้อม หรือหัวข้อความร่วมมือต่างๆ ของอาเซียนที่ไม่มีการบีบบังคับ บางประเทศต้องงดออกเสียงและเข้าร่วมในความร่วมมือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยใช้หลัก ASEAN Minus-x เป็นต้น

กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

การกำหนดเป้าหมาย ในการเป็นประชาคมอาเซียนให้ สันลงมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดี คือเป็นสิ่งที่น่าตื่นตัว ก่อให้เกิด แรงกระเพื่อมทั้งภูมิภาคและทั่วโลก ประเทศต่างๆ ในโลกต่าง

จับตามองว่าอาเซียนมีความเอาจริงเอาจังยิ่งขึ้น และส่งผลให้มีการ ประกาศใช้ “กฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) หรือปฏิญญาชะอำ หัวหิน (Cha-am Hua Hin Declaration) ในการประชุมสุดยอด อาเซียน ครั้งที่ 14 ที่จัดขึ้นระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552 (2009) ณ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเทศไทย นับ เป็นจุดเริ่มต้นความเป็น “ประชาคมอาเซียน” อย่างเป็นทางการ ที่จะนำไปสู่วิถีการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ คือ เป็นการปรับองค์กรใน การทำงานแบบการรวมกลุ่มที่มี “กฎ” เป็น ฐานที่สำคัญ (Rule-Based)

โดยสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ
จะต้องปฏิบัติตามพันธะข้อ
ตกลง มีการกำหนด “กลไก
ระงับข้อพิพาท” พร้อมกับ
สร้าง “อาเซียน” ให้มีสถานะ
เป็น “นิติบุคคล” มีการปรับให้

เป็นองค์กรที่มี “ประชาชน” เป็นศูนย์กลาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ
การรวมกลุ่มให้เกิด “กระบวนการตัดสินใจ” จากการประชุมระดับ
ผู้นำ ซึ่งปรากฏเป็นคณะมนตรี หรือ (Councils) ของอาเซียนทำหน้าที่
ใน 3 เสาหลัก มีการเพิ่มอำนาจ “สำนักเลขาธิการ” (Secretariat) และ
ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ (Secretary General) นอกจากนี้ ประชาคม
อาเซียนยังมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ และลดช่องว่างระหว่าง
สมาชิกของอาเซียนลง ส่งผลให้ความร่วมมือในอาเซียนที่เคยอยู่ใน
ลักษณะความร่วมมือกันแบบหลวมๆ สู่ความร่วมมือที่แน่นแฟ้นใกล้
ชิดยิ่งขึ้น ในขณะที่ข้อเสียที่ควรนำมาพิจารณา คือด้านความพร้อมของ
ประเทศต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยที่อาจเกิดอุปสรรคซึ่งขัดขวาง
มิให้การขับเคลื่อนเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนไม่บรรลุผลสำเร็จ
ตามกรอบเวลาที่ตั้งเป้าหมายไว้ เช่น ด้านความไม่สงบทางการเมือง
และการขาดความรอบคอบหรือความเข้าใจที่ถูกต้องในการผลักดัน
เพื่อให้การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน
กับสหภาพยุโรป (EU) ซึ่งมีความก้าวหน้ามากกว่ากลุ่มประเทศอาเซียน
ประมาณ 15 ปี ดังนั้นจากการเรียนรู้ประสบการณ์ในการรวมกลุ่ม
ประเทศในทวีปยุโรปที่ผ่านมา จะเห็นว่าความพร้อมและความรอบคอบ
ในการดำเนินการดังกล่าวเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

ถึงแม้ว่าแต่เดิมอาเซียนมีการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ แต่ในทางปฏิบัติอาเซียนมีการประชุมกันถึงปีละ 700-800 ครั้ง ซึ่งหมายความว่า อาเซียนกำลังมีการประชุมอยู่อย่างน้อยวันละ 2 นัดตามที่ต่างๆ ส่งผลให้จะต้องมีการติดตามการดำเนินงานอันเป็นผลจากการประชุมแต่ละครั้ง เพราะเมื่อมีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนร่วมกันแล้วทุกประเทศจะต้องปฏิบัติตาม เปรียบได้กับการที่อาเซียนประกาศตัวว่าบรรลุนิติภาวะ มีบัตรประชาชน ประชาชนจะเริ่มเข้าใจว่ามีความน่าเชื่อถือมากขึ้น สามารถทำนิติกรรมต่างๆ และถูกฟ้องได้ เพราะฉะนั้นจากนี้ไปกฎต่างๆ ที่อาเซียนทำความตกลงร่วมกัน จำเป็นต้องมีการปฏิบัติตาม และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ติดตามการปฏิบัติตามกฎบัตรอาเซียนและผลจากการประชุมทุกครั้ง คือ นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียน นอกจากนี้ ได้มีการปรับโครงสร้างภายในองค์กรของอาเซียนหลายประการให้สอดคล้องกับกฎบัตรอาเซียน เช่น จากเดิมมีรองเลขาธิการฯ 2 คน ปรับเพิ่มเป็น 4 คน เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกสามารถดำเนินการตามได้ง่าย ทำให้ในช่วงแรกของการดำเนินการตามกฎบัตรอาเซียนความรับผิดชอบหลักตกอยู่ที่ประเทศไทย เนื่องจากต้องเป็นผู้วางพื้นฐานทั้งหมดและผลักดันกฎบัตรให้มีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อนที่ประเทศเวียดนามจะรับช่วงต่อตำแหน่งประธานอาเซียนต่อจากประเทศไทย ในปี พ.ศ.2553 (ค.ศ.2010)

บทบาทของประเทศไทยต่ออาเซียน

นับตั้งแต่การริเริ่มก่อตั้งอาเซียน เมื่อ พ.ศ. 2510 จนถึงปัจจุบันประเทศไทย มีบทบาทสำคัญต่อความร่วมมือในภูมิภาค อาเซียนมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จาก เมื่อ 43 ปีที่แล้ว

นายถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีต่างประเทศในสมัยนั้น เป็นผู้ริเริ่มปักหลักเสถาการเมืองให้แก่อาเซียนร่วมกับประเทศสมาชิกที่ริเริ่มก่อตั้งอีก 4 ประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันภัยคุกคาม การเมือง และความมั่นคงภายในภูมิภาคให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ภายหลังช่วงแห่งภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ ต่อมาอดีตนายกรัฐมนตรีไทยอีกท่านหนึ่งคือ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้ปักหลักเสถาเศรษฐกิจ ความตกลงเขตการค้าเสรีในอาเซียน (AFTA) โดยมีประเทศไทยเป็นผู้ริเริ่มและขยายผลมาจนทุกวันนี้

ตัวอย่างความตกลงเขตการค้าเสรีใน ASEAN + 3 และ ASEAN + 6 ที่มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่ พ.ศ.2535 และครบกำหนดเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2553 ที่ผ่านมา เช่น การลดภาษีให้กับสินค้าในภูมิภาคให้เหลือศูนย์ ที่ทำให้คนส่วนใหญ่เป็นกังวลมาก เข้าใจผิดว่าเป็นเรื่องที่เพียงจะมีการพูดคุยกันแล้วมีผลบังคับใช้ทันที ภาคเอกชนยังขาดความพร้อม มีการเขียนบทความวิพากษ์วิจารณ์ลงหนังสือพิมพ์ แต่ในความเป็นจริงข้อตกลง AFTA มีการทำขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

และไม่ได้เป็นการดำเนินการแบบข้ามคืนอย่างที่เข้าใจ มีกระบวนการทยอยลดภาษีลงตามลำดับระหว่างประเทศสมาชิกดั้งเดิม สำหรับสมาชิกใหม่ให้เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ.2558 อย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอน แต่นับได้ว่าการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เพราะไม่สามารถสื่อสารให้คนที่อยู่ในสังคมได้เตรียมการล่วงหน้า มีบางประเทศที่มีความพร้อมในการเตรียมการ เช่น สิงคโปร์ เพราะเป็นประเทศเล็ก และเป็นประเทศแห่งสังคมข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีทันสมัยที่สุดในจำนวนสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างเต็มที่

ต่อมาในวาระที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพอาเซียน ในสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี นอกจากประเทศไทยได้มีการประกาศให้การเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติ อันเป็นผลจากการประกาศใช้ “กฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) ในปี พ.ศ.2552 (ค.ศ.2009) แล้ว ยังได้มีการปักหลักเสาสังคมและวัฒนธรรม ที่เห็นได้ว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเพิ่มเติมเข้ามามากมาย ซึ่งรวมถึงเรื่องการศึกษา ในการประชุมสุดยอด เดือนตุลาคม 2552 ที่ผ่านมา เป็นครั้งแรกที่มีการนำเอาเรื่องการศึกษาให้กลายมาเป็นปฏิญญาที่มีการรับรองในระดับผู้นำสูงสุดของอาเซียน ทั้งที่โดยปกติในอดีตประเด็นการศึกษาจะขึ้นไม่ถึงการประชุมสุดยอดอาเซียน เพราะในวงเจรจาการทำงานของอาเซียนจะมีลักษณะเป็น Bottom up เริ่มจากเจ้าหน้าที่แล้วจึงค่อยๆ ขึ้นมาระดับปลัดกระทรวง และระดับรัฐมนตรีก่อน ซึ่งจะต้องใช้เวลานานนับปี จึงจะสามารถส่งเข้าสู่ระดับผู้นำได้ พร้อมกันนั้นได้มีการนำเอกสารจากการประชุม

Working group เข้าที่ประชุมอธิปติอาเซียน และปรึกษาหารือกับกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนนักการศึกษาต่างๆ เพื่อพิจารณาและพบว่าสามารถประกาศศยกระดับเอกสารดังกล่าวให้เป็น Declaration ระดับผู้นำ แล้วเสนอให้ที่ประชุมรัฐมนตรีให้การรับรอง โดยมีการปรับปรุงตกแต่งถ้อยคำซึ่งเขียนไว้ที่อยู่แล้วเพิ่มเติม และประกาศเป็นแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint - ASCC Blueprint) ค.ศ.2009 - 2015 ได้ในที่สุด ส่งผลให้ประเด็นเรื่องการศึกษาที่มีคุณค่าขึ้นประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญในการอ้างอิงเอกสารชิ้นนี้ เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลี เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่นซึ่งเน้นเรื่องการศึกษาอยู่แล้ว จึงเพิ่มการให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดีอย่างยิ่งในช่วงที่ประเทศไทยเป็นประธานอาเซียน ในการสามารถผลักดันประเด็นการศึกษาให้กลายเป็นประเด็น Outcome Document ที่สำคัญในช่วงการประชุมสุดยอดได้

3 เสาหลักแห่งความร่วมมือของประชาคมอาเซียน (Three Pillars of ASEAN Community)

เป้าหมายประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน

1. เป็นประชาคมที่มีกติกาและมีการพัฒนาบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (A rule-based community of shared values and norms)
2. เป็นประชาคมที่ทำให้ภูมิภาคมีความสงบสุข มีความแข็งแกร่ง และร่วมกันตอบรับและแก้ไขปัญหากจากสิ่งท้าทายด้านความมั่นคงในทุกรูปแบบ (A cohesive, peaceful, and resilient region with shared responsibility for comprehensive security)
3. เป็นประชาคมที่ทำให้เป็นภูมิภาคที่มีพลวัตและมองไปยังโลกภายนอก (A dynamic and outward-looking region in an increasingly integrated and interdependent world)

เป้าหมายการ

เป็นประชาคมอาเซียนที่
สมบูรณ์ ซึ่งเหลือเวลาอีก
เพียง 5 ปีเป็นสิ่งท้าทาย
อย่างยิ่ง เป้าหมายของ
การพัฒนาความร่วมมือที่

ประชาคมซึ่งมีกฎเป็นพื้นฐาน มีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วม

- ก. ความร่วมมือด้านพัฒนาการทางการเมือง
- ข. การสร้างและแบ่งปันกฎเกณฑ์ร่วม

กำหนดไว้ใน 3 เสาหลัก
เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้อง
กำกับ ติดตาม และ
ผลักดันให้เกิดผลการ

ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ในทางการเมือง หรือ**เสาประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน** (ASEAN Political and Security Community - APSC) จะต้องมีการพัฒนาบรรทัดฐาน มีค่านิยมร่วมกัน ภูมิภาคต้องสงบสุข มีความแข็งแกร่งต่อผู้ตอบรับกับปัญหาได้ มีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก โดยเฉพาะกับประเทศคู่เจรจาที่เป็นมหาอำนาจทั้งหลาย ซึ่งมีใช้เกิดขึ้นได้โดยง่าย อาเซียนจะมีความชำนาญมากในการเขียนวิสัยทัศน์ในเรื่องต่างๆ แต่สิ่งที่เขียนไว้ไม่ง่าย เพราะพัฒนาการทางการเมืองในกลุ่มอาเซียนที่กำหนดให้ใช้กฎเป็นพื้นฐาน แต่เนื่องจากพัฒนาการทางการเมืองของทั้ง 10 ประเทศอาเซียนเป็นภูมิภาคเดียวในโลกที่มีระบอบการปกครองครบทุกประเภท ตัวอย่างเช่น เผด็จการทหาร ประชาธิปไตยเต็มใบ ประชาธิปไตยครึ่งใบ สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ หรือเสรีนิยมซึ่งมีการควบคุมโดยเด็ดขาดจากรัฐบาล แม้จะมีฝ่ายค้านจำนวนมากแบบสิงคโปร์ เป็นต้น ดังนั้นการใช้อีกเป็นพื้นฐานและค่านิยมร่วมกัน จะต้องแสวงหาตัวร่วมที่เหมือนกัน มายืดเกาะเข้าด้วยกัน และต้องมีการสร้างและแบ่งปันกฎเกณฑ์ร่วมกัน ในการทำงานทั้งหลาย อย่างไรก็ตามประเทศที่อยู่นอกอาเซียนก็ยังมี ความเชื่อมั่นในอาเซียน เมื่อดูจากผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2543 อาเซียนสามารถรวมตัวกันได้แม้จะช้าแต่รวมตัวกันได้ อย่างเหนียวแน่น มีเอกภาพ

ในส่วนของประชาคม
ที่เป็นปึกแผ่น ได้มีการระบุไว้
ในหลายประเด็น เช่น การ
ป้องกันความขัดแย้ง สร้าง
ความไว้วางใจ ระบุข้อ
พิพาทโดยสันติวิธี สร้าง
สันติภาพ ให้ความสนใจ กับ

**ประชาคมที่เป็นปึกแผ่น สงบสุข มีความสามารถในการ
ปรับตัว และรับมือข้อขบถร่วมกันเพื่อความมั่นคง**

- ก. การป้องกันความขัดแย้งและมาตรการการสร้างควมไว้วางใจ
- ข. การแก้ไขความขัดแย้งและการระงับข้อพิพาทโดยสันติ
- ค. การสร้างสันติภาพหลังความขัดแย้ง
- ง. ประเด็นความมั่นคงรูปแบบใหม่
- จ. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติและการ
ตอบสนองสถานการณ์ฉุกเฉิน
- ฉ. การตอบสนองที่มีประสิทธิภาพและทันเวลาต่อประเด็นเร่งด่วน
หรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่ออาเซียน

ประเด็นความมั่นคงรูปแบบใหม่ การขจัดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่ง
เขียนไว้ในเอกสารที่เรียกว่า Blueprint หรือพิมพ์เขียว และได้รับการ
รับรองในการประชุมสุดยอดที่ประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อปลาย
กุมภาพันธ์ปีที่แล้ว (พ.ศ. 2552) พิมพ์เขียวจะเป็นเรื่องที่ประธาน
อาเซียน และสมาชิกจะต้องช่วยกันผลักดันในการประชุมสุดยอดที่
ประเทศเวียดนามต่อไป

การมีพลวัตมอง
ไปข้างหน้าส่งผลให้อาเซียน
มีมิตรประเทศที่ใกล้ชิด
มาก ได้แก่ ASEAN +3
และ ASEAN + 6 เป็นต้น

**ประชาคมที่มีพลวัต มองโลกภายนอก
ซึ่งมีการรวมตัวและพึ่งพาซึ่งกันและกันมากขึ้น**

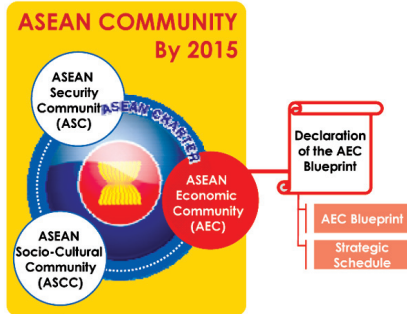
- เสริมสร้างบทบาทนำของอาเซียน เช่น กรอบ ASEAN+3 และ
East Asia Summit (EAS)
- ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศ
- ปรีกษาหรือและความร่วมมือในประเด็นพหุภาคี

โดยประเทศเหล่านี้พร้อมที่จะร่วมมือกับอาเซียนอย่างเต็มที่ จะเห็น
ได้จากผลการประชุมสุดยอดที่หัวหิน ประเทศเหล่านี้ทุ่มเม็ดเงินให้อา
เซียนจำนวนมาก แต่อเซียนยังขาดความสามารถในการใช้เงิน มี
การถกเถียงในการใช้เงิน และโครงการต่างๆ จะมีลักษณะเป็นเบี้ยหัว
แตกกระจายกระจายทั่วไปในทุกสาขา ไม่มียุทธศาสตร์ในการใช้เงิน
หรือมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการอะไรร่วมกัน แต่เป็นเพียงการแย่ง

เม็ดเงินเพื่อมาสนับสนุนโครงการของตนเป็นส่วนใหญ่

ในเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC)

มีพัฒนาการในเรื่องเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียนมาตั้งแต่ปี 2535 และมีการจัดทำกรอบความตกลงต่างๆ เรื่อยมา

ทั้งทางด้านการค้าและบริการของอาเซียน เรื่องการลงทุน การประกาศความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม รวมทั้งเป้าหมายบรรลุประชาคม

- พัฒนาการด้านการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน**
- การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือ AFTA ตั้งแต่ปี 2535
  - การจัดทำกรอบความตกลงด้านการบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) ปี 2538
  - กรอบความตกลงว่าด้วยเขตการลงทุนอาเซียน (Framework Agreement on the ASEAN Investment Area: AIA) ปี 2541
  - โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (ASEAN Industrial Cooperation Scheme)
  - ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ภายใตปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ.2015)

เศรษฐกิจในอีก 5 - 6 ปีข้างหน้า
อย่างเป็นลำดับ ซึ่งมีใช้เรื่องที่เกิดขึ้น
กระทันหัน และเตรียมตัว
ไม่เพียงพอ แต่เป็นความชะล่าใจ
ของประเทศสมาชิกทั้ง 10
ประเทศ ทำให้ต้องมีการ
เตรียมการเป็นการใหญ่ในช่วงนี้

ประชาคมเศรษฐกิจ เองก็มีพิมพ์เขียวเช่นเดียวกัน เป้าหมายใหญ่คือ ให้
อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดี่ยว (Single Market and
Production Base) จะมีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรได้อย่างเสรี ทั้งใน
เรื่องการค้า การลงทุน แรงงานมีการขจัดภาษีให้หมดไปเปิดตลาด
ระหว่างกันอย่างไม่มีเงื่อนไข และมีสาขาวิชาชีพต่างๆ ที่เปิดรับรอง
ร่วม คือ แพทย์ สถาปัตยกรรม วิศวกรรม บัญชี พยาบาล เป็นต้น

แต่ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์อีกมาก ยังไม่ใช้การเปิดเสรีเต็มที่ต่างจากยุโรปที่มีการพัฒนา กฎเกณฑ์ ให้คล่องตัวมากขึ้น ขณะนี้อาเซียนมีการพัฒนาในตัวเองสาร แต่ในทางปฏิบัติ ยังมี

อุปสรรคอีกมาก แม้กระทั่งในเรื่องการศึกษาที่มีการถกเถียงกันมานาน เช่น เรื่องหลักสูตร การศึกษา การเทียบโอนหน่วยกิต แม้ว่าเป้าหมายอาเซียนจะต้องการให้การศึกษาเป็นเนื้อเดียวกัน สามารถเคลื่อนไหว องค์ความรู้ไปได้ในภูมิภาคนี้ทั้ง 10 ประเทศ แต่ไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่ายนัก บางประเทศ เช่น สิงคโปร์ ยังไม่ยินดีที่จะเทียบมาตรฐานการศึกษา กับประเทศอื่นในกลุ่มอาเซียน เป็นต้น

เมื่อในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเกิดการแข่งขันเพิ่มขึ้นมาก การเตรียมการที่ดีที่สุด คือ เริ่มจากความรู้ เรื่องการศึกษาไม่ใช่เป็นเรื่องที่ทำอย่างเป็นทางการ การให้ความรู้ การแสวงหาความรู้ การพัฒนาความรู้ ไม่จำกัดอยู่ในเฉพาะสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่ต้องทำให้ความรู้ในเรื่องอาเซียนกระจายไปถึงชาวบ้าน เพราะภาคประชาชนที่มีความรู้ในสิ่งที่ควรจะรู้แล้วสามารถขยายผลต่อไปได้ จะขับเคลื่อนการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้ดีที่สุด ถ้าชาวบ้านสามารถรับองค์ความรู้แล้วนำไปพัฒนาท้องถิ่นด้วยรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถทำได้จะช่วยได้อย่างมาก ตัวอย่างเช่น กรณีการลดภาษีเหลือศูนย์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม เป็นต้นมา

ประเทศไทยมีการค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านมากมาย แต่ในทางปฏิบัติหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถเดินสายจัดการฝึกอบรมเตรียมการได้ครอบคลุม จะต้องมีคนที่เป็น

Change agent รับเอาความรู้เหล่านี้ไปแล้วขยายผล โดยต้องทำพร้อม ๆ กันจำนวนมาก มิฉะนั้นประชาชนจะรู้เป็นกลุ่ม ๆ และเกิดความไม่พอใจ ขณะนี้เริ่มมีเสียงว่าชาวบ้านเสียเปรียบจากการค้าขายชายแดนมาก เพราะไม่เคยรู้มาก่อนว่าภาษีจะลดเหลือศูนย์ กฎเกณฑ์ต่างๆ มีการปรับเปลี่ยน มีการย้ายฐานการผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน และใช้ประโยชน์จากประเทศเพื่อนบ้านแล้วส่งต่อไปยังประเทศอื่นได้เพิ่มขึ้น ประเด็นเหล่านี้ประเทศสิงคโปร์มีความเข้าใจและเตรียมความพร้อมค่อนข้างดี ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในอาเซียนที่มีพรมแดนติดประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศมากที่สุด แต่ยังมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวไม่มากพอ หรือรู้น้อยซึ่งเป็นโจทย์สำคัญ การลดช่องว่างในกลุ่มประเทศอาเซียนจะเป็นประเด็นหลักที่เวียดนามให้ความสำคัญมาก เพราะขณะนี้เวียดนามพยายามดู ประเทศไทยเป็น Benchmark และพยายามพุ่งแข่งไทยให้ได้ในสาขาใดสาขาหนึ่งที่สามารถทำได้ในลักษณะเชิงแข่งขันและอาจทำได้ดี เพราะการบริหารจัดการเรื่องนโยบายยุทธศาสตร์ในประเทศเป็นเอกภาพ สั่งลงไปแล้วทำได้เลย เช่น การกำหนดวันประชุมสุดยอดที่สามารถระบุวันได้แน่นอนต่างจากไทย เป็นต้น

องค์ประกอบที่สำคัญภายใต้ AEC Blueprint

- เป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ได้แก่
  1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว
  2. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน
  3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค
  4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

สำหรับประชาคมเศรษฐกิจในเรื่องเกี่ยวกับ FTA ทันทีที่อาเซียนมี AFTA และจะมีการเปิดเขตการค้าเสรี ASEAN +3 และ ASEAN + 6 ทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นภูมิภาคที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก มีประชากรรวมกันโดยนับประเทศจีนด้วยเป็นจำนวนหลายพันล้านคน ศักยภาพ และ GDP สูงมาก ทั้งนี้ ภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือ ASEAN +3 และ ASEAN + 6 ได้กำหนดให้อาเซียนต้องเป็นผู้กำหนดทิศทาง แต่ในทางปฏิบัติ มีนักวิจารณ์หลายคนเริ่ม

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- การจัดทำพิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC Blueprint ผลักดันให้อาเซียนกลายเป็นภูมิภาคที่เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว
- การเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตระหว่างกันได้อย่างเสรี
- การลดภาษีศุลกากรและยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีให้หมดสิ้นไป
- การค้าภาคบริการและการลงทุน อาเซียนมุ่งหน้าดำเนินการเปิดตลาดระหว่างกันอย่างไม่มีเงื่อนไข
- การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมในบริการวิชาชีพต่างๆ และสนับสนุนการลงทุนร่วมกันภายใต้กฎระเบียบและขั้นตอนการลงทุนที่มีความโปร่งใส

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้เกิดขึ้นในภูมิภาค
- ลดช่องว่างการพัฒนาของประเทศสมาชิก โดยมุ่งเน้นให้ประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งยังมีการพัฒนาที่ล้าหลังกว่า สามารถรับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน
- เจรจายขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศนอกภูมิภาค โดยจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีหรือ FTA กับจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหภาพยุโรป

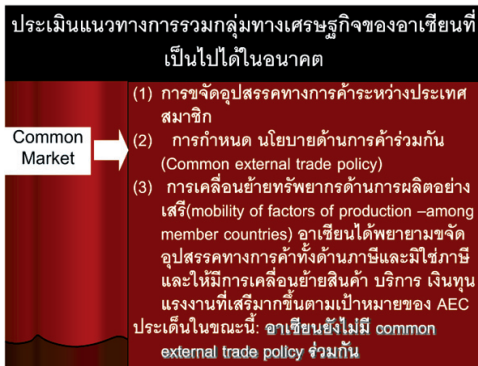
กังวลว่า ASEAN +3 จะกลายเป็น 3 + ASEAN หรือ ASEAN + 6 จะพัฒนาเป็น 6 + ASEAN เพราะขนาดทางเศรษฐกิจของประเทศที่อาเซียนไปบวกด้วยมีขนาดมหึมา ไม่เพียงแต่ด้านเศรษฐกิจ ยังรวมไปถึงอำนาจทางการเมืองความมั่นคง สังคมและวัฒนธรรม การรวมกลุ่มลักษณะดังกล่าวหากอาเซียนมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ไม่ดี จะมีโอกาสเปลืองพลังไปได้ แม้ขณะนี้อาเซียนยังเป็นตัวจักรกลที่สำคัญของความร่วมมือในภูมิภาค จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ก็ยังเหนียวแน่นอยู่

กับอาเซียน แต่พร้อมกันนี้จะต้องคอยระวังในส่วนของ ASEAN + 6 ที่มีออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ รวมอยู่ด้วยเพราะประเทศนี้มีแนวคิดในการสร้างร่วมมือวงใหม่ขึ้นชื่อ ความร่วมมือ Asia - Pacific Community ซึ่งเป็นข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย เมื่อเดือนธันวาคม 2552 จากนั้นมีการระดมนักคิดจากทั่วทั้งเอเชียไปประชุมที่ประเทศออสเตรเลีย แต่ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างร่วมมือวงใหม่ แต่ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือที่มีอยู่เดิม จึงทำให้อาเซียนยังคงมีสถานะที่เป็น center ได้ ซึ่งเหล่านี้ คือองค์ประกอบสำคัญภายใต้พิมพ์เขียวด้านเศรษฐกิจ เริ่มตั้งแต่ Bali Concord II การเปิดตลาดและฐานการผลิตเดียว การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ความเสมอภาค การบูรณาการอาเซียนกับเศรษฐกิจโลก ซึ่งเป็นเป้าหมายใหญ่ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของ AEC จะได้เห็นว่ามี การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ ลงทุน แรงงาน เงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ทำให้ต้องมีการเตรียมการอย่างมาก เพราะการเคลื่อนย้ายไม่ได้เป็นไปได้โดยเสรีตามที่เขียนไว้จริง จะมีกระบวนการกีดกัน หรือการหยีบยกเอากฎ กติกาต่างๆ มาอ้างเพื่อให้ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีตามที่ต้องการ ตัวอย่างเช่น อินโดนีเซีย และ ฟิลิปปินส์ ในข้อตกลงเรื่องเศรษฐกิจบางรายการ เริ่มมีการอ้างกฎกติกาต่างๆ ทั้งที่ปีนี้จะต้องพร้อมแล้ว ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง แม้แต่ประเทศไทยเองอาจมีบางรายการที่พบเห็นตามข่าว ในเรื่องการเปิดเสรีทั้งหมด เพราะข่าว มันล่าปะหลัง กาแฟ และอื่นๆ ที่เป็นพืชเศรษฐกิจ จะต้องมีการปรับตัวอย่างมาก ซึ่งทำให้เกิดทั้งข้อได้เปรียบและเสียเปรียบต่อไป

การประเมิน
แนวทางการรวมกลุ่มทาง
เศรษฐกิจของอาเซียน
ที่เป็นไปได้ในอนาคต
การดำเนินงาน FTA
มีมาตั้งแต่ปี 2535 ถือว่า
ขั้นตอนนี้ผ่านมาแล้ว
การจัดทမ်းภายในภูมิภาค

ปรับอัตราภาษีกับประเทศภายนอกให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ประเด็น

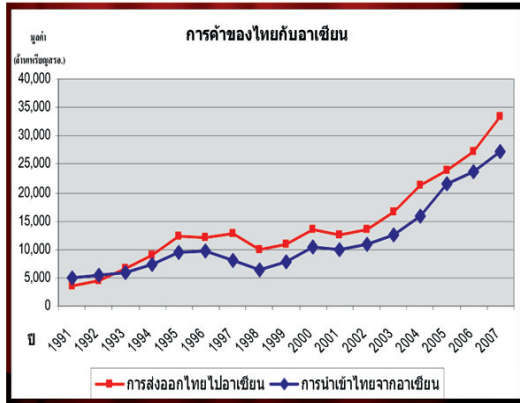
ปัญหาคืออาเซียนจะทำ
Common External
Structure ซึ่ง EU มี แต่
ASEAN ขณะนี้ยังไม่มี
ได้หรือไม่ ถัดไปในการ
จะเป็น Common Market
ต้องมีการจัดอุปสรรค
ทางการค้าของประเทศ

สมาชิกให้หมดไป การกำหนดนโยบาย ด้านการค้าร่วมกันไม่ง่าย อาเซียน
ยังไม่ไปถึงขั้นจะมีนโยบายใหญ่ๆ ร่วมกัน แต่ EU มีนโยบายร่วม
ในเรื่องต่างๆ มากมาย เช่น การเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตอย่างเสรี
แต่อาเซียนเองก็พยายามจัดอุปสรรคทั้งภาษีและมิใช่ภาษี ประเด็น
ขณะนี้คือยังไม่มี Common External Trade Policy ร่วมกัน คือไม่มี
นโยบายการค้าร่วมกันทั้ง 10 ประเทศ และไม่ใช้ในเร็ววันนี้ แม้ว่าอีก
5 ปีข้างหน้าจะบรรลุประชาคมเศรษฐกิจ การมีนโยบายร่วมกัน

ไม่ใช่อยู่ที่การประกาศหรือตกลงกันในห้องเจรจาได้ แต่ถือว่าการปรับ
ภายในประเทศให้มีระดับการพัฒนาที่ได้ประโยชน์พอสมควรสอดคล้องกัน
ขณะนี้ช่องว่างของการพัฒนาในอาเซียนยังกว้าง จึงเป็นไปได้ยากที่ประเทศ
แบบ CLMV ลาว กัมพูชา พม่า จะสามารถมี Trade Policy ร่วมกับสิงคโปร์
จนกว่าจะปรับตัว หรือมีแต้มต่อเพื่อไม่ให้มีการเสียเปรียบกันในหมู่สมาชิก
มากเกินไป

แผนภาพแสดง

การส่งออก และการ
นำเข้า แสดงให้เห็นว่า
การส่งออกยังได้เปรียบ
อยู่ที่ไทยค้าขายกับ
อาเซียน คนส่วนใหญ่
มักเข้าใจผิดว่าคู่ค้าที่
สำคัญที่สุดของไทย

คือ สหรัฐอเมริกา หรือ EU เนื่องจาก เชื่อว่ามีความมั่นคงชัดเจนมากกว่า
แต่ในความเป็นจริงบัดนี้คู่ค้าที่สำคัญอันดับหนึ่งของประเทศไทย คือ
กลุ่มอาเซียนอีก 9 ประเทศ รวมกันดังจะเห็นได้จากแผนภาพ

การ ประ เมิ น
แนวทาง เรื่องของเศรษฐกิจ
อาเซียน Economic Union
ซึ่งจะเจือจกมากขึ้นใน
ประเด็นการเคลื่อนย้าย
สินค้า บริการ การมี
นโยบายการเงินการคลัง

ร่วมกัน มีเงินตราสกุลเดียวกัน โครงสร้างภาษีร่วมกัน มีความเป็นไปได้อย่างสูงที่จะใช้เวลาอีกนานไม่ทันในปี 2558 ยิ่งไปกว่านั้นในประเด็น Political Union มีการตัดสินใจทางการเมืองร่วมกัน และมีรัฐธรรมนูญการเมืองร่วมกัน ที่แสดงถึงการรวมตัวเป็นประชาคมอย่างแท้จริง คือรวมกันในทุกมิติ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เรื่องนโยบายยุทธศาสตร์ คงยังเป็นไปได้ยาก แต่การรวมกลุ่ม ASEAN ที่คาดหวังในปี พ.ศ.2558 จะเริ่มจากการมีเป้าหมาย ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน ร่วมกัน การเพิ่มพูนรายได้ร่วมกัน และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตร่วมกัน แต่ยังไม่ได้ไปถึงขั้นการมีอนาคตแบบเดียวกัน ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาอีกนาน

สำหรับ**เสาที่ 3**
ประชาคมสังคมและ
วัฒนธรรม (ASEAN
Socio-Cultural
Community - ASCC)
เป็นประเด็นที่ท้าทายที่สุดของอาเซียน เพราะประชากรในอาเซียนทั้ง

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน

580 ล้านคน รู้เรื่องอาเซียนน้อยมาก ในขณะที่เดียวกันต่างชาติที่ไกลออกไปยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอีกมาก เช่น สะกดคำว่าอาเซียนในภาษาอังกฤษผิด ไม่รู้ว่าอาเซียนคืออะไร มีประเทศไหนบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอเมริกา คนทุกๆ ไปรู้เรื่องอาเซียนน้อยมาก หรือไม่รู้เลย

พิมพ์เขียว
ของเสาประชาคม
สังคมและวัฒนธรรม
ประกอบด้วย เรื่อง
การพัฒนามนุษย์
คุ้มครองสวัสดิการ
สังคม สิทธิและความ
ยุติธรรมทางสังคมที่ดี

องค์ประกอบที่สำคัญภายใต้ ASCC Blueprint

1. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

เรื่องสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างอัตลักษณ์ การลดช่องว่างทางการพัฒนา ทั้ง 6 ประการนี้เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ประชาคม สังคม และวัฒนธรรม มีความเป็นปึกแผ่นกันมากขึ้น แต่เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะทั้ง 10 ประเทศมีระดับที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก เช่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอันดับแรก โดยทั้ง 10 ประเทศต่างก็ประกาศให้ความสำคัญกับการศึกษา แต่มาตรการที่มาดำเนินการยังไม่สอดคล้องกัน การลงทุนเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในลำดับถัดมา เรื่องการจ้างงาน เรื่องเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ เรื่องการส่งเสริมทักษะในการประกอบการสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ การพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ ซึ่งอยู่ในเรื่องของพัฒนามนุษย์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นเรื่องการศึกษา เป็นประเด็นที่ต้องทำกันอย่างต่อเนื่องและต้องพัฒนากันอย่างเต็มที่จากนี้ไป

ในการพัฒนามนุษย์ ช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียนได้มีการให้ความสำคัญกับเยาวชน ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนรัฐสภา ในการเข้ามาพบผู้นำในที่ประชุมสุดยอด ซึ่งทำได้ไม่ยากนัก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แทน
ภาคประชาสังคม เพราะ
แต่ละประเทศต่างไม่สบายใจ
ที่จะเห็นฝ่ายต่อต้านตนเอง
มาพบในที่ประชุมสุดยอด
บางครั้งต้องมีการเปลี่ยนตัว
ออกไป ตัวอย่างเช่น เมื่อ

ผู้นำพม่าเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียนเป็นครั้งแรก และมีผู้นำรัฐบาลพลัดถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนจากภาคประชาสังคมต้องการเข้าพบประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียนมีความจำเป็นที่ต้องชี้แจงให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจถึงข้อจำกัดและความเป็นไปได้ดังกล่าว ก่อให้เกิดการเจรจาอยู่นานจนเกือบหาที่สุดท้ายจนได้เข้าพบกันที่สุดในประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียนได้วางรากฐานที่สำคัญว่า ทันทที่มีกฎบัตรแล้วไม่สามารถจะละเลยภาคประชาชนได้ อย่างไรก็ตามก็ต้องมีจุดมาพบกันบ้างในรอบปี และต้องมีความถี่มากขึ้น เพื่อปรับเปลี่ยนจากการที่ภาคประชาชนมักทำงานเป็นคู่ขนานกับภาครัฐ ไปสู่ความพยายามที่จะทำให้ เกิดมีจุดตัดเพื่อให้มาพบกันบ้าง แม้จะเป็นจุดตัดที่เป็นจุดเล็กๆ ก็ตาม การพบกันระหว่างผู้นำพม่าและผู้นำรัฐบาลพลัดถิ่นภาคประชาสังคมที่เกิดขึ้นในการประชุมสุดยอดในประเทศไทยที่ผ่านมาสร้างแรงกระเพื่อมมากมาย เป็นการปฏิบัติที่แสดงถึงหลักจิตนทามติภายใต้หลัก Comfort Level ในระดับที่ทำให้สมาชิกอาเซียนมีความสบายใจ ไม่ฝืนใจ และผ่านพ้นมาได้ด้วยดี การพบกันระหว่างผู้นำประเทศ และภาคประชาสังคมนี้จะเป็นโจทย์สำคัญสำหรับประเทศเวียดนาม ซึ่งจะรับช่วงต่อการเป็นประธานอาเซียนในปีถัดไป

ที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินงานดังกล่าวอย่างรอบคอบ เนื่องจาก
ข้อจำกัดในการเป็นประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

ด้านการศึกษา นอกจาก
การให้การศึกษารื่องกฎ กติกา
อาเซียนเพื่อเตรียมก้าวสู่การเป็น
ประชาคมอาเซียนเท่านั้น ยังต้อง
มีการให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศ
เพื่อนบ้าน เนื่องจากคนไทยยังขาด
การศึกษาที่จะช่วยให้เรารู้

เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านอีกมาก และยังเข้าใจผิดซ้ำซ้อนว่าเรารู้จัก
เพื่อนบ้านได้ดีกว่าเพื่อนบ้านรู้จักเรา ซึ่งพิสูจน์มาแล้วหลายครั้งว่า
ในความเป็นจริง เพื่อนบ้านรู้จักไทยดีกว่าที่ไทยรู้จักประเทศเพื่อนบ้าน
เพราะในประเทศเพื่อนบ้านจะสามารถได้ยินข่าวของประเทศไทย
จากการอ่านหนังสือพิมพ์ไทย ฟังวิทยุ หรือดูทีวีไทยตลอดเวลา โดย
เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศลาวเช่นเดียวกับประเทศอื่น ในขณะที่
ภายในประเทศไทยจะเห็นข่าวอาเซียนน้อยมาก คนไทยจะไม่มีทาง
รู้เลยว่าเมื่อวานนี้เกิดเหตุการณ์สำคัญอะไรขึ้นที่อินโดนีเซีย บรูไน ฯลฯ
ดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับเพื่อนบ้าน เป็นประเด็นพื้นฐานที่สำคัญมาก
ในการเสริมสร้างประชาคม การเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน รู้เขา
รู้เรา จะนำไปสู่การไว้วางใจ การเคารพซึ่งกันและกัน การนับถือ
กัน การแสวงหาช่องทางที่จะแก้ไขปัญหาร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหา
การเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม หากขาดการให้การศึกษเกี่ยวกับ
ประเทศเพื่อนบ้าน เปรียบได้กับการสนทนากับคนที่อยู่ห่างไกล
มากกว่าคนที่อยู่ใกล้ ทั้งๆ ที่คนเหล่านี้อยู่ในครอบครัวเดียวกับเรา

1. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)

1. ให้ความสำคัญกับการศึกษา
2. การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
3. ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม
4. ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เชิงประยุกต์
6. เสริมสร้างทักษะในการประกอบการสำหรับสตรี เยาวชน
ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. พิจารณาสมรรถภาพของระบบราชการ

นักการศึกษาจะต้องช่วยกันขบคิดว่าจะทำอย่างไรให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับเพื่อนบ้าน ที่เป็นธรรมชาติ และมีความเข้มแข็งมากขึ้นกว่าที่จะอยู่ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว

องค์ประกอบที่ 2

ของพิมพ์เขียวประชาคมสังคมและวัฒนธรรม คือ การคุ้มครองสวัสดิการสังคม ได้แก่ เรื่องการจัดความยากจน ปลอดภัย ความมั่นคง

2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม

1. การจัดความยากจน
2. เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและความคุ้มครองกันจากผลกระทบด้านลบจากการรวมตัวอาเซียน และโลกาภิวัตน์
3. ส่งเสริมความมั่นคง และความปลอดภัยอาหาร
4. การเข้าถึงการดูแลสุขภาพและส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ
5. การเพิ่มศักยภาพในการควบคุมโรคติดต่อ
6. รับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยเสถียร
7. การสร้างรัฐที่พร้อมรับมือกับภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

สุขภาพ การควบคุมโรคติดต่อ การป้องกันภัยพิบัติ ฯลฯ เนื่องจากเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมท้าทายที่สุด เพราะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องสังคมและวัฒนธรรม มากกว่าหน่วยงาน เรื่องการเมืองและเศรษฐกิจมาก แต่ละหน่วยงานจะมีแนวทางนโยบายยุทธศาสตร์ของตน การรวมหลอมเข้าด้วยกันเพื่อขึ้นสู่รัฐมนตรีผู้ดูแลเสาสังคมและนำขึ้นสู่ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากจุดเน้นของแต่ละหน่วยงานไม่เหมือนกัน บางหน่วยงานอาจเน้นเรื่องแรงงาน เรื่องสิทธิเด็กและสตรี ในขณะที่หน่วยอื่น ๆ เน้นเรื่องการแก้ไขความยากจน เรื่องสาธารณสุข เรื่องภัยพิบัติ นอกจากนั้นการทำความเข้าใจเพื่อเรียงลำดับความสำคัญ ตลอดจนการจัดทำเป็นแผนงานทำได้ไม่ง่ายนัก เนื่องจากงบประมาณอาเซียนมีอยู่อย่างจำกัด และไม่มีรัฐมนตรีที่เป็นผู้แทนซึ่งรับผิดชอบเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมที่ได้รับการ มอบหมายไว้โดยตรง เนื่องจากมีหน่วยงานและ กระทรวงที่เกี่ยวข้องจำนวนมากอย่างที่กล่าวไปแล้ว

ทำให้เมื่อมีความร่วมมือเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกปีที่แล้วโดยมีประเทศไทยเป็นประธานอาเซียน และมีการประชุมระดับรัฐมนตรี จำนวน 2 ครั้ง รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของไทยจึงอาสาเป็นผู้แทนรัฐมนตรีด้านที่เกี่ยวข้องกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ใอย่างไก็ดีในการประชุมสุดยอดที่ประเทศเวียดนามครั้งต่อไป ประเทศไทยจำเป็นต้องสรรหาผู้แทนที่รู้จักจริงจากเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมเพื่อไปเข้าร่วมประชุม ซึ่งทำได้ไม่่ง่ายนัก เนื่องจากระดับผู้นำที่จะเป็นผู้แทนจากเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมที่จะสามารถเข้าใจและพูดได้ในทุกๆ เรื่องในประเด็นสังคม และวัฒนธรรมหาได้ยาก

เรื่องสิทธิและความยุติธรรมทางสังคม เป็นอีกประเด็นหนึ่งในเสาประชาสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย

3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม

1. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรีเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
2. การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน
3. ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

เรื่องแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน ซึ่งในอนาคตจะมีความสำคัญมาก เป็นประเด็นอ่อนไหวที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในอาเซียนได้ง่าย ตัวอย่างเช่น ประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งมีผลประโยชน์มหาศาลในเรื่องแรงงาน เนื่องจากมีแรงงานฟิลิปปินส์ทำงานอยู่ทั่วโลก ประเทศฟิลิปปินส์เองก็พยายามที่จะส่งเสริมแรงงานให้ทำงานในต่างประเทศอย่างเต็มที่ ในขณะที่ชาติอื่นๆ พยายามกีดกันเพราะอยากจะรักษาแรงงานในประเทศเอาไว้ ไม่ต้องการให้มีถูกการแย่งงานโดยแรงงานย้ายถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานย้ายถิ่นที่ผิดกฎหมาย ในขณะที่ประเทศไทยมีแรงงานย้ายถิ่นทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมากมาย

เนื่องจากการป้องกันและส่งเสริมไม่สอดคล้องกับปริมาณแรงงานย้ายถิ่น
ที่หลังไหลเข้ามา และมีลักษณะที่เน้นการผ่อนปรน

4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

1. การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก
2. การจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน
3. ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. ส่งเสริมความสำคัญของเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม (จีเอสที)
5. ส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานและการดำรงชีวิตในเขตเมือง และชุมชนอาเซียน
6. การประสานนโยบายสิ่งแวดล้อมและฐานข้อมูล

ประเด็นความ
ยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมเป็น
ประเด็นที่ทุกชาติให้ความสำคัญ ดังจะเห็นว่าเป็น
ประเด็นหลักในการประชุม
สหประชาชาติ (2009)
ซึ่งเป็นการประชุมที่ใหญ่

ที่สุดระดับโลกและมีประเทศต่างๆ เข้าร่วมประชุมเป็นอันมาก
ณ กรุงโคเปนเฮเกน แต่ผลการประชุมที่เป็นเอกฉันท์ที่ได้คือตกลงว่า
จะจัดการประชุมครั้งถัดไปที่เม็กซิโก นอกจากนั้นขัดแย้งกันทั้งสิ้น
เนื่องจากประเทศพัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนามีเป้าหมายต่างกันในการ
ลดภาวะโลกร้อน และก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญ
ที่ประชาคมอาเซียน
จะต้องขบคิดเชื่อมโยง
และแสวงหาแนวทาง
การดำเนินงานที่เป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน
เรื่องสิ่งแวดล้อมจะเป็น
ประเด็นที่สำคัญมาก
ขึ้นเรื่อยๆ ที่ทุกชาติ

4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

7. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่ง และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน
8. ส่งเสริมการจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
9. ส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด
10. การตอบสนองด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดการด้านผลกระทบ
11. ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

ต่างให้ความสนใจ เพราะสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นวิกฤต
ที่ทุกชาติกำลังเผชิญอยู่อย่างทั่วถึงและเห็นได้ชัด ยิ่งไปกว่านั้น

ส่งผลกระทบต่อการย้ายถิ่นดังจะเห็นได้จากปัญหาความหนาแน่น
ที่มากเกินไปในประเทศรัสเซีย เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวรัสเซีย
เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เพราะการเดินทาง
ระหว่างประเทศไทยและรัสเซียไม่ต้องมีวีซ่า จึงช่วยส่งเสริมการ
เคลื่อนไหวของประชาชนโดยเสรีเป็นไปได้ง่ายขึ้น ก่อให้เกิดผลบวก
คือทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าประเทศมากยิ่งขึ้น แต่ผลลบ
คือเพิ่มโอกาสการเกิดอาชญากรรมข้ามชาติ อีกมุมหนึ่งการหลั่งไหล
เข้ามาอย่างรวดเร็วของชาวรัสเซียส่งผลให้คนไทยมีการปรับตัวตาม
สถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน จะเห็นได้จากการที่คนไทยที่
พิชยาสามารถใช้ภาษารัสเซียซึ่งเป็นภาษาหนึ่งที่มีความเฉพาะและ
ยากที่สุดในโลกในการสื่อสารเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการศึกษานอกระบบ
การที่จะทำให้ชาวบ้านสามารถปรับตัวได้ในเรื่องต่าง ๆ เช่นนี้
เกิดจากความรู้สึกในเรื่องของผลประโยชน์ หากชาวบ้านรู้สึกว่าเป็น
ผลประโยชน์ของเขาโดยตรง ก็จะสามารถขวนขวายเรียนรู้ได้ด้วย
ตนเองโดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเลย

ในการสร้าง
อัตลักษณ์อาเซียน
อาเซียนได้มีความ
พยายามสร้างอัตลักษณ์
อาเซียนให้เห็นเป็น
รูปธรรม ดังจะเห็นได้
จากการจัดประกวด

5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)

1. ส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน และความรู้สึกของ
การเป็นประชาคม
2. การส่งเสริมและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน
3. ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมทาง
วัฒนธรรม
4. การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน

เพลงอาเซียน ซึ่งประเทศไทยได้รับรางวัลชนะเลิศอย่างเป็นทางการ
จากกรรมการทั้งสิ้น 13 ประเทศ รางวัลรองชนะเลิศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์

หลังจากมีเพลงอาเซียนแล้วทุกครั้งที่เราเริ่มการประชุมอาเซียน ต้องเปิดเพลงอาเซียนก่อน โดยผู้แทนจากทุกชาติทุกคนต้องลุกขึ้นยืน นอกจากนั้นยังมีการเรียบเรียงการบรรเลงในรูปแบบต่างกันไป ดังจะเห็นได้ในปัจจุบัน

ประเด็นเรื่องลด

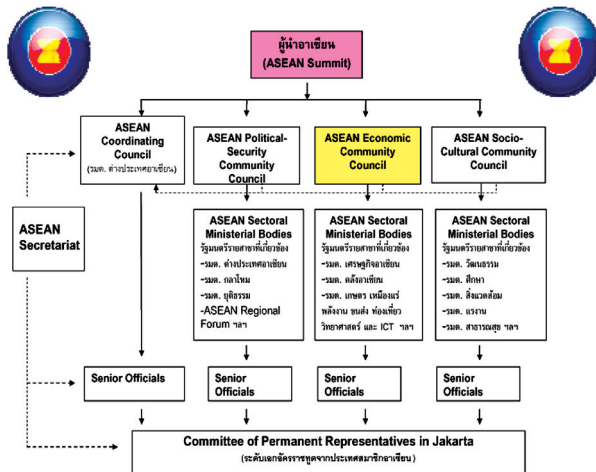
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา

Initiatives for ASEAN Integration-IAI

ช่องว่างมีการกำหนดแผนงานที่เรียกว่า IAI: Initiative

for ASEAN Integration ซึ่งประเทศเวียดนามมีความตื่นตัวอย่างมาก เพราะจะเกิดประโยชน์กับประเทศเวียดนามโดยตรง

แผนภูมิต่อไปจะแสดงให้เห็นว่าใน 3 เสาความร่วมมือทั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

มีกลไกซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการประชุมอาเซียนจำนวนมาก ถึงปีละประมาณ 700 - 800 ครั้ง โดยสรุปให้เห็นว่า ในช่วงที่ประเทศไทยเป็นประธานอาเซียนได้มีการผลักดันกฎบัตรอาเซียนค่อนข้างมาก

มีการตั้งกรมการสิทธิมนุษยชน
อาเซียนที่ประเทศไทย มีการร่างกลไ
กรับข้อพิพาทอันเนื่องจากกฎกติกา
ภายใต้ Rule - Based Organization
โดยมีประเทศไทยเป็นประธานใน
ลักษณะนิติฐานะ มีการกำหนดเอกสิทธิ์
ความคุ้มกันให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน

ในอาเซียน มีการแต่งตั้งทูตทั้ง 10 ประเทศอาเซียนไปประจำที่สำนัก
เลขาธิการอาเซียนที่เรียกว่าทูตอาเซียน เช่นเดียวกับการที่ประเทศไทย
มีทูตอยู่ประจำสหประชาชาติที่นิวยอร์ก มีการเชิญให้ประเทศคู่เจรจาของอาเซียน
แต่งตั้งผู้แทนการค้าเข้ามามีส่วนร่วมในประเทศสมาชิกอาเซียนในลักษณะ
ไม่ได้ประจำที่ใดที่หนึ่ง โดยในปัจจุบันมีมากถึงกว่า 30 ประเทศ ในขณะที่
ผู้แทนไทยที่เป็นทูตถาวรในปัจจุบันได้เดินทางไปประจำที่จากรัฐเดี่ยวเรียบร้อยแล้ว
นอกจากนั้นได้วางรากฐานคณะมนตรี ประสานงานซึ่งได้แก่รัฐมนตรี
ต่างประเทศ ที่มีการประชุมปีละ 2 ครั้งเรียบร้อยแล้วเช่นกัน

หลังจากไทยผลักดันให้มีการตั้งกรมการสิทธิมนุษยชน
ในลักษณะองค์กรหลักให้กับอาเซียนแล้ว จึงควรให้มีการตั้งคณะกรรมการ
เพื่อผลักดันการแก้ปัญหาเรื่องสิทธิเด็กและสตรีในประเทศอาเซียน
ทั้ง 10 ประเทศให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ที่จะช่วยนำเรื่องภาคี
อนุสัญญาเรื่องสิทธิเด็กและสตรีในทุกประเทศเข้าที่ประชุมอาเซียน
โดยจะมีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวให้เกิดขึ้นได้ภายในปีนี้เพราะ
เป็นเรื่องสำคัญ และมีความเห็นพ้องต้องกันที่สุดในหมู่ประเทศสมาชิก
เพราะทุกประเทศเป็นภาคีเด็กและสตรีอยู่แล้ว นอกจากนั้นยังคาดหวัง
ให้ประเทศเวียดนามมาช่วยสานต่อในลำดับต่อไป

การเชื่อมโยงประชาคมเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ประเทศไทยได้ประกาศไว้ในการทำให้ทั้ง 10 ประเทศมีความเชื่อมโยงกันได้ไม่เพียงเฉพาะเส้นทางคมนาคม บก เรือ อากาศ แต่หมายถึงเรื่องการค้า การลงทุน และการศึกษาดังกล่าว ตัวอย่างเช่น การที่ประเทศไทยได้ประกาศความต้องการในการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภูมิภาค (Education Hub) หลังจากการประกาศใช้กฎบัตร

อาเซียนใหม่ นับเป็นโอกาสอันดีในการดำเนินงานดังกล่าว เนื่องจากเป้าหมายประชาคมได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน ในเรื่องของความเชื่อมโยงที่จะอยู่ในแผนแม่บทของอาเซียนที่มีการระบุถึงเรื่องการศึกษา การเตรียมการส่งเสริมเพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในภูมิภาค จะต้องเริ่มจากปรับเปลี่ยนการศึกษาให้เน้นเรื่องของภาษาซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของคนไทย กรณีตัวอย่างได้แก่ ประเทศเวียดนามซึ่งมีการปรับปรุงหรือระบบการศึกษาครั้งใหญ่ ทำให้ในปัจจุบันคนเวียดนามสามารถเรียนภาษาต่างประเทศอย่างเต็มที่และจริงจัง ทั้งภาษาอังกฤษ หรือภาษาจีนที่จะเป็นคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม กระบวนการคัดเลือกข้าราชการจะมีการเลือกผู้รู้ภาษาระดับดีอย่างเข้มข้น แม้ในกระทรวงการต่างประเทศของเวียดนามก็จะมีสายความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ตั้งแต่สายพหุภาคีหรือสายทวิภาคีที่อยู่ในเวทีเจรจาของเวียดนาม จะมีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยสูงกว่าไทยในหลายหัวข้อ ในขณะที่

การศึกษาในประเทศไทยที่แม้จะให้ความสำคัญเรื่องภาษาอังกฤษ แต่ยังไม่สามารถทำได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งรวมถึงภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีน เป็นต้น เพราะคนไทยรู้ภาษาจีนค่อนข้างน้อยหากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยในภูมิภาคของไทย ควรสนับสนุนให้มีการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนให้แพร่หลายมากขึ้น เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีเขตการค้าเสรีในขณะเดียวกันกระทรวง การต่างประเทศของจีนก็มีสถาบันสอนภาษาต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 57 ภาษา รวมทั้งภาษาไทย และล่ามหรือผู้ที่พูดภาษาต่างประเทศได้ชาวจีน จะมีความเชี่ยวชาญในระดับสูงสามารถพูดได้ในระดับการใช้ราชาศัพท์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาเป็นเรื่องสำคัญต้องช่วยกันทุกฝ่ายเพื่อให้คนไทย ในรุ่นต่อๆ ไป สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้าน สาระและทักษะ พลังขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนชอบภาษา ต่างประเทศมากขึ้น ไม่ใช่ครูแต่เป็นเด็กด้วยตนเอง จึงควรให้ความสำคัญ กับการเชิญเด็กเหล่านี้ มาเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้เรื่องภาษา ซึ่งจะ ก่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุผลสำเร็จได้ในที่สุด

การเปิดที่วีอาเซียนที่ได้ดำเนินการไปแล้วในช่วงต้นของการ ประชุมสุดยอดอาเซียน ในขณะนี้มีความ พยายามในการเพิ่มให้สาระต่างๆ ให้มีความหลากหลาย ทั้งเรื่องการเงิน การค้า การลงทุน ฯลฯ สิ่งสำคัญ ที่ควรคำนึงถึงในการสร้างความเชื่อมโยงคือ การทำให้อาเซียนซึ่งมีประวัติศาสตร์ ที่ไม่ดี (Bad History) ร่วมกัน

สิ่งท้าทายต่ออาเซียน

- มีทั้งที่เกิดจากภายในอาเซียนเองและจากภายนอก
- ภายใน กระบวนการ Integration ข้ามภาค
  - ช่องว่างในการพัฒนาของสมาชิกยังกว้างมาก
  - ไม่มีกลไกในการบังคับสมาชิกให้ปฏิบัติตามข้อตกลง
  - กระบวนการตัดสินใจใช้แค่ฉันทามติ
- ภายนอก โลกาภิวัตน์
  - การแข่งขันทางเศรษฐกิจรุนแรง
  - ภูมิภาคต่างๆ พึ่งพากันมากขึ้น ๆ

เช่น ไทยกับพม่า ไทยกับลาว ไทยกับกัมพูชา ให้มีการพลิกกลับไปหาจุดแข็งร่วมกันในเชิงวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ แล้วนำมาขยายผลให้เกิดความภาคภูมิใจร่วมกันในหมู่ประชาชนอาเซียน อย่างไรก็ตามการชำระประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ดังนั้นทุกชาติในอาเซียนจึงจำเป็นต้องปล่อยวางการยึดติดกับประวัติศาสตร์ที่ไม่ดีไว้ เป็นเพียงคติเตือนใจให้ศึกษากันไปเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันก็มีการสร้างประวัติศาสตร์ที่ดีร่วมกันต่อไปในอนาคต โดยเริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยเน้นในจุดที่มีความเหมือนกันในภูมิภาคแล้วเผยแพร่ไปในวงกว้าง โดยมีการปรับเล็กน้อยเพื่อหาจุดร่วมให้เกิดความเข้าใจ และรวมขอมกันเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น การมีพุทธศาสนา ร่วมกัน มีวัฒนธรรมหลายอย่างร่วมกันมีรากเหง้าทางวรรณคดีร่วมกัน ซึ่งจะส่งเสริมให้ชาวบ้านรู้สึกภูมิใจร่วมกันได้เป็นเนื้อเดียวกัน ซึ่งจะเป็น ปัจจัยที่จะทำให้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมมีความแน่นแฟ้นมากขึ้น ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนอยู่ในเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ทั้งสิ้น สิ่งที่ทำหายกับอาเซียนมีทั้งภายในคือขบวนการรวมตัวเกิดขึ้น ช้ามาก มีช่องว่างมาก การปฏิบัติตามข้อตกลงก็ยังไม่มีการใกล้ชิดจน ยกเว้นเรื่องเลขาราชการอาเซียน ปัจจัยเรื่องภายนอก ได้แก่ เรื่องโลกาภิวัตน์ เรื่องการแข่งขันเศรษฐกิจ ฯลฯ เมื่อวาดเป็นแผนที่สามารถแสดงให้เห็นว่า ถ้าอาเซียนอยู่ตรงกลาง และ ASEAN + 3 อยู่ล้อมรอบ และจะเป็นอย่างไรในอนาคต ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการภายในอาเซียนเอง

ผลสำรวจทัศนคติและการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน

ผลสำรวจทัศนคติและการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากประชาชน 2,170 คนใน 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน สำหรับประเทศไทยมีการทำแบบสำรวจที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตัวอย่างคำถามเช่น คุณเป็นประชาชน

ถามว่า คุณรู้สึกว่าคุณเป็นประชาชนอาเซียน
ตอบว่า มาก ถึง มากที่สุด

1. LAOS	96.0%
2. Cambodia	92.7%
3. Vietnam	91.7%
4. Malaysia	86.8%
5. Brunei	82.2%
6. Indonesia	73.0%
7. Philippines	69.6%
8. THAILAND	67.0%
9. Myanmar	59.5%
10. Singapore	49.3%

อาเซียนมากน้อยแค่ไหน ประเทศที่เข้ามาทีหลัง ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม มีค่าร้อยละสูงที่สุดคือ 90% ในขณะที่ประเทศไทยประชาชนอาเซียนครั้งที่แล้ว ได้อันดับที่ 8 การสำรวจนี้สำรวจตอนที่สิงคโปร์เป็นประธานซึ่งสิงคโปร์กลับได้เป็นอันดับสุดท้ายและเมื่อถามคนสิงคโปร์ว่าประเทศสมาชิกอาเซียนมีประเทศไหนบ้าง ส่วนใหญ่ตอบว่า จีน

ถามว่า โดยทั่วไปคุณคุ้นเคยเกี่ยวกับอาเซียนแค่ไหน

ตอบว่า ค่อนข้างมาก ถึง มาก

1. Vietnam	88.6%
2. Laos	84.5%
3. Indonesia	68.3%
4. THAILAND	68.0%
5. Malaysia	65.9%
6. Philippines	59.6%
7. Cambodia	58.8%
8. Brunei	53.8%
9. Singapore	50.3%
10. Myanmar	9.6%

หรือคำถามว่าโดยทั่วไปคุณคุ้นเคยกับอาเซียนมากน้อยแค่ไหน เวียดนามและลาว ได้อันดับสูงที่สุดพม่าไม่คุ้นเคยเลยต่อข้อคำถามว่าอาเซียนคืออะไร ประเทศไทยได้อันดับสุดท้าย ในขณะที่สมาชิกดั้งเดิมอื่นอยู่ใน

อันดับต่ำถัดไปเช่นกัน สำหรับ
ถามว่ารู้จักธงอาเซียนหรือไม่
ประเทศบรูไนในดารุสซาลาม
อินโดนีเซีย ลาว พม่า และ
ประเทศไทยตอบได้ที่สุดท้าย
แสดงให้เห็นว่าไม่รู้จักธง
อาเซียนทั้ง ๆ ที่อาเซียนก่อตั้ง
ขึ้นครั้งแรกที่ประเทศไทย

ถาม ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

• รู้จักธงอาเซียน

1. Brunei	98.5%
2. Indonesia	92.2%
3. Laos	87.5%
4. Myanmar	85.0%
5. Singapore	81.5%
6. Vietnam	81.3%
7. Malaysia	80.9%
8. Cambodia	63.1%
9. Philippines	38.6%
10. THAILAND	38.5%

• รู้ว่าอาเซียนก่อตั้งเมื่อใด

1. Laos	68.4%
2. Indonesia	65.6%
3. Vietnam	64.7%
4. Malaysia	53.0%
5. Singapore	47.8%
6. Brunei	44.3%
7. Philippines	37.8%
8. Cambodia	36.6%
9. Myanmar	32.5%
10. THAILAND	27.5%

ถามว่า อยากรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนอื่น ๆ มากแค่ไหน
ตอบว่า อยากรู้มาก ถึง มากที่สุด

1. Laos	100%
2. Cambodia	99.6%
3. Vietnam	98.5%
4. Philippines	97.2%
5. Malaysia	92.9%
6. Indonesia	90.8%
7. THAILAND	87.5%
8. Brunei	86.8%
9. Singapore	84.2%
10. Myanmar	77.8%

ถัดไปคำถามว่าอาเซียน ก่อตั้ง
เมื่อไร ลาวตอบสูงสุดแม้จะ
เป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อย แต่
นักศึกษาไทยตอบได้ที่สุด
ท้ายเช่นเดิม และคำถามว่า
อยากรู้จักประเทศอาเซียน
มากน้อยแค่ไหน ลาวตอบ
ว่ารู้จักถึง 100% ก็มพูชา

เวียดนาม 90% ในขณะที่ไทยรู้จัก 87% แต่เป็นลำดับที่ 7 จากทั้งหมด
10 ประเทศ พม่ายังคง

คุณรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากที่ใด

เป็นที่สุดท้าย คำถาม
สุดท้ายว่าคุณรู้เกี่ยวกับ
อาเซียนจากที่ใด ทุกคน
ตอบว่าจากโทรทัศน์
ทั้งที่โทรทัศน์ไม่ค่อยมี
เรื่องอาเซียน ซึ่งในความ

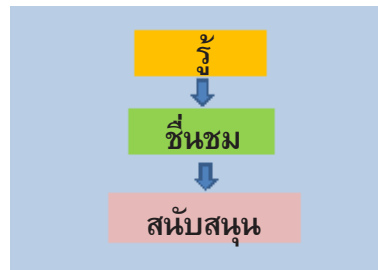
1. โทร	78.4%	10. ครอบครัว	18.2%
2. โรงเรียน	73.4%	11. ท่องเที่ยว	13.3%
3. หนังสือพิมพ์	70.7%	12. ภาพยนตร์	12.1%
4. หนังสือ	65.0%	13. เพลง	9.2%
5. อินเทอร์เน็ต	49.9%	14. การงาน	6.1%
6. วิทยุ	40.3%		
7. กีฬา	34.1%		
8. โฆษณา	31.6%		
9. เพื่อน	27.6%		

เป็นจริงการทำงานในทุกกระทรวงจะต้องมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน ไม่มากก็น้อย แต่ผล 6.1% ที่ปรากฏ แสดงว่างานเกี่ยวกับอาเซียนที่ ดำเนินงานอยู่ในกระทรวงต่างๆ เป็นงานประจำวันที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างประชาคมอาเซียน

การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง และเป็นโจทย์สำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งแก้ไข และหาแนวทางเตรียมการในการสร้างความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างเร่งด่วนและจริงจัง ในทุกระดับ

จากนี้ไปเราทุกคนจะไม่เป็นเพียงประชาชนไทยเท่านั้น อีกส่วนหนึ่งเราเป็นประชาชนอาเซียน แต่ยังมีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างน้อยในทุกประเทศสมาชิก คนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของอาเซียน การกระตุ้นให้ประชาชนอาเซียนมีความตื่นตัวต้องอาศัยการศึกษา เพราะถ้าไม่เริ่มต้นจากความรู้ก่อน ความเป็นไปได้ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้กรอบเวลาอันจำกัดจะไม่เกิดขึ้นเลย

ลำดับขั้นของการเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้กรอบเวลาอันจำกัดมี 3 ลำดับขั้นที่สำคัญ คือ หนึ่งต้องให้คนรู้จักก่อน เป็นไปไม่ได้ที่คนจะชื่นชมโดยที่ไม่รู้ เมื่อเกิดความรู้สึกชื่นชมแล้วจึงจะเกิดการสนับสนุนได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาจะต้องขบคิดและหาแนวทางดำเนินการต่อไป

สรุปสาระสำคัญจากการบรรยาย
เรื่อง “ประชาคมอาเซียนกับอนาคตการศึกษาไทย”
โดย รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พินิติ รตะนานุกูล)

กราบเรียนเพื่อนข้าราชการทุกท่าน ก่อนอื่นขอเรียนว่า บังเอิญผมไม่ได้คุยกับอธิบดีกรมอาเซียน ท่านวิฑูรย์ ศรีวิหค มาก่อน ถ้าได้เห็นสไลด์ของท่าน ผมจะเตรียมเพียง 2 สไลด์เท่านั้น เพราะท่านอธิบดีได้บรรยาย และแสดงให้เห็นภาพในส่วนของเรื่องราวเกี่ยวกับอาเซียนได้ชัดเจน และค่อนข้างครอบคลุมในเกือบทุกประเด็น โดยเฉพาะในเรื่องทางการศึกษา ท่านได้บรรยายในเรื่องของกฎบัตรอาเซียน ในรายละเอียดเกี่ยวกับอาเซียน และความร่วมมือของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ซึ่งได้กล่าวถึง ASEAN + 3 ASEAN + 6 ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อการศึกษา ในส่วนของการบรรยายของผมวันนี้ นอกเหนือจากที่ท่านอธิบดีได้บรรยายไปแล้ว ก็คงขออนุญาตที่ประชุมใช้ประสบการณ์จากการทำงานร่วมมือทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอุดมศึกษา ในกลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ และประเทศคู่เจรจา เฉพาะ ASEAN + 3 โดยในช่วงที่รับผิดชอบการทำงานในกรอบของอาเซียน ก็ได้รับความอนุเคราะห์สนับสนุนจากกรมอาเซียนเป็นอย่างดี

อาเซียนในแผนที่โลก

แผนที่ต่อไปนี้
จะเน้นในส่วนของอาเซียน
และในกรอบของประเทศคู่
เจรจาของอาเซียนเท่านั้น
ถ้าดูแผนที่โลกโดยทั่วไป
ในปัจจุบันจะใช้ยุโรปเป็น
ศูนย์กลาง ด้านซ้ายเป็น
อเมริกา ด้านขวามือจะเป็น

ประเทศแถบเอเชีย สุดขอบแผนที่จะเป็นนิวซีแลนด์ เนื่องจากเป็น
แผนที่ที่จัดทำโดยคนยุโรป จึงเรียกภูมิภาคอาเซียนว่าเป็น ตะวันออกไกล
(Far East) อันประกอบ ด้วยกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(South East Asia) เดิม ตีกรอบลงมาเหลือประเทศอาเซียน 10 ประเทศ
ซึ่งมีประเทศเกิดใหม่อีกหนึ่งประเทศที่ยังไม่ได้เข้าร่วมในอาเซียน
คือ ทิมอร์เลสเต้

ตามที่ท่านอธิบดีได้บรรยายไปแล้วว่า คนไทยมีความรู้เรื่อง
อาเซียนน้อยมาก หากเรามีการเรียนโดยไม่พยายามสร้างการเรียนรู้
ในเรื่องของอาเซียนขึ้นในระบบการศึกษาไทย จะเป็นปัญหาค่อนข้าง
มาก โดยเฉพาะการสร้างการเรียนรู้เรื่องอาเซียนศึกษา เพราะเมื่อพูด
ถึงอาเซียนศึกษาส่วนใหญ่จะมองถึงเรื่องภาษาเป็นหลัก แต่ในความ
เป็นจริงอาเซียนศึกษาจะต้องครอบคลุมไปถึงเรื่องวัฒนธรรมประเพณี
ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ระบอบการปกครองซึ่งแตกต่างกัน
อย่างสิ้นเชิง เป็นต้น การใช้แผนที่ในการสอนเรื่องกลุ่มประเทศ

อาเซียน 10 ประเทศจะช่วยให้เด็กไทยสามารถเรียนรู้ได้มากและง่ายขึ้น สำหรับเรื่องของกรอบความร่วมมือ ASEAN+ 3 ที่มีการรวมเงินเกาหลี ญี่ปุ่น ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับอาเซียนค่อนข้างมากเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการศึกษาซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอาเซียน

ประเทศที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียน 10 ประเทศในเชิงของประชากร คือ อินโดนีเซีย ซึ่งมีประชากรประมาณกว่า 240 ล้านคน จากทั้งหมดประมาณ 570 ล้านคน มากกว่าประชากรทั้งหมดใน EU ขณะที่อาเซียนมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร มีผลิตภัณฑ์มวล

Associati0n of Southeast Asian Nations (ASEAN)
■ Population : about 570 million
■ Total area : 4.5 million square kilometers
■ Combined GDP : almost US\$ 1,100 billion
■ Total trade : about US\$ 1,400 billion.

Importance of East Asia
■ Population : 3.7 billion
■ Combined GDP : of more than US\$10 trillion
■ Two thirds of global intemational reserves
■ Fastest growing region in the world. Asia will likely continue to be the largest repository of savings - and source of investment capital - in the world.

รวมภายในภูมิภาค (Gross Domestic Product : GDP) สูงถึงเกือบ 1,100 พันล้านเหรียญสหรัฐ ยิ่งไปกว่านั้น หากพิจารณาในกรอบของอาเซียนโดยรวมกับ ASEAN+ 3 จะทำให้มีประชากรทั้งหมดมีจำนวนสูงถึงประมาณ 3.7

พันล้านคน เพราะประชากรของประเทศจีนเพียงอย่างเดียวมีมากถึง

กว่าพันล้านคน ดังนั้นเมื่อมีการสร้างความร่วมมือในกรอบของประชากรรวมทั้งหมดในเอเชียตะวันออกเฉียง ก็ส่งผลให้การเจริญเติบโตของ GDP ในภูมิภาคสูงตามไปด้วย ทำให้การพิจารณาความร่วมมือที่สำคัญในอาเซียนไม่สามารถพิจารณาเฉพาะภายในอาเซียนเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมองไปข้างหน้าถึงกรอบความร่วมมือที่จะมีการรวมจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างมากและมีอิทธิพลอย่างสูงต่ออาเซียนเข้ามาด้วย โดยญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกที่เริ่มเข้ามาในอาเซียนเพราะมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง ตามด้วยเกาหลี และจีนตามลำดับ เห็นได้ว่าแม้ทั่วโลกจะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น แต่จีนกลับได้รับผลกระทบน้อยมาก ตัวเลข GDP เฉพาะที่เซี่ยงไฮ้ สูงถึง 2 หลัก

ในช่วงที่ผ่านมา นอกจากนั้นด้านการสนับสนุนทางการศึกษาที่ ASEAN+ 3 มีต่ออาเซียน พิจารณาจากการที่จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาแก่อาเซียน

High-Powered Asia-Pacific Partners

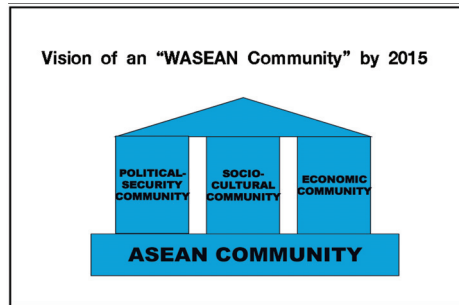
- ASEAN's neighboring dialogue partners - China, India, Japan, Republic of Korea, Australia and New Zealand - are participating in the regional integration process started by ASEAN.
- They have signed economic framework agreement with ASEAN.

เป็นจำนวนมาก เช่น มีการให้ทุนจำนวนมากแก่นักเรียนในอาเซียนไปเรียนที่จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เป็นต้น สำหรับด้านการค้าขายในอาเซียนและประเทศไทย จะเห็นได้ว่ามูลค่าการค้าในกรอบของเอเชียตะวันออกเฉียงมีมูลค่าสูง และมากกว่าส่วนอื่นของโลก ทั้งนี้รวมไปถึงในส่วนของอาเซียน ASEAN+ 6 ที่ประกอบด้วยอีก 3 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดียซึ่งต่างก็เข้ามามีบทบาทกับอาเซียน อย่างไรก็ตามความพยายามในการเข้ามามีอิทธิพลต่ออาเซียน

ของกลุ่มประเทศ ASEAN+ 6 ในลักษณะความร่วมมือตามกรอบ
ที่เรียกว่า ออสเตรเลียเชียย ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรและยัง
ไม่สามารถเทียบเคียงได้กับความร่วมมือของกลุ่ม ASEAN+ 3

หากพิจารณาใน

ภาพรวมของสามเสาหลัก
ของความร่วมมือในการ
ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
อาจมองได้ว่าเสาประชาคม
สังคมและวัฒนธรรมควร
จะเป็นเสาที่ใหญ่และมัน

คงกว่าอีกสองเสาที่เหลือ ถ้าเปรียบอาเซียนเหมือนบ้านหลังหนึ่ง และ
ที่ต้องสร้างให้เสร็จภายในปี 2015 โดยมี 3 เสาที่ทำหน้าที่ค้ำบ้าน
หลังนี้ไม่ให้ล้ม ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งอยู่ในเสาประชาคม
สังคมและวัฒนธรรมควรจะต้องเป็นเสาเอกตรงกลาง ซึ่งถือเป็น
เสาสำคัญที่สุด นอกจากนั้นจะต้องพิจารณาด้วยว่าเสาที่เหลืออื่นๆ
โดยเฉพาะเสาประชาคมเศรษฐกิจ จะส่งผลกับเสาเอกนี้หรือการศึกษา
อย่างไรบ้าง

สถานะของประเทศสมาชิกอาเซียน

แม้ในปัจจุบันจะมีความพยายามในการลดช่องว่างระหว่าง
กลุ่มประเทศในอาเซียน แต่อย่างไรก็ตามอาเซียนซึ่งมีทั้งหมด 10 ประเทศ
ก็มักจะถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเสมอ ได้แก่ กลุ่มประเทศที่มีการพัฒนา
ไปได้ในระดับหนึ่งในทุกๆ ด้าน ที่เรียกว่าอาเซียน 6 ประกอบด้วย

อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และ
บรูไน และกลุ่มประเทศที่มีระดับการ
พัฒนาต่ำกว่าอีกจำนวน 4 ประเทศ หรือ
เรียกว่าอาเซียน 4 ประกอบด้วย เวียดนาม
ลาว กัมพูชา และพม่า แต่มีความคิดเห็น
ว่าในปัจจุบันควรมีการปรับเป็นอาเซียน 7
และอาเซียน 3 เนื่องจากประเทศเวียดนาม

มีการเจริญเติบโตค่อนข้างมาก และยังให้ความสำคัญในการสร้างคน
เป็นลำดับแรกและสำคัญที่สุด จะเห็นได้ว่าแม้ในปี ค.ศ.1983 เวียดนาม
ยังมีการใช้ระบบคูปองในการแลกเปลี่ยนค่าและอาหาร แต่ภายในเวลา
เพียงไม่กี่ปีกลับมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึง
ปัจจุบัน นอกจากนั้นเวียดนามยังให้ความสำคัญกับเรื่องภาษาจะเห็นจาก
พัฒนาการของคนเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ในโรงเรียนปกติอันดับต้น ๆ

ในโฮจิมินห์ซิตีที่มีการคัดเด็กเก่ง

เข้ามาเรียนจะสามารถพูด
ภาษาอังกฤษโต้ตอบได้เป็น
อย่างดี ถึงแม้ไม่ได้เรียนด้วย
English Program หรือ
International Program ก็ตาม
ประเด็นเดียวกันนี้เป็นโจทย์

สำคัญของโรงเรียนอันดับต้น ๆ ในประเทศไทยที่จะต้องมีการพัฒนา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ถึงระดับที่สามารถ
นำไปใช้การได้ดีเช่นเดียวกัน

ASEAN Member States

Founding member States:

1. Indonesia (1967)
2. Malaysia (1967)
3. Philippines (1967)
4. Singapore (1967)
5. Thailand (1967)

States which joined later:

1. Brunei Darussalam (1984)
2. Viet Nam (1995)
3. Laos (1997)
4. Myanmar (1997)
5. Cambodia (1999)

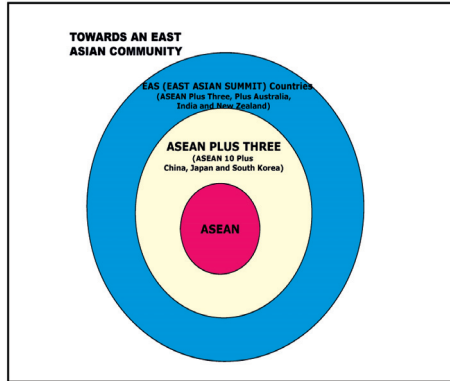
DIALOGUE PARTNERS OF ASEAN

- Japan
- China
- Republic of Korea
- Australia
- New Zealand
- India
- European Union
- United States
- Canada
- Russia
- United Nations Development Program (UNDP)

การเตรียมความพร้อมในการสร้างและพัฒนานคนเพื่ก้าวสู่ ประชาคมอาเซียน

แผนภาพวงกลม

แสดงถึงการเป็นประชาคม
อาเซียนในปี 2015 ซึ่ง
เหลือเวลาอีกประมาณ 5 ปี
โดยเฉลี่ยจะต้องมีการ
เรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
กับทั้ง ASEAN+ 3 และ
ASEAN+ 6 ซึ่งเป็นโจทย์

สำคัญที่วงการการศึกษาจะต้องขบคิดให้หลุดจากกรอบในเรื่องภาษา
เพียงอย่างเดียว การศึกษาไทยจะต้องสร้างคนไทย และบัณฑิตไทย
ให้พร้อมที่จะปรับตัว และพร้อมที่จะต่อสู้ในเวทีของอาเซียนและเวที
ของภูมิภาคไม่ว่าจะเป็น ASEAN+ 3 หรือ ASEAN+ 6 ได้ หาก
พิจารณาจากประชากรไทยที่มีประมาณ 60 กว่าล้านคน ที่ต้องอยู่ใน
ประชากรของประชาคมอาเซียน ซึ่งมีอยู่ประมาณ 270 กว่าล้านคนต่อ
ไป แสดงว่าบัณฑิตไทยที่จบการศึกษาไปต้องมีความสามารถในการ
แข่งขัน และในการทำงานร่วมกับคนอื่นอีกประมาณ 200 ล้านคน ดังนั้น
การเตรียมความพร้อมของคนไทยจึงไม่ใช่การเตรียมความพร้อมเรื่อง
ทักษะภาษาเพียงอย่างเดียว หากแต่รวมไปถึงเรื่องทักษะในการ
ทำงาน ทักษะในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ซึ่งมีความสำคัญ เนื่องจาก
อาเซียนมีความหลากหลายค่อนข้างมากและคนไทยยังไม่มีโอกาสใน
การเรียนรู้ในเรื่องความหลากหลายดังกล่าว เพื่อที่จะอยู่ในความ

แตกต่างในเชิงของเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอ คนไทยมีความรู้เกี่ยวกับชาติอื่นในอาเซียนน้อยมากแต่เข้าใจว่ารู้ในทางกลับกันประชากรประเทศอื่นในอาเซียนรู้จักประเทศไทยและประเทศสมาชิกอื่นๆ มากกว่าคนไทยแต่ยังคงมีความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้น จะเห็นได้จากชาติอื่นในอาเซียน เช่น เวียดนาม กัมพูชา และอินโดนีเซีย ฯลฯ ที่มีการกระตุ้นให้จัดเรียนการสอนภาษาไทยในสถาบันการศึกษาต่างๆ จำนวนไม่น้อย ในขณะที่ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือสนับสนุนให้คนไทยได้เรียนภาษาเพื่อนบ้านในสถาบันการศึกษาของไทยเลย ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ากังวลใจว่าต่อไปเราจะอยู่อย่างไรในสังคมประชาคมอาเซียน โดยปราศจากความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นในประชาคมอาเซียน

นอกจากการอยู่และการทำงานร่วมกันแล้ว ต่อยอดไปถึงการค้าขายซึ่งกันและกัน หากขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องโอกาสในการขยายการพัฒนาก็ทำได้ยาก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ดีของประเทศเกาหลี ในการให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในอาเซียนอย่างจริงจังในมิติต่างๆ ทั้งวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ ฯลฯ มาเป็นเวลานาน เมื่อเข้าใจบริบทต่างๆ ของประเทศในอาเซียนแล้วจึงสามารถหาแนวทางในการขยายการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบททุกด้านได้อย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่ากระแสเกาหลีหลังไหลเข้าสู่ทุกประเทศในอาเซียน รวมทั้งจีน และญี่ปุ่นอย่างรวดเร็ว หากขาดการศึกษาที่ทำให้เข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับประเทศอื่นที่เพียงพอ ประเทศไทยก็จะเป็นได้เพียงฝ่ายตั้งรับเพียงอย่างเดียว การเตรียมการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับ

ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นในประชาคมอาเซียนจึงมิใช่ความ
รับผิดชอบของการศึกษาส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่
ต้องรับผิดชอบกันระหว่างการศึกษาทุกระบบ จึงจะสามารถเตรียม
ความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทางด้านเศรษฐกิจ เช่น
เรื่องของ Free Trade
และการสร้างตลาดการค้า
ร่วมกันในอาเซียน นอกจาก
การให้ความสำคัญในมุมมอง
ของการค้าในเชิงเศรษฐกิจ

**ASEAN Charter: Reinforced
Commitment to Free Trade**

Article 2. Principles

**n.Adherence to multilateral trade rules and
ASEAN's rules-based regimes for effective
implementation of economic commitments
and progressive reduction towards
elimination of all barriers to regional
economic integration, in a market-driven
economy.**

แล้ว ยังต้องให้ความสำคัญในมุมมองของการสร้างคน เพื่อเตรียม
พร้อมรับความร่วมมือทางการค้าที่จะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มตัว ประเด็นหลัก คือ การศึกษาทุกระดับ
จะต้องสร้างคนไทย และบัณฑิตไทย ในทุกสาขาวิชาชีพให้สามารถ
อยู่ในประชาคมอาเซียนอย่างมีคุณภาพ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการ
จบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงานของบัณฑิต จนถึงการสร้างแรง
งานระดับฝีมือ (Skilled Labor) และแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor)
ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมให้แก่บัณฑิตจึงไม่ควรมองว่าเป็น
หน้าที่ความรับผิดชอบของระดับอุดมศึกษาเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่อง
ของการศึกษาทุกระดับในการสร้างความรู้ความตระหนักในเรื่องของ
อาเซียนที่มากพอ ให้เกิดความตระหนักในเรื่องเพื่อนบ้านในทุกมิติ

นอกจากนั้นเนื่องจากอาเซียนเป็นองค์กรความร่วมมือ
ระหว่างประเทศ (International Organization) ที่มีสถานะทาง

**ASEAN Charter accords Legal
Personality****Chaoter II: Legal Personality**

**ASEAN, as an inter-governmental
organization, is hereby conferred legal
personality.**

กฎหมาย (Legal Status)
เทียบได้กับ EU หรือ UN
จึงต้องมีการเตรียมความ
พร้อมในเรื่องกฎหมายที่
ต้องเรียนรู้อีกด้วย โดย

ต้องมีการให้ความรู้เริ่มตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ
อาชีวศึกษา เพื่อเตรียมการสำหรับการทำงานข้ามชาติจำนวนมากที่
อาจเกิดปัญหาทางกฎหมายได้ภายในระยะเวลาไม่นานนัก

หากมองในเสาประชาคมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้มี
การทำข้อตกลงเพื่อให้บางสาขาวิชาชีพสามารถเดินทางไปทำงานใน
ชาติอาเซียนอื่นๆ ได้โดยมีการออกกฎหมายประกอบเพื่อกำหนด
ขอบเขตการทำงานข้ามชาติดังกล่าว เช่น สถาปนิก ทันตแพทย์
วิศวกร และนักบัญชี เป็นต้น โดยได้มีการพูดคุยในระดับองค์กร
วิชาชีพไปแล้ว ทั้งนี้ให้มีการกำหนดระเบียบเบื้องต้น เช่น บุคคลที่
ประกอบวิชาชีพที่ระบุไว้จะต้องผ่านการสอบใบอนุญาตประกอบ
วิชาชีพที่ใช้ภาษาถิ่น เช่น ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม ฯลฯ เพื่อให้
สามารถนำไปประกอบวิชาชีพไปประกอบอาชีพในแต่ละประเทศได้
ตั้งนั้นจากที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ประเทศไทยยังไม่ได้มีการสนับสนุน
ให้คนไทยได้เรียนภาษาของชาติอื่นในอาเซียนภายในสถานศึกษา
ระดับต่างๆ ทำให้เป็นข้อเสียเปรียบที่สำคัญที่จะทำให้คนไทยเสีย
โอกาสในการออกไปทำงานข้ามชาติในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นถึง
แม้จะมีอัตราค่าตอบแทนสูงกว่าก็ตาม ในขณะที่ประเทศที่ให้ความสำคัญ
สำคัญกับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน และอาเซียน
ประเทศที่จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ได้แก่ สิงคโปร์ ซึ่งมีศักยภาพ

ด้านภาษาสูงกว่าไทยพอสมควร เนื่องจากนายลีเซียนหลุง ผู้นำสิงคโปร์ ในช่วงที่มีการฉลองครบรอบเอกราช 50 ปี ได้ประกาศนโยบายให้ สิงคโปร์เป็นประเทศที่ใช้สองภาษา (Bilingual) คือภาษาจีนแมนดาริน กับภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีการประกาศนโยบายให้คนสิงคโปร์ จำเป็นต้องรู้ภาษาที่ 3 คือภาษาเพื่อนบ้านอีกด้วย

ในปัจจุบันหากพิจารณาจากโครงสร้างประชากรในอาเซียน ทั้งหมด โดยยกตัวอย่างเปรียบเทียบระหว่างประเทศเวียดนามกับ ไทย จะพบว่าภายในระยะเวลาอีกไม่กี่ปีข้างหน้าประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ เพราะมีการคุมกำเนิดค่อนข้างดี มีประชากรเกิด น้อย ขนาดของประชากรวัยทำงานจนถึงประมาณ 60 ปีลดลง ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับเวียดนามจะมีลักษณะตรงกันข้าม เวียดนามมีประชากรสูงอายุน้อย แต่มีประชากรในวัยทำงานมาก ดังนั้น แม้จะเปรียบเทียบเฉพาะในเชิงขนาดของประชากรเพียงอย่างเดียว โดยยังไม่ได้พิจารณาเรื่องคุณภาพของคนเลย ก็จะได้เห็นว่าโอกาสใน การแข่งขันของไทยต่อยกกว่าประเทศเวียดนามอย่างมาก ซึ่งเป็น ปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเจน และน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง

โจทย์ที่น่าสนใจสำหรับสภาการศึกษาที่ควรนำมาวิเคราะห์คือ นอกจากประเด็นปัญหาในเรื่องศักยภาพของคนไทย และบัณฑิตไทย แล้ว ประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสนใจนำมาวิเคราะห์อย่างมากคือ ผลกระทบของโครงสร้างประชากรที่มีต่อการพัฒนาประเทศไทยในอีก 10 - 20 ปีข้างหน้า เนื่องจากในปัจจุบันการเพิ่มของประชากรไทย คงที่ หรืออาจลดลง เพราะมีการแต่งงานช้าและมีบุตรน้อยลง ซึ่งจะส่ง ผลต่อศักยภาพของประเทศไทยในอนาคต และระบบการศึกษาควร เตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นอย่างไร

สำหรับการพัฒนาประเทศเวียดนามในเชิงประชากร เนื่องจากเวียดนามให้ความสำคัญกับการสร้างคน จึงมีนโยบายการขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากออสเตรเลียเพื่อให้นักเรียนเวียดนามมีโอกาสไปเรียนในประเทศอื่น เป็นเวลา 5 ปี นอกจากนั้นยังมีนโยบายที่จะสร้างบัณฑิตระดับปริญญาเอกจำนวน 3,000 คนภายในเวลา 5 ปี โดยมีการกำหนดแผนที่ชัดเจนว่าบัณฑิตระดับปริญญาเอกเหล่านี้ต่อไปควรจะไปอยู่ในภาคส่วนใดของประเทศที่จะช่วยพัฒนาประเทศอย่างเต็มศักยภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยโดยมองไปข้างหน้าอีก 10 ปี จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยขาดการวางแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบ ขาดฐานข้อมูลเกี่ยวกับกำลังคนในความชำนาญด้านต่างๆ เพื่อรองรับความต้องการใช้และการผลิตขึ้นทดแทนในสาขาที่ขาดแคลนอย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยมักให้ความสำคัญกับการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างโดยการคิดโครงการก่อน แล้วจึงคิดเรื่องการพัฒนาคนทีหลัง ซึ่งเหมือนกับหลักการตั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน ที่มักเน้นการพัฒนาสถาบันซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเป็นตัวตั้ง แต่กลับให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาคนเป็นอันดับรองลงมา ในขณะที่เวียดนามมีการเตรียมคนไว้ก่อนที่จะทำโครงการใหญ่ สิ่ง que ประเทศไทยจะต้องขบคิดคือ การให้ความสำคัญในการสร้างคนในทุกระดับก่อน แล้วจึงสร้างและพัฒนาโครงการหรือสถาบันในเชิงโครงสร้างเป็นลำดับความสำคัญรองลงมา

นอกจากนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการให้ความรู้แก่คนไทยทุกระดับเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลอันเนื่องมาจากความร่วมมือในเสาเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นเมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวอย่างเช่น ประเด็นการลดอัตราภาษีให้เหลือศูนย์ การขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีทำให้คนไทยขาดความเข้าใจและเสียเปรียบทางการค้าในช่วงที่ผ่านมาดังที่ปรากฏ นอกจากนี้ยังต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการแบ่งระดับการพัฒนาของอาเซียน 7 กับอาเซียน 3 ซึ่งถือว่าเวียดนามอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจแล้ว ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาในระดับการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ได้อย่างเหมาะสม

เมื่อพิจารณาในเรื่องการศึกษา การพูดถึงแต่เพียงเรื่องผลกระทบของ FTA กับการศึกษาไทย เป็นการมองเฉพาะสิ่งที่ใกล้ตัวมากเกินไป ในความเป็นจริงการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่อเซียนจะต้องไม่มองเฉพาะกรอบอาเซียน หากแต่ต้องรวมเอา ASEAN + 3 และ ASEAN + 6 เข้าไปประกอบการพิจารณาด้วย ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ประเทศจีนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอาเซียน มีการให้ทุนในการจัดตั้งสถาบันขงจื้อในประเทศไทยจำนวนมาก โดยมีการใช้วิธีคล้ายกับประเทศเกาหลีซึ่งใช้การเผยแพร่วัฒนธรรมเข้ามาก่อน แล้วจึงให้ทุนแก่นักเรียนไทยเพื่อไปเรียนรู้วัฒนธรรมภาษาที่ประเทศจีน เพียงแต่จีนเพิ่งเริ่มมีการดำเนินงานภายหลังเกาหลี นอกจากนี้ยังได้คัดเลือกนักเรียนไทยที่มีศักยภาพสูงเพื่อรับทุนไปเรียนที่ประเทศจีนอีกด้วย ทั้งนี้ได้ให้ทุนแก่นักเรียนเพื่อไปเรียนในระดับต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยที่รัฐบาลจีนให้การสนับสนุนเงินทุนและอยู่ในสองร้อยอันดับแรกของจีน ซึ่งมีมาตรฐานเทียบเคียงระดับอุดมศึกษาของประเทศตะวันตกในปัจจุบัน เช่น มหาวิทยาลัยปักกิ่งซึ่งติดอันดับหนึ่งในสิบของโลก และอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ประเทศจีน ประเทศเกาหลีเองก็ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา โดย

ให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องอาเซียนเป็นอย่างมาก ถึงแม้เกาหลี
และรวมถึงญี่ปุ่นจะสามารถเอาชนะหน้าหน้าอาเซียนในเชิงเศรษฐกิจ
และวัฒนธรรมไปแล้วก็ตาม

ดังนั้นสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
ของประเทศไทยในด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ
ประเทศในกลุ่ม ASEAN + 3 และไม่มองเพียงการพัฒนาในเชิงภาษา
เฉพาะเรื่องภาษาอังกฤษ กับภาษาเพื่อนบ้านในอาเซียนอย่างเดียว
เท่านั้น แต่ยังต้องมองรวมไปถึงการเรียนภาษาเกาหลี จีน และญี่ปุ่น
เพิ่มขึ้นด้วย โดยส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาจีน ญี่ปุ่น และ
เกาหลีตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษา
จีนซึ่งมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นเรา
มักจะมองการเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในบริบทของการ
ศึกษาเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้มองถึงบริบทของการสร้างคน
ที่จะต้องเรียนรู้ในเรื่องของวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในความหลากหลาย
หลายของอาเซียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้น

ความร่วมมือทางการศึกษาของอาเซียน

อาเซียน ประกอบ
ด้วยหลายองค์กร ภาคส่วน
สำคัญที่ต้องมีการสนับสนุน
ในเรื่องของการก้าวสู่ประชาคม
อาเซียน คือ ภาคประชาสังคม
โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจ

The ASEAN Business Advisory Council (ASEAN BAC)

-Inaugurated in 2003 to be the official ASEAN linkage for providing private sector feedback and guidance to boost ASEAN's efforts towards economic integration and to identify priority areas for considerations by the ASEAN Leaders.

ASEAN-BAC is mandated:

To provide private sector feedback and guidance to boost ASEAN's efforts towards economic integration.

To identify priority areas for consideration by the ASEAN Leaders. In fulfilling the mandate to provide policy recommendations to the ASEAN Leaders.

ASEAN BAC organizes the annual ASEAN Business & Investment Summit (ASEAN-BIS) to coincide with the ASEAN Summits.

The national ASEAN-BAC Council members also intiate their respective national activities to obtain inputs from their private sector representatives.

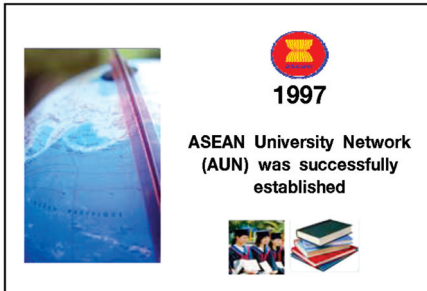
ซึ่งมีการดำเนินการพัฒนาล่วงหน้าไปก่อนแล้วในหลายประเด็น ตัวอย่างองค์กรประชาสังคมในภาคธุรกิจ ได้แก่ ASEAN Business Advisory Council (ABAC) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อทำงานในเรื่องของการค้าขายเป็นหลัก โดยช่วยให้เกิดความร่วมมือในการทำงานในกรอบของอาเซียนในหลายประเด็น

ในด้านการศึกษา ตัวอย่างความร่วมมือทางการศึกษาของอาเซียนคือ ASEAN University Network (AUN) หรือเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนเป็นความร่วมมือเฉพาะในระดับอุดมศึกษาในกรอบของอาเซียน ที่ต้องเป็นระดับอุดมศึกษาเนื่องจากในอาเซียนนอกจากสิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ที่มีการใช้ภาษาอังกฤษแล้ว ประเทศอื่นต่างไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ หรือภาษาในการทำงาน ดังนั้น การจัดกิจกรรมในกรอบความร่วมมือระดับต่ำกว่ามหาวิทยาลัย อาจเป็นปัญหาได้ แต่ในปัจจุบัน ประเทศเวียดนามกำลังมีการเปลี่ยนโฉมที่ชัดเจน เด็กรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษค่อนข้างมาก นอกจากนั้นอินโดนีเซีย บรูไน และมาเลเซีย ต่างก็ไม่มีปัญหาทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนชั้นนำ เนื่องจากทั้ง 3 ประเทศ มีการใช้ภาษาเขียนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ดังนั้น การเรียนภาษาอังกฤษจึงไม่ใช่เรื่องยากสำหรับเด็ก ประกอบกับมาเลเซียกับบรูไนมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในบรูไนที่แม้จะมีประชากรเพียง 3 แสนกว่าคน แต่ประชากรในเกือบทุกสาขาอาชีพสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนมาเลเซียเมื่อใกล้ถึงสิ้นยุคคุณูปการของท่านมหาธีร์ มูฮัมหมัด ได้มีการประกาศนโยบายการศึกษาที่กำหนดให้การจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เป็นต้นไป ต้องมีการสอนวิชาคณิตศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษ เพราะ

ตระหนักว่ายุคของภูมิบุตตราทำให้มาเลเซียไม่สามารถก้าวทันสิ่งโคปรี่
ได้ จึงเริ่มมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนดังกล่าว นอกจากนี้
ในประเทศพม่าเนื่องจากเคยเป็นอาณานิคมของอังกฤษมาก่อน ทำให้
อาจารย์ทุกคนในสถาบันอุดมศึกษา จะสามารถพูดและใช้ภาษา
อังกฤษได้ดี นักศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ ดังนั้นในกรอบของ
อาเซียนจะเหลือเฉพาะไทย ลาว และกัมพูชา ที่ยังไม่สามารถใช้
ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเทียบได้กับประเทศ
ที่ได้กล่าวมาแล้ว ในขณะที่ เมื่อเทียบความสามารถในการพัฒนา
ความรู้ภาษาอังกฤษระหว่างประเทศไทย กัมพูชา และลาว หากเรา
ไม่รีบปรับตัวก็อาจจะเป็นประเทศที่มีพัฒนาการเชิงช้าที่สุดได้
เนื่องจากนักศึกษาลาวและกัมพูชามีความกระตือรือร้นอย่างมาก เห็น
ได้จากการที่ประเทศไทยให้ทุนแก่นักศึกษาพม่า ลาว และกัมพูชา ใน
ปีที่ผ่านมา โดยความอนุเคราะห์ของกระทรวงการต่างประเทศ ในการ
สอบภาษาอังกฤษเพื่อจะคัดกรองเด็กเข้ามาเรียนในหลักสูตรนานา
ชาติของประเทศไทย ซึ่งปรากฏว่าเด็กกัมพูชาได้มีความสามารถและ
มีความจริงจิงในเรื่องภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก

เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network : AUN)

ในส่วนของกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือในกรอบของอุดมศึกษา
ในอาเซียนภายหลังการจัดตั้ง ASEAN University Network
(AUN) ส่งผลให้ในการประชุมเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมทุก
ครั้ง นับตั้งแต่ริเริ่มก่อตั้งในปี ค.ศ. 1997 เป็นต้นมา จะต้องมีการส่ง
ผู้แทน AUN เข้าร่วมประชุม เพื่อรายงานในเรื่องกิจกรรมของ

ความร่วมมือทางด้านอุดมศึกษา
ในกรอบของอาเซียน ในช่วง
การก่อตั้งประเทศไทยดำรง
ตำแหน่งเป็นเลขาธิการ AUN
โดยตั้งที่ทำการอยู่ในประเทศไทย
ในช่วงนั้นได้มีความตื่นตัว

ในการกำหนดนโยบายที่จะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา
(Education Hub) ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวง
ศึกษาในปัจจุบัน (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ทำให้มีการเสนอบประมาณ

ไทยเข้มแข็ง
(SP2) เข้ามาให้การ
สนับสนุนที่ส่งผล
ให้ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และ
อาชีวศึกษาได้รับ
งบประมาณใน
การดำเนินงาน
ยกเว้นระดับอุดม

ศึกษาที่ไม่ได้รับงบประมาณสำหรับทำ Education Hub ในส่วนดังกล่าว
อย่างไรก็ดีประเทศไทยและอาเซียนยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กร
ระดับศูนย์ภูมิภาค (Regional Center) ในประเทศไทยหลายองค์กร
เช่น SEMEAO, SEMEAO RIHED, SEMEAO SPAFA และ AUN
ซึ่งล้วนแต่เป็นองค์กรทางด้านการศึกษาที่ช่วยสนับสนุนนโยบาย
การเป็น Education Hub ดังกล่าวได้ทั้งสิ้น

การดำเนินงานเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network : AUN) ใช้การบริหารจัดการด้วยรูปแบบการเป็น คณะกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ให้เข้ามาเป็นผู้แทนในการทำหน้าที่ มีการประชุมคณะกรรมการคล้ายกับการประชุมสุดยอดอาเซียน เนื่องจากได้กำหนดว่าสมาชิก AUN จะต้องเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในอาเซียนเท่านั้น กฎระเบียบต่างๆ จึงมีความเคร่งครัดค่อนข้างมาก และผู้เข้าร่วมจะต้องเป็น Active Participants ทั้งนี้มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก AUN ประกอบด้วยรายชื่อและประเทศตามที่ปรากฏในแผนภาพต่อไปนี้

Current List of AUN Member Universities (September, 2010)

	Universiti Brunei Darussalam, Brunei Darussalam		Yangon Institute of Economics, Myanmar
	Burapha University, Thailand		Nanyang Technological University, Singapore
	Chulalongkorn University, Thailand		National University of Laos, Lao PDR
	De La Salle University, the Philippines		National University of Singapore, Singapore
	The Gadjah Mada University, Indonesia		Royal University of Phnom Penh, Cambodia
	Universitas Indonesia, Indonesia		Universiti Kebangsaan Malaysia, Malaysia
	Universiti Malaya, Malasia		Ateneo de Manila University, the Philippines
	Universiti Sains Malaysia, Malaysia		Mahidol University, Thailand
	University of the Philippines, the Philippines		Airlangga University, Indonesia
	University of Yangon, Myanmar		Universiti Putra Malaysia, Malaysia
	Vietnam National University, Hanoi, Vietnam		Singapore Management University, Singapore
	Vietnam National University, Ho Chi Minh City, Vietnam		Chiang Mai University, Thailand
	Royal University of Law and Economics, Cambodia		
	Institut Teknologi Bandung, Indonesia		

นอกจากนั้นยังได้มีการพิจารณาเพิ่มรายชื่อมหาวิทยาลัยที่มี
คุณสมบัติเหมาะสมเพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกในแต่ละปีอีกด้วย

ในส่วนของ
หน้าที่ความรับผิดชอบ
ของเครือข่ายมหาวิทยาลัย
อาเซียน AUN ได้มี
ความพยายามในการ
ทำงานที่เกี่ยวข้อง
ทางด้านความร่วมมือ
ทางการศึกษาโดย
เฉพาะอุดมศึกษาเป็น

AUN Secretariat
Location: Bangkok, Thailand

- To plan and organize programs, projects and activities of the AUN
- To coordinate, monitor and evaluate projects, and activities of the AUN

Main task:

- o propose and develop ideas, innovations or mechanisms for sourcing and generating funds for the operationalization of self-reliance and self-sustaining
- To assess and review periodically the accomplishments of the AUN

หลัก โดยได้รับเงินสนับสนุนการดำเนินงานจาก 2 ส่วน ประกอบด้วย
เงินที่ใช้สำหรับบริหารจัดการสำนักงานมาจากรัฐบาลไทย ในขณะที่
เงินที่ใช้ทำกิจกรรมของ AUN มาจากอาเซียน และประเทศคู่เจรจา
ในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ซึ่งให้เงินสนับสนุนการทำ
กิจกรรมของ AUN เป็นจำนวนมาก งบประมาณที่ใช้ในจัดกิจกรรม
ของ AUN ต่อปีไม่เกิน 20 ล้านบาท เนื่องจากค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งให้
มหาวิทยาลัยชั้นนำที่เข้าร่วม ในฐานะเจ้าภาพในกิจกรรมนั้นๆ และ
ต้องการส่งนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่ายในการ
จัดกิจกรรม และค่าเดินทางเอง

ในส่วนความร่วมมือทางการศึกษา AUN ให้ความสำคัญ
ในเรื่อง ASEAN Study Program ในระดับปริญญาโทและเอก มีความ
พยายามในการสร้างหลักสูตรอาเซียนศึกษาเพื่อให้คนในอาเซียนได้
รู้จักอาเซียนมากขึ้น และได้มีการวิจัยในเรื่องของอาเซียนมากขึ้น

AUN Activities

Projects with ASEAN countries

- ASEAN Studies Programme
- AUN Educational Foun and Young Speakers Contest
- ASEAN Youth Cultural Forum
- Student and Faculty Exchange
- AUN Distinguished Scholars Programme

ซึ่งเมื่อมีการเปิดสอนหลักสูตรดังกล่าวกลับเป็นที่สนใจและได้รับความนิยมนอกคนนอกอาเซียน เช่น เกาหลี อเมริกา มากกว่าคนจากประเทศสมาชิกอาเซียน แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็ยังมีการสนับสนุน

ด้วยการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนไทยที่สนใจเพื่อเข้าเรียนในหลักสูตรอาเซียน Study Program ในระดับปริญญาโท โดยต้องเดินทางไปศึกษา ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เนื่องจากองค์การสหประชาชาติเป็นเจ้าภาพหลักของหลักสูตรอาเซียนศึกษาดังกล่าว นอกจากนั้นเมื่อเข้าไปดูในรายละเอียดจะพบว่าหลักสูตรอาเซียนศึกษานี้เป็นหลักสูตรที่น่าเรียน และมีสถานที่เรียนที่ดีมาก เพราะคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคนที่จบจากหลักสูตรอาเซียนศึกษามาแล้ว จะเป็นบุคลากรสำคัญที่จะสนับสนุนประเทศไทยให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนมากยิ่งขึ้น ในภาคส่วนต่างๆ ของสังคม

AUN Activities

- Collaborative Research
- Information Networking
- AUN Quality Assurance (AUN-QA)
- ASEAN Graduate Business and Economics Programme (AGBEP) Network
- Initiative on ASEAN Integration (IAI)

ทางด้านวัฒนธรรม AUN จะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ (Education Forum) เพื่อสร้างภาวะผู้นำให้กับเด็กในอาเซียน โดยเปิดโอกาสให้เด็กจากประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีภาวะผู้นำได้มาอยู่ร่วมกันและทำความรู้จักกัน ตัวอย่างบางประเทศที่มีการ

ทำกิจกรรมดังกล่าว
ได้แก่ สิงคโปร์ จะมีการ
จัด Scholar Program
เป้าหมายคือให้เด็กที่มี
ความสามารถในเชิง
วิชาการและอื่นๆ ใน
สาขาวิชาที่แตกต่างกัน
มาอยู่ร่วมกัน โดย

มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ลงทุนให้เด็กกลุ่มนี้ได้รู้จักและมีความเข้าใจ
ในกลุ่มอาเซียน ซึ่งรวมไปถึงประเทศในกรอบ ASEAN + 3 อีกด้วย
เพื่อต้องการสร้างผู้นำอาเซียนในอนาคต (Future Leader of ASEAN)
จากเด็กกลุ่มนี้ จะเห็นได้ว่าหลายประเทศได้มีการสร้าง Education
Forum เพื่อเป็นการวางแผนกำลังคน และการสร้างคนในอนาคต
สำหรับประเทศไทย มีความพยายามที่จะจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ทางวิชาการ (Education Forum) ขึ้นเช่นกัน เพื่อให้เด็กที่มีภาวะ
ผู้นำในแต่ละประเทศได้มารู้จักและทำงานร่วมกัน เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม
ไปแล้ว จะสามารถสร้างเครือข่ายในอาเซียนให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นความ
ร่วมมือหนึ่งในกรอบของอุดมศึกษา นอกจากนั้นยังมีโครงการ
นักศึกษาแลกเปลี่ยน มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ซึ่งกันและกัน ทำงาน
วิจัยร่วมกัน ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันเครือข่ายข้อมูล
(Information Networking) ซึ่งกันและกันในระดับอุดมศึกษา เพราะ
ทุกประเทศมีระบบรองรับการสื่อสารดังกล่าว

ประเด็นสำคัญอันหนึ่งที่ AUN พยายามสร้างให้เกิดขึ้น
คือ เรื่องการประกันคุณภาพ (QA) ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่หลีกเลี่ยงมิได้

AUN Educational Forum and Young Speakers Contest

Activities

1. Education Forum
2. Young Speakers Contest
3. Guest lecture
4. Workshop & Presentation on ASEAN Issues
5. Educational Tour

โดยเฉพาะในการ
ปฏิรูปอุดมศึกษาใน
ทศวรรษที่สอง ซึ่งให้
ความสำคัญกับเรื่อง
คุณภาพเป็นหลัก
อย่างไรก็ดีประเทศ
ไทยคงไม่สามารถจัด
ทำเกณฑ์มาตรฐาน
เพียงเพื่อเปรียบเทียบ

AUN Quality Assurance

Aims:
to promote the development of a quality assurance system as an instrument for maintaining, improving and enhancing teaching, research and the overall academic standards of AUN Member Universities.

(Benchmark) กับภายในประเทศเท่านั้น หากแต่จะต้องมีการเทียบเคียงกับประเทศอื่นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบของอาเซียน ซึ่งในประเด็นดังกล่าวสิงคโปร์ได้มีการให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสิงคโปร์ถือว่าเป็นประเทศที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาติดอันดับหนึ่งในสิบของโลก เพราะมหาวิทยาลัยของสิงคโปร์ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย National Singapore เพียงแห่งเดียวได้รับงบประมาณสูงถึงปีละ 1.1 ล้านเหรียญสิงคโปร์ หรือประมาณ 26,000 ล้านบาท สำหรับการบริหารมหาวิทยาลัยในการสร้างผลงานวิจัย ส่งผลให้มีคุณภาพแตกต่างจากมหาวิทยาลัยในประเทศอื่นๆ ในอาเซียนดังที่ปรากฏ

นอกจากนั้น AUN ยังมีความพยายามในการให้ความสำคัญกับการจัดโปรแกรมการประกันคุณภาพเพื่อลดช่องว่างทางการศึกษา โดยสร้างเครือข่ายกลุ่มคนให้รู้จักกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ด้านเครือข่ายสารสนเทศไปแล้วหลายครั้ง มีผู้เข้าร่วม

กิจกรรมประกอบด้วย
สมาชิกในกลุ่มประเทศ
อาเซียนและกลุ่มประเทศ
คู่เจรจา

จะเห็นว่าสหภาพ
EU ให้ความสนใจในเรื่อง
การประกันคุณภาพ
อย่างมาก และได้ให้เงิน

สนับสนุนจำนวนไม่น้อยแก่อาเซียนโดยรวม เนื่องจากในปัจจุบัน
นอกจากสหภาพยุโรป (EU) จะมีการประกาศกระบวนการโบลonya
(Bologna Process) แล้วยังมีการปรับเปลี่ยนเรื่องการประกัน
คุณภาพใหม่ ซึ่งหากต่อไปอาเซียนไม่ตั้งหลักให้ดีนักเรียนในอาเซียน
ที่จะไปศึกษาในสหภาพยุโรปจะเริ่มประสบความลำบากมากขึ้น
ในปัจจุบันสหภาพยุโรปจะประกันคุณภาพในลักษณะที่คล้ายกับการทำ
TQA โดยดูจากผลผลิต (Output) เป็นหลัก โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ
ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งนอกจาก
จะกำหนดไว้ในกรอบของสหภาพยุโรปเองแล้ว จะมีการกำหนดเกณฑ์
เดียวกันมาใช้ในการเปรียบเทียบ (Benchmark) กับคุณสมบัติของ
บัณฑิตจากชาติอื่นๆ ที่จะจบการศึกษาออกไปเช่นเดียวกัน และกติกา
จะเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับในสหภาพยุโรป

นอกจากนั้นหากเปรียบเทียบระบบการศึกษาของ จีน เกาหลี
ญี่ปุ่น จะพบว่าทุกประเทศโดยเฉพาะเกาหลีในปัจจุบัน มีการนำผู้สอน
ระดับศาสตราจารย์เข้ามาทำการสอนระดับปริญญาโท เอก จำนวนมาก
โดยศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยร้อยละ 90 มาจากอเมริกา ในขณะที่

ญี่ปุ่นซึ่งมีลักษณะเป็นชาตินิยม จากเดิมที่มีการกำหนดให้ผู้ที่ต้องการไปศึกษาต่อยังประเทศญี่ปุ่นจำเป็นต้องเรียนภาษาญี่ปุ่นก็เริ่มเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มมีการเปิดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

จากที่บรรยายมาทั้งหมดต้องการชี้ให้เห็นว่า ความร่วมมือในกรอบของอาเซียนในระดับอุดมศึกษามีมานานแล้ว เหลือแต่ในระดับอื่นที่จะต้องมีการสร้างสรรค์เพื่อเตรียมคนและบัณฑิตของไทยให้มีความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีคุณภาพ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขณะนี้ให้ความสำคัญในการทำงานด้านคุณภาพเป็นหลัก เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ที่ประกาศเป็นปีคุณภาพอุดมศึกษา โดยพยายามเน้นเรื่องคุณภาพมาก่อน และคุณภาพเหล่านี้ไม่ได้หมายถึงเรื่องภาษา หากแต่หมายถึงเรื่องศักยภาพของบัณฑิตไทยในหลาย ๆ ด้าน รวมไปถึงเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ทักษะทางภาษา และทักษะในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ในอนาคตอันใกล้นี้ ระบบการศึกษาจะต้องช่วยเติมเต็มการพัฒนาในทุกๆระดับ ซึ่งนอกจากการให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อม ในสถาบันการศึกษาแล้วยังต้องรวมไปถึงการให้ความรู้ในลักษณะศูนย์ฝึกอบรม (Training Center) เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไทยจากการสร้างศักยภาพของคนทุกระดับอย่างจริงจัง

ประเด็นอภิปรายซักถามและ ความคิดเห็นจากผู้ร่วมฟังบรรยาย

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ (ดร.วริยพร แสงนภาพวร)

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ วิทยากรทั้ง 2 ท่านได้กรุณาใช้เวลา
เต็มทีในการบรรยายให้ความรู้ ที่ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของการ
ก่อตั้งประชาคมอาเซียน รายละเอียดของ 3 เสาหลักในประชาคม และ
ความจำเป็นที่คนไทยจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ภาษา
ต่างประเทศ ภาษาเพื่อนบ้าน และกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ มีความ
ตื่นตัวในการรู้จักประเทศไทย และเตรียมพร้อมเพื่อไปสู่ประชาคมอาเซียน
ในปี 2015 จากนี้ไปจะเป็นช่วงเวลาสำคัญในการอภิปรายซักถาม ซึ่ง
มีผู้มีเกียรติร่วมรับฟัง ทั้งจากภายในสภากาการศึกษา องค์กรภายนอก

และองค์กรหลักต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง โดย
ขออนุญาตเรียนเชิญท่านที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สิริพร บุญญานันต์ ซึ่งเกษียณในตำแหน่งรองเลขาธิการสภาการ
ศึกษาเมื่อปี พ.ศ.2552 ทั้งนี้ก่อนเกษียณอายุราชการท่านเป็น
ผู้บริหารที่มีความรอบรู้มีความเข้าใจ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษา
ในต่างประเทศ และดูแลงานวิเทศสัมพันธ์ของสภาการศึกษามาเป็น
เวลาหลายสิบปี และได้กรุณาให้เกียรติมารับฟังการบรรยายในวันนี้
ด้วย ได้กรุณาเป็นประธานในการอภิปรายซักถาม ขอกราบเรียนเชิญ
ท่าน ดร.สิริพร บุญญานันต์

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์)

ขอขอบคุณ ดร.วรัญพร ที่จริงได้เตรียมซักถามและแสดงความ
คิดเห็นในหลายประเด็น แต่จะขอรับหน้าที่เป็นประธานก่อน โดยเชิญ
ท่านผู้ที่เข้าร่วมฟัง เสนอความเห็นเพิ่มเติม ซักถามหรือแย้งใน
ประเด็นต่างๆ ณ โอกาสนี้

ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ

จากเอกสาร
ที่เกี่ยวกับการศึกษา
ในหน้า 14 ที่แสดงให้เห็นถึงการประชุมใน 2
โครงสร้าง ได้แก่ การ
ประชุมรัฐมนตรีศึกษา
อาเซียน และการ
ประชุมสภารัฐมนตรี

ศึกษาอาเซียน คำถามคือ โครงสร้างที่มีอยู่ก่อน เช่น SEAMEO กับ
กลไก AUN หรือกลไกในเรื่องการศึกษามีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน
อย่างไร

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รอง ศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล)

ความร่วมมือในลักษณะ SEAMEO ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อ
พ.ศ.2508 นับตั้งแต่สมัยที่มีการจัดตั้ง SEATO ในยุคสงครามเย็น ก่อน
การถือกำเนิดความร่วมมือ ASEAN เนื่องจากอาเซียนเกิดทีหลังแม้
โครงสร้างทั้งสองจะมุ่งที่การประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนเหมือนกัน
เพียงแต่ SEAMEO จะมีสมาชิกที่ไม่ใช่อาเซียนเข้าร่วมด้วย ในลักษณะ
ที่ถือว่าเวทีที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนอยู่ภายใต้ร่มของ ASEAN
ในขณะที่ SEAMEO ไม่ได้อยู่ภายใต้ร่มของ ASEAN และหากตั้ง
คำถามว่าเหตุใดจึงไม่หลอมรวมโครงสร้างทั้งสองนี้เข้าด้วยกัน
คำตอบน่าจะเป็นปัญหาทางด้านการเมือง เพราะในความเป็นจริงการ

จัดประชุมของทั้ง 2 โครงสร้างค่อนข้างมีความซ้ำซ้อนกัน แต่อาจอธิบายอย่างไม่เป็นทางการได้ว่า เนื่องจาก SEAMEO ถือว่าเป็นโครงสร้างความร่วมมือที่เกิดขึ้นก่อนเป็นเวลานาน การที่จะมาบูรณาเข้ากับอาเซียน ไม่น่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และนอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ตำแหน่งผู้อำนวยการของ SEAMEO เทียบเคียงได้กับรัฐมนตรี ดังนั้นถ้ายุบ SEAMEO สถานภาพดังกล่าวก็ต้องเปลี่ยนไปซึ่งจะอาจเป็นปัญหาต่อไปได้ และขอความกรุณาท่านอธิบดีกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค) ให้ความรู้เพิ่มเติม

อธิบดีกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค)

หลังจากมีการประกาศกฎบัตรอาเซียนเมื่อปี พ.ศ. 2552 ส่งผลให้โครงสร้างความร่วมมือเปลี่ยนแปลงไปเป็น 3 เสาความร่วมมือดังที่กล่าวไปแล้วในแต่ละเสาจะมีคณะมนตรีที่

เป็นรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ได้แก่ รัฐมนตรีด้านความมั่นคงและการเมือง รัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ และรัฐมนตรีทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ตามโครงสร้างใหม่ที่ประชุมรัฐมนตรีแต่ละเสาจะอยู่เหนือโครงสร้างความร่วมมืออื่นๆ ทั้งหมด ซึ่งหมายรวมถึง SEAMEO ที่แม้จะมีมาแต่อดีต และมีผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับรัฐมนตรีด้านการศึกษาทั้งสิ้น แต่ในการเสนอแผนงานสายการบังคับบัญชา การตัดสินใจ จะต้องจบลงที่คณะมนตรีในระดับรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเสาสังคมและวัฒนธรรม

จากนั้นจึงส่งเรื่องต่อไปยังที่ประชุมอาเซียน ซึ่งเป็นที่ประชุมของ
รัฐมนตรีต่างประเทศทั้ง 10 ประเทศ และเป็นที่ประสานงานทั้ง 3 เสา
ก่อนที่ที่ประชุมนี้จะส่งประเด็นจากการประชุมตรงเสนอลงสู่ระดับผู้นำ
ซึ่งกำลังเริ่มมีปัญหาในปัจจุบัน เนื่องจากรัฐมนตรีศึกษาในซีมีโอ ต่างก็
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิสูง มีตำแหน่งสูง สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือจะต้องทำให้
ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ยอมรับโครงสร้างใหม่ดังกล่าว ดังนั้นนับจากนี้ไป
เมื่อมีประเด็นเกี่ยวข้องกับการศึกษา รัฐมนตรีเสาสังคมและวัฒนธรรม
ซึ่งอาจไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องรายละเอียดต่างๆ เทียบเท่า
กับรัฐมนตรีศึกษาในซีมีโอจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจสุดท้ายในที่สุด

ในประเด็นเดียวกันนี้เสาเศรษฐกิจไม่ค่อยประสบปัญหา
เพราะมีความเข้าใจที่ชัดเจนมาเป็นเวลานานแล้วว่ารัฐมนตรีเศรษฐกิจ
จะต้องเป็นผู้ตัดสินใจสุดท้าย เสาการเมืองและความมั่นคงก็ไม่มีปัญหา
เช่นเดียวกัน เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้รับผิดชอบจะเป็นรัฐมนตรีต่าง
ประเทศ แต่ในส่วนเสาสังคมและวัฒนธรรมอย่างที่ได้อธิบายไปแล้ว
ในช่วงแรกว่ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก หากเปรียบเทียบ
ความร่วมมือ APEC จะเห็นได้ว่าเป็นคนละกลุ่มความร่วมมือ ซึ่งค่อนข้าง
แยกออกจากกัน อาเซียน APEC จึงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่แยกออกต่างหาก
แต่ถ้าเป็นในส่วนของอาเซียนด้วยกันเอง SEAMEO จะอยู่เหนือกว่า
โครงสร้าง APEC เล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ภายใต้คณะมนตรีสังคมและ
วัฒนธรรมในระดับรัฐมนตรี ซึ่งต่อไปเวียดนามจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ
การบริหารจัดการในส่วนนี้ต่อไป

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์)

สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือในการประชุมครั้งต่อไป ประเทศไทย
จะส่งใครเป็นผู้แทนเสาสังคมและวัฒนธรรมซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับด้าน

สังคมและวัฒนธรรมทุกด้าน เช่น การศึกษา การพัฒนาสังคม และ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายปรีชา หมั่นคง)

อุปสรรคของการประชุมอาเซียนที่พหุภาษา ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ประเทศไทยอย่างไร ในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ในฐานะเป็นประธานอาเซียน และข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร

อธิบดีกรมอาเซียน (นายวิทวัส ศรีวิหค)

ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากการคาดการณ์ประเมินสถานการณ์ที่ไม่ถูกต้องทำให้เหตุการณ์ดำเนินไปถึงระดับที่ทรบกัน แต่อย่างไรก็ดีในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน ได้มีการดำเนินการตามพันธกรณีทุกประการ กฎบัตรฉบับใหม่ระบุว่าขอให้ประเทศที่เป็นประธานจัดประชุมสุดยอดปีละ 2 ครั้ง เราจัดได้ครบทั้ง 2 ครั้ง หากเราจัดที่เชียงใหม่และพหุภาษาสำเร็จตามที่วางแผนไว้ ประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศที่จัดการประชุมสุดยอดได้ถึง 4 ครั้ง มากกว่าที่กำหนดไว้หนึ่งเท่าตัว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่พหุภาษาเป็นบทเรียนที่สำคัญ ทำให้การจัดการประชุมในครั้งต่อๆ มาที่จังหวัดภูเก็ตและอำเภอหัวหิน มีการใช้ทหารดูแลรักษาความปลอดภัยแทน เมื่อผ่านเหตุการณ์ทั้งหมดมาแล้วปรากฏว่า ประเทศไทยสามารถจัดการประชุมได้ดี มีเอกสาร (outcome document) มากกว่า 80 รายการ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญทั้งสิ้น ส่งผลให้ประเทศอาเซียนชื่นชมประเทศไทยอย่างมากแม้ว่าจะต้องเผชิญกับสถานการณ์พิเศษดังที่เกิดขึ้น

เรื่องที่จะต้องให้ความสำคัญและจะส่งผลไปอีกนาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเชื่อมโยงเรื่องการศึกษาและเรื่องอื่นๆ ที่ได้กล่าวไปแล้ว ประเทศที่เป็นประธานอาเซียนลำดับถัดไปจะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยไม่สามารถไปคิดเรื่องใหม่ได้อีก ทำให้จะไม่มีเรื่องใหม่เกิดขึ้นจากนี้ไป หากแต่จะเป็นเรื่อง que ประเทศไทยได้ริเริ่มไว้ทั้งสิ้น รวมทั้งการตั้งกลไกสิทธิมนุษยชน ถือว่าเป็นผลงานชิ้นโบว์แดง ที่ประเทศไทยสามารถจัดตั้งขึ้นได้สำเร็จตามที่ได้ประกาศไว้ การวางพื้นฐานทั้งหลายซึ่งถือว่าหากให้คะแนนตัวเองในช่วงที่เป็นประธานอาเซียน น่าจะได้ประมาณ 70% ซึ่งในความเป็นจริงควรได้มากกว่า 90 % เพราะประเทศไทยเองไม่เคยมีข้อเสียในการจัดประชุมระหว่างประเทศ

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์)

เป็นบทเรียนซึ่งคงจะไม่เกิดขึ้นอีก ในประเด็นอื่น ๆ ที่ได้ตั้งประเด็นไว้ เช่น การที่เราไม่ค่อยรู้จักเรื่องของอาเซียน ไม่ทราบท่านที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นอย่างไร เท่าที่จำได้เมื่อมีการปรับหลักสูตร 2521 วิชาสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ที่เน้นตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อนานมาแล้ว ประเด็นว่าเราไม่ค่อยรู้ หรือเราคิดว่าเรารู้แต่เราไม่รู้ ท่านทั้งหลายมีความคิดเห็นอย่างไร เชิญค่ะ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชพลเมือง

ตอนแรกเมื่อได้ยินว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2015 เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ประกอบกับเมื่อได้ฟังท่านวิทยากรทั้ง 2 ท่านแล้ว เริ่มรู้สึกเป็นห่วงประเทศไทยมาก เราจะเป็นผู้นำได้ต่อไป

อย่างไร อย่างที่ท่านว่า หากคนที่รู้จักอาเซียนเป็นไปตามสถิติที่ท่านอธิบดีอาเซียนแสดงให้เห็นแล้วน่าเป็นห่วงอย่างมาก ตัวอย่างเช่น เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN) ไม่ทราบว่าคนจะรู้จักมากน้อยเพียงใด ดิฉันอยู่จุฬาย เองก็ยังไม่ทราบว่าตั้งอยู่ที่ไหน มีบทบาทอย่างไร คิดว่าน่าเป็นห่วงมาก และถ้าจะต้องก้าวสู่ประชาคมอาเซียนต่อไปในปี 2015 อันเป็นผลจากการที่ได้ทำข้อตกลงไปแล้ว ประเทศไทยคงต้องมีการกลับตัวอย่างขนาดใหญ่ ในขณะเดียวกันก็มีความคิดเห็นว่าการเป็นประชาคมอาเซียน ก็จะต้องไม่ทิ้งรากฐานของความเป็นไทยไปในเวลาเดียวกันด้วย ดังนั้นจึงอยากฝากข้อคิดว่า iva นอกจากเราจะต้องหาวิธีเพื่อปรับเปลี่ยนในการสร้างให้ประเทศไทยเป็นผู้นำได้อย่างไรแล้ว เรายังจะต้องหาวิธีสร้างสมดุลของการที่จะก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติกับความเป็นไทย ซึ่งเป็นโจทย์ใหญ่สำหรับสภาการศึกษาที่จะต้องครุ่นคิดต่อไป

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์)

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชกุลพลเมือง สำหรับความคิดเห็น ที่จริงโจทย์นี้ UNESCO ได้ตั้งไว้ตั้งแต่ก่อนจะเข้าสู่ศตวรรษใหม่แล้ว ในประเด็นการสร้างสมดุลระหว่างความเป็นสมาชิกของพลเมืองโลกกับการรักษาความเป็นรากเหง้าความเป็นอัตลักษณ์ของตัวเอง ขอเชิญอาจารย์ท่านต่อไป

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นางสุภีร์ วรจำปา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความ

สำคัญกับการวางพื้นฐาน และการวางงบประมาณไทยเข้มแข็ง (Stimulus Package 2: SP2) ซึ่งได้รับเฉพาะในส่วนของอาชีวศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในส่วนของอุดมศึกษาไม่ได้รับ นอกจากนั้นสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2553 ได้ให้ความสำคัญกับนับเป็นการเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ที่ถือเป็นโจทย์ที่ใหญ่มาก ในส่วนรับผิดชอบอยู่และเกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าวได้แก่เรื่อง Education Hub และการยกระดับคุณภาพโรงเรียนให้ได้มาตรฐานสากล ซึ่งเป็นเรื่องสืบเนื่องจากการคัดเลือกโรงเรียน โดยทำนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจำนวน 500 โรงเรียน ให้มีการเริ่มสอนวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เป็นภาษาอังกฤษ

นอกจากนั้นในส่วน of English Program ที่มีการดำเนินการอยู่ได้กำหนดใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ใช้สื่อการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งได้มีการฝึกเด็กส่วนหนึ่งให้สามารถโต้ตอบและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกือบทุกวิชาเป็นภาษาอังกฤษ แต่ประสบกับโจทย์ปัญหาสำคัญคือการขาดแคลนครู เพราะโดยการสอนปกติด้วยภาษาไทย วิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ก็เป็นสาขาที่มีการขาดแคลนครูอยู่แล้ว แต่ขณะนี้โจทย์เพิ่มขึ้นอีกว่าจะหาครูวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ที่จะสามารถสอนเป็นภาษาอังกฤษได้จากไหน ตรงนี้เป็นโจทย์ใหญ่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นประเด็นที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งคือทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างครูที่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษในวิชาสามัญตรงส่วนนี้ได้ ขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนที่มีการทดลองใช้โปรแกรมชื่อว่า EIS (English for Integrated Study Program) คือพยายามให้ครูไทยที่สอน

วิทยาศาสตร์ -คณิตศาสตร์พูดภาษาอังกฤษได้ และสามารถโต้ตอบกับเด็ก ซึ่งเป็นส่วนที่ยากลำบากมากสำหรับครูและต้องอาศัยความทุ่มเทเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นส่วนที่ท่านผู้บริหารจะต้องหาวิธีช่วยกันผลักดันให้ครูของเราซึ่งอายุมาก พยายามที่จะพูดภาษาอังกฤษโต้ตอบกับเด็กให้ได้ ตั้งแต่เริ่มเปิด English Program ใหม่ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้หารือกับสถาบันฝึกหัดครูว่าทำอย่างไรจึงจะสามารถผลิตครูที่จะมาสอนภาษาอังกฤษในวิชาสามัญอื่นๆ นอกจาก Native Speaker ซึ่งต้องจ้างมาในราคาแพงมาก จึงอยากจะฝากตรงส่วนนี้เช่นกัน อย่างไรก็ตามก็ดีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพยายามในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ที่มีพื้นฐานตั้งแต่ชั้นอนุบาล โดยทางสำนักวิชาการได้มีการปรับหลักสูตรที่จะใช้กับโรงเรียนนอกรองกว่า 50 โรงเรียน อีกด้วย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นางสาวจันทร์ตา ดันติพงศานุรักษ์)

ขอเพิ่มเติมจากที่คุณสุภกริ์ได้กล่าวมาแล้ว ในหลักสูตรของไทยมีการบรรจุเรื่องประเทศเพื่อนบ้าน เรื่องอาเซียนไว้อยู่ก่อนแล้ว แต่การสอนเด็กให้เกิดการบูรณาการแล้วนำไปใช้ในชีวิตจริง ไม่ว่าจะเรื่องภาษา เรื่องทักษะชีวิต หรือการที่จะอยู่ร่วมกันในทุกมิติ ครูยังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้สมบูรณ์เท่าที่ควร เด็กจึงไม่เกิดความตระหนักในเรื่องของประเทศเพื่อนบ้านและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเท่าที่ควร ดังที่ปรากฏผลที่ทุกท่านได้เห็นไปแล้วนี้ ทางสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้มีการดำเนินการใน

ลักษณะคล้ายกับโครงการนำร่อง นั่นคือ ได้มีการคัดเลือกโรงเรียนประมาณ 54 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น Sister School ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนในจังหวัดใหญ่ ๆ โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีความพร้อมในเรื่องของภาษาอังกฤษ และในด้านของคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสนับสนุนโรงเรียนเหล่านั้นในการช่วยส่งเสริมนักเรียนให้สามารถพัฒนาหลักสูตรโดยมีการนำเรื่องการทำสู่ประชาคมอาเซียนไปบูรณาการกับ 8 กลุ่มสาระ รวมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการ

นอกจากนั้นยังมีการคัดเลือกโรงเรียน Buffer School ซึ่งเป็นโรงเรียนมีลักษณะเป็นกันชนของชายแดนทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นทางเหนือ ทางตะวันออกเฉียงเหนือ หรือทางใต้ จำนวน 24 โรงเรียน โดยทั้ง Sister School และ Buffer School นี้กำลังอยู่ระหว่างการกำหนดกรอบการดำเนินงานอยู่ว่าจะจัดทำตรงนี้ได้อย่างไรในเรื่องของหลักสูตร จะสอนอย่างไร และจะมีกิจกรรมอะไรบ้างที่จะช่วยส่งเสริมค่ายวิชาการต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากนี้จะมีการจ้างครูภาษาต่างประเทศไม่จำกัดแค่ภาษาอังกฤษ แต่อาจเป็นภาษาเพื่อนบ้านที่ 2 ตามที่ท่านวิทยากรได้กล่าวไว้ว่าตอนนี้เด็กไทยไม่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศที่ 2 ในขณะที่เด็กที่อยู่ชายขอบประเทศต่าง ๆ ที่รู้เรื่องของเรามากกว่า และเนื่องจากเราไปมองประเทศที่เหนือกว่าแต่ไม่ได้มองประเทศเพื่อนบ้านซึ่งต้องเป็นคู่พันธมิตรกับเราโดยแท้จริงอย่างต้องแท้ จึงทำให้เด็กของเราไม่มีความรู้และมีความตระหนักเรื่องของอาเซียนเท่าที่ควร หากมองเด็กไทยในปัจจุบันเราจะมองไม่ออกเลยว่าคุณลักษณะของเด็กไทย มีหน้าตาอย่างไรกันแน่ คือถ้ามองไปขณะนี้เด็กไทยเราเป็นเด็กเกาหลีเป็นส่วนใหญ่ คือมองไม่ออกในความเป็น

ไทยเลย เห็นได้น้อยมาก โครงการที่กล่าวมานี้คล้ายกับเป็นการนำร่อง ซึ่งก็ยังไม่ทราบผลว่าจะเป็นอย่างไร แต่ที่ดำเนินการอยู่ขณะนี้ คงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายช่วยในการช่วยนำ ช่วยชี้แนะ บางอย่างกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบ้างไม่มากก็น้อย

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล)

ขออภิปรายเพิ่มเติมในเรื่องของภาษา ผมคิดว่ามีอยู่ 2 ลักษณะ คือภาษาอังกฤษที่ในกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ระบุไว้ว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานร่วมกับภาษาเพื่อนบ้าน มีข้อเท็จจริงอันหนึ่งที่ผมได้รับ คือ เรามีนักศึกษาจากเขมร ลาว เวียดนาม มาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยเรียนหลักสูตรภาษาไทย พูดภาษาไทย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งว่า เขารู้เรื่องเราก่อนข้างเยอะ แต่โอกาสที่เราจะเรียนรู้ในภาษาของเขาน้อยมาก ในเรื่องของภาษาอังกฤษเคยคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่

จะทำเป็นวาระแห่งชาติ อาจเป็นในลักษณะของนโยบายที่กำหนดให้ประเทศไทยนอกจากมีการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการแล้ว น่าจะเปิดโอกาสให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการได้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เน้นเฉพาะส่วนราชการก่อน ซึ่งแน่นอนหากมีการกำหนดนโยบายเช่นนี้จะต้องมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งมองในประเด็นการลดอัตลักษณ์ของความเป็นไทย แต่หากคิดอีกแง่หนึ่งว่าถ้าเราต้องการผลักดันในเรื่องของภาษาอังกฤษเพราะเห็นว่าจำเป็นต้องใช้ในอนาคต การกำหนดนโยบายดังกล่าวขึ้นจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

ผมรู้สึกเห็นใจสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้เข้าไปช่วยเหลือบางส่วน โดยปกติจะร่วมดูแลโครงการโอลิมปิกวิชาการอยู่ด้วย พบได้ว่าเฉพาะเด็กที่มีความสามารถเชิงวิชาการร้อยละเกือบร้อยมาจากครอบครัวที่มีการสนับสนุนและมีศักยภาพเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กอยู่แล้ว สำหรับเด็กในส่วนใหญ่อื่น คิดว่าเป็นเรื่องที่ยากมากที่พ่อแม่ซึ่งไม่มีศักยภาพจะสามารถสนับสนุนลูกหลานของตนได้ ดังนั้นการที่จะผลักดันในภาพรวมทั้งประเทศเป็นเรื่องค่อนข้างยากมาก หากสามารถผลักดันเรื่องภาษาอังกฤษให้เป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) ได้ในเชิงนโยบายดังที่กล่าวไปแล้ว สังคมจะช่วยพากันไปได้เอง การเรียนภาษาไม่สามารถประสบความสำเร็จได้จากการเรียนเฉพาะในห้องเรียน หากแต่ต้องเรียนด้วยการใช้งานในชีวิตประจำวัน คนไทยเกิดมาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แต่พูดได้ก่อน ทำนองเดียวกับภาษาอังกฤษ ต้องให้เขาสามารถใช้ในการสื่อสารได้ก่อน มิฉะนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะยากมาก แต่หากมีการกำหนดเป็นนโยบายเช่นนี้ออกมา การหาอาจารย์เพื่อสอน

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเส้นทางบังคับ
ให้เดินอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามก็ต้องสามารถทำได้ในที่สุด

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญาพันธ์)

ตามที่ท่านรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล) เสนออาจต้องมี
การกำหนดเป็นแผนระยะสั้น ระยะยาว ดิฉันเคยได้ยินคุณหญิงเกษมา
พุดมาหลายปีแล้วว่า ในความเป็นจริงไทยยังประสบปัญหาการ
ขาดแคลนครูไทยที่สอนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ท่านเคยมี
แนวคิดที่จะนำเข้า ครูจากประเทศอื่นๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษได้มาสอน
วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ให้แก่เด็กไทย ซึ่งก็จะเป็นอีกแนวทางหนึ่ง
หากจะกำหนดเป็นแผนระยะสั้นในปัจจุบันที่สามารถทำได้ทันที

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(นางสุวรรณณี วิทยอุดม)

ประเด็นแรกที่จะเรียนให้ที่ประชุมทราบคือเรื่อง Education
Hub ตอนนี้ระดับอาชีวศึกษาได้เริ่มเดินหน้าแล้ว โดยตั้งเป็นศูนย์
ประสานงาน Education Hub ขึ้นใหม่ โดยมีการประกาศคำสั่งแต่งตั้ง
ผู้อำนวยการศูนย์ไปเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2552 นี้ ตอนนี้กำลังจะเริ่ม
ดำเนินงาน และเรื่องที่ 2 เห็นด้วยกับที่ประชุมอย่างยิ่งในเรื่องของ
การพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะทางด้านภาษา ซึ่งได้ประสบมากับตัวเอง
ที่ได้มีโอกาสไปเห็นจากต่างประเทศ ว่าประเทศอื่น ๆ ไม่ว่าจะ เป็น
ในโซนเอเชีย หรือยุโรป ได้ให้ความสนใจในด้านของภาษามาก เพราะ
ฉะนั้นสิ่งที่คิดตอนนี้คืออยากให้ประเทศไทยหันมาพัฒนาบุคลากรของ

เราโดยอาจวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยระยะยาวน่าจะมีการพัฒนาบุคลากรของเราตั้งแต่ระดับเด็กเพื่อให้มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง คือต้องพูดภาษาได้ถูกต้อง ประสบการณ์ที่เจอกับตัวเองคือ ลูกไปเรียนต่างประเทศแล้วมีปัญหาเรื่องภาษา ทั้ง ๆ ที่สอบ TOEFL ได้ แต่มีปัญหาเรื่องการเน้นคำ ทำให้เวลาอาจารย์พูดมาจะฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง ในขณะที่เดียวกันเมื่อพูดไปเขาก็จะฟังเราไม่รู้เรื่องเหมือนกัน แต่พอเขียนออกมาสามารถแปลได้ทั้งหมด จนบางที่ต้องใช้ภาษาเขียนในการสื่อสาร ทำให้เกิดข้อเสนอนี้ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะให้ประเทศไทยจ้างครูต่างประเทศมาสอน หรือให้คนไทยที่ไปเรียนต่างประเทศตั้งแต่เด็กและสามารถพูดได้ถูกต้องมาสอนภาษาอังกฤษให้คนไทย เพื่อลดการเสียเวลาในการศึกษาต่อไปเพราะก่อนที่ก้าวไปข้างหน้าได้ต้องถอยมาข้างหลังก่อน เพื่อที่จะมาใช้ภาษาให้ถูกต้องและฟังให้รู้เรื่องก่อน ถึงจะเดินไปข้างหน้าได้ การเสีย

เวลาตรงนี้เท่ากับเริ่มเรียนใหม่ ซึ่งคนไทยที่ไปเรียนต่างประเทศ เจอปัญหาเดียวกัน ได้คะแนนสอบข้อเขียน (Grammar) สูงมากแต่ พูดไม่ค่อยรู้เรื่อง

ที่ยกตัวอย่างข้างต้นเพื่อต้องการให้ได้ทราบว่าเราควร จะเตรียมคนไทยอย่างไร การสอนภาษาควรเริ่มจากศูนย์ ครูสอนพูด อย่างไม่รู้ก็พูดตามเสียงอย่างนั้น นอกจากนั้น เมื่อเรียนภาษาได้ก็ควร ใช้ภาษานั้นๆ ในการสื่อสารเพื่อเป็นการฝึกฝนการนำไปใช้จริง สำหรับการ พัฒนาบุคลากร ยกตัวอย่างประเทศจีนที่มีการเปิดเสรีทางการ ศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เด็กที่เรียนจบจากจีนไม่จำเป็นต้องกลับมา ใช้ทุนที่ประเทศของตนเอง จีนเปิดโอกาสให้สามารถทำงานได้ใน ประเทศจีน ในขณะที่ตัวต้นก็เปิดโอกาสให้กลับไปทำงานที่ประเทศ ของตนเองก่อนแต่สามารถกลับมาทำงานที่จีนได้อีก ตนเองมีโอกาส เข้าประชุมเรื่องทุนของคนไทยที่ไปเรียนต่างประเทศ หนึ่งอำเภอหนึ่ง ทุน อยากเสนอเพิ่มเติมให้ที่ประชุมเห็นด้วยว่าควรเปิดโอกาสให้เด็ก ไทยที่ไปเรียนต่างประเทศ หากอยากทำงานในต่างประเทศจะต้อง เปิดโอกาสให้เขาทำ เพื่อให้เก็บเกี่ยวประสบการณ์แล้วกลับมาใช้ใน ประเทศ ประเด็นที่สำคัญที่สุดที่เสนอในวันนี้คือพัฒนาบุคลากรของเรา ให้เก่งก่อน ก่อนที่จะถ่ายทอดความรู้ไปยังเด็กต่อไป

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์)

ดิฉันเข้าใจว่าส่วนที่มาจากฝ่ายจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต่างก็ทราบว่ การสอนผิด ๆ ตอนต้นแล้วค่อยมาแก้ไข ยากกว่าสอนใหม่ทั้งหมดเลย

ที่อาจารย์กล่าวถึงภาษาจีน คือโดยมากภาษามันเป็นการเลียนเสียง ถ้าเราฟังเจ้าของภาษาแล้วเราเลียนเสียงให้ถูกต้องแต่ต้นก็สามารถสื่อสารไปได้ คราวนี้ลองมองกลับมาจากของไทยเวลาเราเรียนภาษาอังกฤษ เองก็ไม่เคยพูดกับฝรั่ง เสียงสูง เสียงต่ำ เหมือนพูดกันคนละคำ แต่พอพูดกันไม่รู้เรื่องแล้วเขียนใส่กระดาษให้ดู ฝรั่งรู้เรื่องว่าจะพูดคำนี้ แต่ออกเสียงอีกอย่าง เราก็เข้าใจแล้วว่าจะต้องช่วยกันแก้ไขที่จะปรับให้ดีขึ้น ตอนนี้ก็มียุคจำนวนมากที่พูดได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เรียนเชิญ ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า ค่ะ

ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า

ผมดีใจที่ทางสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดให้มีการพูดคุยในเรื่องนี้ ขอบขอบคุณท่านอธิบดี และท่านรองเลขาธิการ ที่กรุณาบรรยายให้พวกเราฟัง บรรยากาศโดยรวมในที่ประชุมเข้าใจว่าเราเป็นห่วงเรื่องการเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เป็นห่วงบ้านเราอย่างที่ท่านวิทยากรพูด ประเทศรอบข้างรู้จักบ้านเรามากโดยการเข้ามาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รวมถึงจีน นอกจากนั้นยังมีคนอื่นอีกชั้นหนึ่ง เช่น พม่า ลาว เขมร ที่เข้ามาทำงานในบ้านเรา มารู้จักเรามากมาย ซึ่งเป็นจุดที่ผมคิดว่าอันตราย ในการที่เราจะก้าวต่อไปในอนาคต อยากเรียนเสนอทางสภาการศึกษาว่าคงเป็นความตั้งใจที่ดีที่จัดให้มีการพูดคุยกันในวันนี้ สภาการศึกษาคงต้องศึกษาและวิเคราะห์เรื่องนี้อย่างจริงจังแล้ว ให้อธิบายว่าอะไรเกิดขึ้น ใครทำอะไรอยู่ที่ไหน อย่างวันนี้ได้รู้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทำอะไรบ้าง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำอะไรขึ้นบ้าง เพียงแต่เรายังมองไม่เห็นภาพรวม ผมคิดว่าการศึกษา

จะกำหนดทิศทางการพัฒนาจะต้องมีภาพรวมให้เห็น และเสนอแนะ
แนวทางออกไป อยากเสนอให้ทางสภาการศึกษาจะต้องบริหารจัดการ
เรื่องนี้อย่างเร่งด่วน โดยให้มีการศึกษาวิจัย แล้วกำหนดเป็นทิศทาง
ที่ชัดเจนเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อกำหนดเป็น
นโยบายเพื่อจะต้องรีบทำอย่างเร่งด่วน ตัวอย่างเช่น ที่สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบอกว่าไม่มีครูสอน จริงๆ อาจต้อง
เริ่มจากสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องผลิตครูที่พูดภาษาอังกฤษได้ทาง
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์มาสอน มันเกี่ยวพันกันไปหมดทุกระดับ
ถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องด่วน เราผลิตครูกว่าจะได้ 4 ปี
ผมคิดว่าคงจะต้องรีบศึกษาด่วนโดยกำหนดเป็นแผนระยะสั้น ระยะยาว
ว่าจะทำอย่างไรเกี่ยวโยงกันทั้งหมด ผมคิดว่าวันนี้เป็นประโยชน์
สำหรับผมมาก ขอขอบคุณครับ

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญาพันธ์)
เรียนเชิญ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา

ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา

ฟังแล้วรู้สึกสนุกดี บ้านเราเป็นลักษณะหัววุ่นวาย หางกระดิก
แต่ไหนงานก็ไม่เดิน ผมได้มีโอกาสพบกับครูจากประเทศลาวซึ่ง
สามารถพูดภาษาอังกฤษได้สบายมาก จึงถามว่าสามารถทำได้อย่างไร
เขาบอกว่ารัฐบาลมีคำสั่งให้ตั้งแต่ผู้อำนวยการกองลงมาถึงครูเรียน
ภาษาอังกฤษหลังเลิกงานทุกคน โดยจ้างครูมาสอน แต่ประเทศไทย
คงสั่งกันไม่ได้ เพราะเป็นประชาธิปไตยมากเกินไปและเราอยากแต่
มองไปข้างหน้ามากกว่า แต่หากจะเข้ากลุ่มอาเซียน เราจะต้องก้าวไป

พร้อมอาเซียน เราจึงต้องสามารถสั่งกันให้ทำได้ ดังนั้นหลักสูตรต่างๆ ก็ต้องเปลี่ยนใหม่ นอกจากภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ที่มีการบังคับให้เรียนแล้ว ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ควรกำหนดให้ศึกษาภาษาเพื่อนบ้านอย่างน้อย 1 ภาษา และภาษาอาเซียน + 3 อีก 1 ภาษาด้วย นอกจากนั้นควรเปิดหลักสูตร ASEAN Study ในมหาวิทยาลัยของเรา ซึ่งเคยพูดกันมานานแล้วว่าให้มหาวิทยาลัยราชภัฏที่อยู่ชายแดน ถ้าอยู่ติดกับกัมพูชาก็ควรที่จะเปิดเขมรศึกษาขึ้น เป็นต้น แต่สิ่งที่ได้คุยกันไปแล้วก็ยังเป็นไปไม่ได้ เพราะเกี่ยวเนื่องกับหลายอย่าง ทั้งเรื่องงบประมาณที่ไม่ได้ทุ่มกับการศึกษาเท่าที่ควร ทั้งที่ตัวเลขแสดงให้เห็นว่างบประมาณการศึกษาไทยเป็น 20% ของงบประมาณแผ่นดินแต่ละปี สูงกว่าสิงคโปร์ที่กำหนดเพียง 15-16% ของมาเลเซีย ก็ต่ำกว่าไทย แต่การศึกษาของชาติเหล่านั้นกลับก้าวไปข้างหน้าได้ดีกว่าเรา เป็นต้น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจึงควรไปดูวิธีแก้ปัญหาของมาเลเซีย ที่มีการอบรมครูให้สอนภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นยังมีการจ้างเด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปลายจากอังกฤษมาประจำที่โรงเรียนเพื่อช่วยครูด้านภาษา มีการตั้ง Smart School ขึ้นซึ่งช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ การแก้ปัญหาระยะยาวมาเลเซียคงมีการวางแผนต่อไป มีโอกาสได้ประชุมร่วมกับมาเลเซียหลายครั้ง พบว่าครูของเขาส่วนมากจะพูดภาษาอังกฤษได้ และมีหลายคนที่จบการศึกษาจากแคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อเมริกา หรืออังกฤษ โดยเฉลี่ยแล้วภาษาอังกฤษเขาจะทำได้ดีกว่าเรา แต่ที่ครูไทยทั้ง ๆ ที่เข้าไปช่วยเหลือในการพูดและนำเสนอ แต่กลับสื่อสารไม่ได้ เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง สำหรับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สามารถทำได้หากตั้งใจจะทำ

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญาพันธ์)

ขอบคุณค่ะ ตอนนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการเปิด TUTOR Channel ซึ่งควรเป็นโอกาสที่ดีสำหรับครู และนักเรียน ในการได้ฟังการออกเสียงคำที่ถูกต้อง เพราะส่วนใหญ่ไม่รู้เรื่องคำศัพท์ หรือไวยากรณ์ค่อนข้างมาก สามารถสื่อสารด้วยการเขียนได้แต่ขาดทักษะการพูดสื่อสารให้คนต่างชาติเข้าใจได้ เรื่องนี้คงต้องช่วยกันว่าจะทำอย่างไร

นางสาวภทิตา พันธุมเสน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ในฐานะผู้รับผิดชอบการดำเนินการในเรื่อง Education Hub ในขณะนี้ อยากเรียนถามท่านรองฯ ฟินิตีว่า ขณะนี้ AFTA (ASEAN Free Trade Area เขตการค้าเสรีอาเซียน) มีผลบังคับใช้แล้ว ส่งผลให้มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ มีความพยายามในการเข้าไปเปิดสาขาวิชาในหลายประเทศ รวมทั้งในประเทศอาเซียนของเราด้วย และขณะเดียวกันเกือบทุกประเทศในอาเซียนเองก็มีนโยบายที่จะเป็น Education Hub ไม่ว่าจะเป็มาเลเซีย สิงคโปร์ หรือแม้แต่ประเทศไทยเอง ทำให้ทุกประเทศต่างพยายามดึงดูดนักศึกษาต่างชาติเข้ามาเรียนในประเทศของตน สำหรับประเทศไทยมีโอกาสได้รับทราบทางรัฐบาลได้ให้งบประมาณส่วนหนึ่งแก่ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อใช้ในประเด็นในเรื่อง Education Hub โดยเฉพาะอยากเรียนถามว่าทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีนโยบายและแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ และมาตรการอย่างไรในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ เพื่อเป็น Education Hub

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนาหุกุล)

ต้องเรียนว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ไม้ได้
รับในส่วนของเรื่องงบประมาณ Education Hub เลย แต่สิ่งที่สำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษาทำมาโดยตลอด คือการพยายามผลักดัน
ในเรื่องการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเป็นนานาชาติ
มากขึ้น ตรงนี้ไม่ได้ความหมายความว่าเราจำเป็นต้องมีหลักสูตร
ภาษาอังกฤษมากขึ้น แต่สิ่งที่มองคือการเป็น Education Hub หรือ
การเป็น Internationalizations ที่น่าจะมีลักษณะของปฏิสัมพันธ์ทาง
การเรียนการสอนมากขึ้น เช่น มีการจัดสัมมนา Conference ในระดับ
นานาชาติมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นจากภายใน
อาเซียนหรือภายนอกอาเซียนในประเทศไทยให้มากขึ้น มีการ
แลกเปลี่ยน หรือเชิญอาจารย์ชาวต่างชาติมาสอนในหลักสูตรของไทย
มากขึ้น ในมิติต่างๆ เหล่านี้ เป็นต้น แต่ประเด็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้น
ขณะนี้ ต้องยอมรับว่าปัญหาหลักของนักศึกษาไทย คือ เรื่องของภาษา
เนื่องจากระบบการศึกษาที่ผ่านมา เป็นระบบการศึกษาที่ไม่เอื้อต่อการ
แสดงออกของเด็กไทย เมื่อเด็กไทยไม่กล้าแสดงออก เด็กไทยจะรู้สึก
ตะขิดตะขวงใจในการพูดภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทย

หากจะแก้ปัญหของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กไทย
เรื่องแรกต้องกำหนดนักเรียนต่อชั้นต้องไม่เกิน 30 คนเป็นอันดับแรก
ในโรงเรียนขนาดใหญ่ หรือทั่วประเทศได้ก็แล้วแต่ เพราะถ้าปล่อยให้
จำนวนนักเรียนต่อห้องเป็น 50 คน อาจารย์ผู้สอนคงหมดแรง ไม่
สามารถสอนได้ดีเท่าที่ควร ต้องมีการลดจำนวนเด็กต่อห้องลง อันดับ
ที่ 2 ในเรื่องของครู ต้องยอมรับว่ากระบวนการในการสร้างการเรียน

รู้ของครู มุ่งในเนื้อหา แต่ไม่ได้ให้ประสบการณ์กับครูในทุกระดับ ตัวอย่างเช่น หากจะสอนเรื่องอาเซียน ครูเองก็จะสอนแต่เรื่องอาเซียน โดยไม่เคยไปอยู่ในประเทศอาเซียน ทำให้ยากที่จะได้ทักษะในการสอนโดยตรง ต้องมีลักษณะของประสบการณ์ที่ต้องเพิ่มให้กับครูให้มากขึ้น ให้ความรู้ว่าเขาไปอยู่นิโตนีเซียเป็นอย่างไร อยู่ในกัมพูชา หรือในเวียดนามเป็นอย่างไร ซึ่งต้องใช้งบประมาณสูง แต่คิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น ครูเหล่านี้ต้องมีสิทธิไปสู่สภาพแวดล้อมเช่นนั้นอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ และอันดับถัดมา มีความคิดเห็นว่าการหลักสูตรที่ออกไปในขณะนี้มุ่งเน้นในลักษณะของเนื้อหา ครูยื่นสอนหน้าชั้น แต่หากจะให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น เด็กจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ โดยเด็กจะต้องอ่านหนังสือมาก่อน แล้วเมื่อถึงเวลาการสอน เด็กต้องสามารถแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกับอาจารย์ได้ใน 1 คาบ 50 นาที โดยมีนักเรียนชั้นละไม่เกิน 30 คน อาจารย์ไม่ควรสอนเกินครึ่งชั่วโมง หรือ 30 นาที อีก 20 นาทีต้องเป็นการปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน อย่างนี้กระบวนการเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้น และจะเพิ่มศักยภาพของเด็กไทยได้อย่างมหาศาล

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์)

ต้องขอบคุณท่านรองฯ พินิติ ดิฉันยังติดใจที่ท่านอธิบดีพูดตอนต้นที่เสนอข้อมูลว่าประเทศในกลุ่ม เขมร ลาว เวียดนาม พม่า ต่างมีความรู้ และความสนใจอยากจะรู้เรื่องอาเซียน ในขณะที่เด็กไทยไม่ได้สนใจเลยอย่างน่าตกใจ ขอเสริมอย่างที่ รศ.ดร.พินิติ พูดมีอีกเรื่องหนึ่งต้องทำคือทำอย่างไรให้รู้สึกว่าการรู้เรื่องอาเซียน หรือความเป็นมาเพื่อให้เราสามารถทำอะไรได้บ้างกับอาเซียนเป็นสิ่งที่

ประโยชน์ หากครูหรือผู้ใหญ่สามารถทำให้เด็กเห็นว่ามีคามจำเป็น เช่นเดียวกับประเทศที่กล่าวไปแล้วซึ่งตระหนักถึงความจำเป็นอย่างสุดชีวิตที่จะต้องรู้เพื่อเอาตัวรอด เห็นประโยชน์อย่างมหาศาลในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ในขณะที่ไทยเราจะมีลักษณะคล้ายกับอเมริกา ยกหนึ่งที่มีปัญหาคือคนไม่สนใจผู้อื่นเลย รู้จักแต่ประเทศของตัวเอง เพราะอเมริกาสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง ลำพัง 50 รัฐของตน ก็เกิดปัญหาไม่น้อย คนจึงไม่สนใจรู้เรื่องของชาติอื่นเลย ไม่รู้แม้แต่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เม็กซิโก เป็นสิ่งที่ต้องช่วยกัน ให้เกิดความรู้สึกว่ามีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักอาเซียน รู้จักเพื่อนบ้านของเรา ความรู้สึกที่ว่าจำเป็นหรือมีประโยชน์จะทำให้คนเกิดความอยากที่จะเรียน มิเช่นนั้นหากปล่อยไปตามกระแสเหมือนกับการที่เด็กไทยอยู่ในกระแสลัทธิเกาหลี โดยที่ไม่มีใครไปบอกแต่เกิดขึ้นจากความสนใจของตนเอง จนถึงขนาดมีคนเรียนภาษาเกาหลี แต่ในกรณีของอาเซียน หากไม่สามารถทำให้เกิดกระแสขึ้นได้เหมือนอย่างเกาหลี เราต้องช่วยกันสร้างความรู้สึกถึงความตระหนักในความจำเป็นของการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยทางกรมอาเซียนต้องร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ คือ ถ้าเด็กรู้สึกว่าจำเป็นหรือตนเองจะได้ประโยชน์ บางครั้งอาจไม่ต้องพูดอะไรมาก เด็กก็จะมาเรียนด้วยตนเอง แต่หากปล่อยไปเรื่อยๆ โดยบังคับใส่เข้าไปในหลักสูตร แรงบันดาลใจที่จะเรียนให้ได้สัมฤทธิ์ผลจริงๆ ก็จะลดลง เปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มพม่า กัมพูชา ฯลฯ หากไม่สนใจกระแสการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ไปโดยตัวของประเทศเหล่านี้ก็จะสามารถอยู่ได้อย่างลำบาก ในขณะที่ไทยกลับรู้สึกว่าไม่มีอาเซียนก็สามารถอยู่ได้อย่างไม่ยากลำบาก เราก็เลยไม่ค่อยสนใจ

สำหรับข้อเสนอแนะของ ดร.สุวัฒน์ ที่เสนอให้ควรมีการศึกษาว่าจะกำหนดทิศทางต่อไปอย่างไร อยากเพิ่มเติมในเรื่องความรู้ที่เราจำเป็นต้องรู้และตระหนักถึงการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน จนถึงเทคนิคต่างๆ ที่จะมาช่วยเสริม เข้าใจว่าวันนี้ความรู้ได้จากท่านวิทยากร และท่านผู้ร่วมเสวนาในวันนี้มีมากมาย ขอถือโอกาสในฐานะเป็นคนเก่าของสภาการศึกษา ต้องกราบขอบพระคุณทุกท่าน โดยเฉพาะท่านวิทยากรทั้ง 2 และท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายที่มาร่วมฟังบรรยายในวันนี้ หวังว่าในเวลาไม่ช้านี้ทางสภาศึกษาน่าจะมีบทสรุปหรือโครงการที่จะร่วมกับองค์กรอื่นๆ ในการขับเคลื่อนเตรียมความพร้อม และตอบคำถามท่านรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าเราจะสร้างคนไทยอย่างไรให้อยู่ได้อย่างดีในประชาคมอาเซียน คงต้องตอบคำถามเยอะว่าเราต้องการคนไทยแบบไหน บัณฑิตแบบไหน แรงงานอย่างไร และจะอย่างไรถึงจะได้คนแบบนั้น ทางสภาการศึกษาอาจจะต้องช่วยกันกับองค์กรอื่นๆ ในกระทรวงช่วยกันวางพิมพ์เขียว และต้องอาศัยกรมของท่านอธิบดีกรมอาเซียนที่จะร่วมมือกันเข้ามา ต้องขอขอบคุณทุกท่าน
สวัสดิ์

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจากการบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนักเรื่อง “การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน”

จากการบรรยาย เรื่อง “ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนใน ค.ศ. 2015” โดย อธิบดีกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค) มีประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกฎบัตรอาเซียน
2. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน
3. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ ซึ่งให้ความสำคัญกับ 3 ภาษาหลัก อันได้แก่ ภาษาอังกฤษซึ่งถูกกำหนดในข้อตกลงเบื้องต้นให้ใช้เป็นภาษาในการสื่อสารของอาเซียน ภาษาจีน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอย่างน้อย 1 ประเทศ
4. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างทางวัฒนธรรมและลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของชาติในภูมิภาคที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน

สอดคล้องกับประเด็นสำคัญที่ได้จากการฟังบรรยายในหัวข้อเรื่อง “ประชาคมอาเซียนกับอนาคตการศึกษาไทย” โดย รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนาหกุล)

ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่
ต้องให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

1. การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
ในโรงเรียนทั่วไป ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับใช้การหรือ
ระดับสื่อสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

2. การศึกษาไทยจะต้องสร้างคนไทยและบัณฑิตไทยให้พร้อม
ที่จะปรับตัว และพร้อมที่จะต่อสู้ในเวทีของ ASEAN, ASEAN + 3
และ ASEAN + 6 ให้ถึงพร้อมทั้งในด้านความสามารถในการแข่งขัน
ทักษะในการทำงาน และทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

3. การจัดการศึกษาเพื่อการสร้างความเข้าใจและความ
ตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นใน
ประชาคม ตลอดจนการสร้างความตระหนักในความหลากหลายของ
ภูมิภาค เนื่องจากอาเซียนมีความหลากหลายค่อนข้างมาก โดยที่
คนไทยยังไม่มีโอกาสในการเรียนรู้ความหลากหลายดังกล่าวเพื่อที่
จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในเชิงเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาได้
อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

4. การสนับสนุนการจัดการศึกษา และการรณรงค์
ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้จัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อนบ้าน
ในสถาบันการศึกษาของไทย และอาจมีการกำหนดระเบียบเบื้องต้น
ในการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อการทำงานข้ามชาติให้มีการ
สอบการใช้ภาษาถิ่นเพิ่มขึ้น

5. การจัดการศึกษาทุกระดับเพื่อสร้างคนไทยและบัณฑิต
ไทยที่พร้อมรับความร่วมมือทางการค้าที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป
ให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้ง

แรงงานระดับฝีมือ (Skilled Labor) และแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor)

6. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเข้าใจในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศที่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน โดยต้องมีการเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรืออาชีวศึกษา

7. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยและบัณฑิตไทยในทุกๆระดับ เพื่อเตรียมพร้อมต่อโครงสร้างประชากรที่จะเปลี่ยนไปเป็นสังคมสูงอายุ

8. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลอันเนื่องมาจากความร่วมมือในเสาเศรษฐกิจเมื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้เกี่ยวกับการปรับลดภาษี ขีดได้เปรียบ-เสียเปรียบทางการค้า การแบ่งระดับการพัฒนาของประเทศในประชาคม เป็นต้น

9. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ซึ่งรวมถึง ASEAN + 3 และ ASEAN + 6 ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ญี่ปุ่นและเกาหลีในสถานศึกษา

10. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างผู้นำการเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา และสร้างเครือข่ายผู้นำในภูมิภาคที่เอื้อต่อการพัฒนาในอนาคต (Future Leader of ASEAN)

11. การให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ ตลอดจนจัดระบบการสนับสนุนด้านการศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในระดับและสาขาต่างๆ ในรูปแบบ AUN (ASEAN University Network) รวมทั้งให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็น Education Hub

12. สร้างระบบการประกันและการประเมินคุณภาพ และเกณฑ์มาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบ (Benchmark) ทั้งระดับภายในประเทศและกับประเทศอื่นๆ ในกรอบอาเซียน ทั้งในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างผลงานวิจัย และการจัดบริการทางการศึกษา เป็นต้น

13. สนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ โดยให้มีการนำผู้สอนระดับศาสตราจารย์มาสอนระดับปริญญาโทและเอกเพิ่มขึ้น และให้มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทและเอกเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

14. ระบบการศึกษาจะต้องเติมเต็มการพัฒนาในทุกๆ ระดับ ที่นอกจากให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมแล้วยังต้องรวมไปถึงการให้ความรู้ในลักษณะศูนย์ฝึกอบรม (Training Center) เพื่อการพัฒนาประเทศไทยจากการเพิ่มศักยภาพของคนในชาติ

15. ประเทศไทยควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการเสนอนโยบายการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการได้ เพื่อให้เกิดการกระตุ้น ส่งเสริม และพัฒนาให้มีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารอย่างจริงจัง

สรุปประเด็นสำคัญ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

จากการบรรยายโดยวิทยากรทั้งสองท่าน สรุปประเด็นร่วมที่สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในสาระและรายละเอียดของกฎบัตรอาเซียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในความเป็นมา ความสำคัญ และทิศทางของความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคในอนาคตอันใกล้ที่ถูกต้อง โดยการ

1.1 การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ซึ่งรวมถึง ASEAN+3 และ ASEAN+6

1.2 จัดสรรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่มีความเข้าใจในเรื่องกฎบัตรอาเซียน ให้เป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ความรู้ และสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้แก่สถานศึกษาทุกระดับตามที่ร้องขออย่างเร่งด่วน

1.3 จัดทำและเผยแพร่หลักสูตรอาเซียนศึกษา โดยมีกรมบรรจุลงในหลักสูตรการเรียนการสอนภาคบังคับ และระบุเวลาการเรียนการสอนที่แน่นอน ในสถานศึกษาทุกระดับ

1.4 จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาและศูนย์ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียนและประเทศสมาชิก ที่รองรับและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและประชาชนทั่วไป

1.5 สร้างผู้นำการเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา และสร้างเครือข่ายผู้นำในภูมิภาคอาเซียน (Future Leader of ASEAN) ที่เอื้อต่อการพัฒนาร่วมกันในอนาคต ทั้งในระดับผู้เรียน ครู ภาครัฐและภาคเอกชน

1.6 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ช่องเสรี และโทรทัศน์ ช่องหรือรายการพิเศษเกี่ยวกับอาเซียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

**2. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และ
เพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษซึ่งถูกกำหนดในข้อตกลง
เบื้องต้นให้ใช้เป็นภาษาอาเซียน ให้แก่คนไทยในทุกๆระดับ
โดยการ**

2.1 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนทั่วไป ในทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับใช้การหรือระดับสื่อสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียน ปฏิบัติและสื่อสารได้จริง

2.2 พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนกำลังพลภาครัฐ ให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการอบรมภาษาอังกฤษระดับต่างๆ ในหน่วยงาน การจัดสรรทุนการศึกษา และเปิดโอกาสในการส่งครูและบุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการ ไปเข้าร่วมการอบรมภาษาอังกฤษร่วมกับหน่วยงานภายในและภายนอกประเทศเป็นระยะ ตลอดจนส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ

เพื่อการสื่อสารและการปฏิบัติงานระหว่างกัน เป็นต้น

2.3 จัดรายการที่เน้นสาระความบันเทิงที่ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เผยแพร่ทางสื่อแขนงต่างๆ เพื่อจูงใจให้ประชาชนทุกระดับเห็นความสำคัญ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารภายในระยะเวลาที่จำกัด

3. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอย่างน้อย 1 ประเทศ โดยการ

3.1 จัดการเรียนการสอนภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งรวมถึง ASEAN + 3 และ ASEAN + 6 โดยกำหนดให้การศึกษาภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นหนึ่งในวิชาเลือกที่ผู้เรียนสามารถเรียนและมีการสอบวัดผลการเรียนเช่นเดียวกับความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษ

3.2 ส่งเสริมครู บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการ รวมทั้งนักเรียน/นักศึกษา ที่มีความสามารถด้านภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีโอกาสเป็นผู้นำในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาของประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้นให้แก่ผู้อื่น โดยสามารถใช้เป็นสมรรถนะที่ช่วยเพิ่มโอกาสและผลตอบแทนในการทำงานเทียบเท่ากับสมรรถนะและความสามารถด้านอื่น

3.3 สนับสนุนการจัดการศึกษาและการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้จัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อนบ้านในสถาบันการศึกษาของไทย และอาจมีการกำหนดระเบียบเบื้องต้นในการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อการทำงานข้ามชาติให้มีการ

สอบการใช้ภาษาถิ่นเพิ่มขึ้น

3.4 ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้ทราบถึงโอกาส และผลประโยชน์ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ตลอดจนมีโอกาสได้เดินทางไปทำงานในประเทศเหล่านั้น ทั้งในระดับแรงงานระดับฝีมือ (Skilled Labor) และแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor)

4. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน และการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างทางวัฒนธรรมและลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของชาติในภูมิภาคที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน โดย

4.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นในประชาคม ตลอดจนการสร้างความรู้ความตระหนักในความหลากหลายของภูมิภาค เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในเชิงเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

4.2 ปรับวิธีและสาระในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีลักษณะเป็นการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เป็นไปในอดีตตามมุมมองการรับรู้ของแต่ละชาติ เพื่อเป็นประสบการณ์ที่ทุกชาติจะต้องช่วยกันป้องกันไม่ให้เหตุการณ์ความขัดแย้งแบบในอดีตเกิดขึ้นอีก มากกว่าการเรียนรู้เพื่อพิสูจน์หาว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายถูกหรือผิด

4.3 จัดการเรียนการสอนในเรื่องประเทศเพื่อนบ้าน ที่เน้นการสร้างความรู้สึกร่วมกันและยกย่องเทียบเท่ากับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่า

5. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ เพื่อรองรับผลอันเนื่องมาจากความร่วมมือในเสาต่าง ๆ เมื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น

5.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับลดภาษี ข้อได้เปรียบ-เสียเปรียบทางการค้า การแบ่งระดับการพัฒนาของประเทศในประชาคม เป็นต้น

5.2 การศึกษาเพื่อสร้างคนไทยและบัณฑิตไทย ให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งแรงงานระดับฝีมือ (Skilled Labor) และแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor)

5.3 การศึกษาเพื่อสร้างเข้าใจในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศที่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน โดยต้องมีการเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรืออาชีวศึกษา

5.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยและบัณฑิตไทยในทุกระดับ เพื่อเตรียมพร้อมต่อโครงสร้างประชากรที่จะเปลี่ยนไปเป็นสังคมสูงอายุ

5.5 การให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ ตลอดจนจัดระบบการสนับสนุนด้านการศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในระดับและสาขาต่างๆ ในรูปแบบ AUN (ASEAN University Network) รวมทั้งให้ความรู้เพื่อเตรียมความ

พร้อมในการเป็น Education Hub

5.6 การสร้างระบบการประกันและการประเมินคุณภาพ และเกณฑ์มาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบ (Benchmark) ทั้งระดับ ภายในประเทศและกับประเทศอื่นๆ ในกรอบอาเซียน ทั้งในด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างผลงานวิจัย และการจัดบริการทาง การศึกษา เป็นต้น

5.7 สนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ โดย ให้มีการแลกเปลี่ยนผู้สอนระดับศาสตราจารย์มาสอนระดับปริญญาโท และเอกในภูมิภาคเพิ่มขึ้น และให้มีการจัดการเรียนการสอนระดับ ปริญญาโทและเอกเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

5.8 ให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการก้าวสู่ ประชาคมอาเซียนในลักษณะศูนย์ฝึกอบรม (Training Center) เพื่อ การพัฒนาประเทศไทยจากการเพิ่มศักยภาพของคนในชาติ

ภาคผนวก

1. โครงการและกำหนดการบรรยาย
2. ประวัติย่อผู้บรรยาย
3. รายชื่อผู้เข้าร่วมฟังบรรยาย
4. เอกสารประกอบการบรรยาย

1. โครงการและกำหนดการบรรยาย

**โครงการบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก
เรื่องการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
แก่ผู้บริหาร และบุคลากรสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา**

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nations - ASEAN) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 องค์กรดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศสมาชิกโดยการรวมตัวกันเพื่อป้องกันตนเองและสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ แต่ที่ผ่านมายังเป็นการรวมตัวที่ไม่ชัดเจนและเข้มแข็งเท่าที่ควร

ปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปและมีการแข่งขันสูงขึ้น ภูมิภาคต่าง ๆ จึงพยายามรวมตัวกันเพื่อสร้างมั่นคงและความเข้มแข็ง โดยมีกติกาที่ชัดเจน ดังเช่น การรวมตัวกันของประเทศในยุโรปเพื่อจัดตั้งเป็นประชาคมยุโรป (European Union - EU) เป็นต้น ประเทศสมาชิกอาเซียนก็มีจุดมุ่งหมายเช่นนั้น จึงได้ร่วมกันจัดทำกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) โดยผู้นำประเทศสมาชิกทั้งหมดได้รับรองกฎบัตรดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และจะมีผลให้การรวมตัวของประเทศสมาชิกแปรสภาพเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN

Political Security Community - APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกและการเคลื่อนย้ายทุนมนุษย์ที่มีคุณวุฒิวิชาชีพ

จากการสำรวจความตระหนักของประชาชนในประเทศอาเซียน 10 ประเทศ พบว่า ประชาชนลาวมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนสูงเป็นอันดับหนึ่ง ในขณะที่ประชาชนชาวไทยมีความตระหนักรู้อยู่ในอันดับที่ 8 เท่านั้น จึงเป็นภารกิจสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเร่งสร้างความตระหนักแก่ประชาชนเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน

โดยเฉพาะสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยวิจัยและพัฒนานโยบายและแผนการศึกษาของชาติ จำเป็นที่จะต้องมีความตระหนักรู้เรื่องประเทศไทยจะต้องก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนและประเทศภาคี ประกอบกับนโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สองก็มุ่งสร้างคนไทยยุคใหม่ให้มีความรู้ ความดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งหมายถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองอาเซียนที่สามารถแข่งขันได้และอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างสันติสุข ดังนั้น ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียนอย่างถ่องแท้ และผลกระทบที่จะตามมาทั้งด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง

ด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อจะได้สามารถพัฒนานโยบายและ
ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงเมื่อ
ประเทศไทยเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ขอความ
ร่วมมือให้องค์กรหลักเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการขับเคลื่อน
ประชาคมอาเซียนให้กับข้าราชการของกระทรวงและหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเห็นควรจัดประชุม
บรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเตรียม
ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนดังกล่าว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามีความ
รู้ความเข้าใจและความตระหนักในความสำคัญของการเป็นประชาคม
อาเซียน ตลอดจนผลกระทบที่จะตามมา เพื่อจะได้สามารถนำมาเป็น
แนวทางในการกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติต่อไป

วิธีดำเนินการ

จัดให้มีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
โดยวิทยากรหลัก คือ

1. อธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พิณิตี รตะนาอนุกุล รองเลขาธิการ
คณะกรรมการการอุดมศึกษา อดีตผู้บริหารเครือข่ายมหาวิทยาลัย
อาเซียน (ASEAN University Network - AUN)
3. เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)

กิจกรรม

- การบรรยายโดยอธิบดีกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค)
- การบรรยายโดยรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล)
- การอภิปรายและซักถาม

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลาง (ระดับชำนาญการพิเศษ) ทุกคนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และข้าราชการทั่วไปที่สนใจ (ตามความสมัครใจ) ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัน เวลา

วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2553 ระหว่างเวลา 9.00 - 13.00 น.

สถานที่

ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

งบประมาณ

โครงการวิจัยนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การนานาชาติ (งบอุดหนุน) รหัส 52102 และขอการสนับสนุน เอกสาร สื่อ CD เพลงอาเซียน ฯลฯ จากกรมอาเซียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในความสำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียนตลอดจนผลกระทบที่จะตามมา และมีข้อมูลความรู้เพียงพอที่จะนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติต่อไป

กำหนดการ
การบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก
เรื่องการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
แก่ผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
วันพุธที่ 6 มกราคม 2553
ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

- 9.00 - 9.15 น.   เลขาธิการสภาการศึกษากล่าวต้อนรับ
- 9.15 - 10.30 น.   การบรรยาย เรื่อง
                          “ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนใน ค.ศ. 2015”
                          โดย อธิปดิกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค)
- 10.30 - 11.45 น.   การบรรยาย เรื่อง
                          “ประชาคมอาเซียนกับอนาคตการศึกษาไทย”
                          โดย รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล
                          รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 11.45 - 12.30 น.   อภิปรายและซักถาม
- 12.30 - 12.45 น.   สรุปและปิดการประชุม
                          โดย เลขาธิการสภาการศึกษา
                          (รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)
- 12.45 น.   รับประทานอาหารกลางวัน

-----

2. ประวัติย่อผู้บรรยาย

ประวัติย่อผู้บรรยาย

ชื่อผู้บรรยาย	นายวิฑูรย์ ศรีวิหค
วัน เดือน ปีเกิด	19 พฤษภาคม 2504
ตำแหน่งปัจจุบัน	อธิบดีกรมอาเซียน
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับสอง) รัฐศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย M.A. (Hons.) (International Relations) University of Mississippi, U.S.A.
ตำแหน่งที่สำคัญ และราชการพิเศษ	- นายเวร กองกฎหมาย กรมสนธิสัญญา และกฎหมาย - เลขานุการตรี กองกฎหมาย กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย - เลขานุการโท กองนโยบายและวางแผน สำนักงานปลัดกระทรวงฯ - เลขานุการเอก คณะทูตถาวร แห่งประเทศไทย ประจำองค์การสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก - ได้รับเลือกตั้ง (โดยการเสนอนามของกลุ่มเอเชีย) ให้เป็นผู้เสนอรายงาน (Rapporteur) คณะกรรมการด้านสังคมและ มนุษยธรรมของที่ประชุมสมัชชา สหประชาชาติ สมัยที่ 47 (1992)

- ได้รับเลือกตั้ง
(โดยการเสนอชื่อของกลุ่มเอเชีย)
ให้เป็นรองประธาน (Vice-chairman)
คณะกรรมการด้านสังคมและ
มนุษยธรรมของที่ประชุมสมัชชา
สหประชาชาติ สมัยที่ 49 (1994)
- เลขานุการเอก สำนักงานเลขานุการ
รัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ
- เจ้าหน้าที่การทูต 7
กองการประจุมระหว่างประเทศ
กรมองค์การระหว่างประเทศ
- Liaison officer นรม.อิตาลีในการประชุม
ASEM ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ ค.ศ. 1996
- เจ้าหน้าที่การทูต 7 กองการเมือง
กรมองค์การระหว่างประเทศ
- เจ้าหน้าที่การทูต 7 กองงานพัฒนา
กรมองค์การระหว่างประเทศ
- เจ้าหน้าที่การทูต 7 กองการสังคม
กรมองค์การระหว่างประเทศ
- ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวง
- ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวง
- เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง

- การประชุมระหว่าง
ระหว่างประเทศ**
- ผู้ช่วยเลขานุการ คณะผู้แทนไทย
ในการประชุมเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ตึ๊งก
ระหว่างประเทศ สหราชอาณาจักร
  - ผู้แทนไทยในการประชุมสมัชชา
สหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 44, 46,
47, 48, 49, 51
  - ผู้แทนไทยในการประชุมสมัชชา
สหประชาชาติ สมัยพิเศษ ในโอกาส
ครบรอบ 50 และ 60 ปี สหประชาชาติ
ค.ศ. 1995 / 2005
  - ผู้แทนไทยในการประชุม
คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม
ประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ESCAP)
  - ผู้แทนไทยในการประชุมสุดยอดว่าด้วย
การพัฒนาสังคม กรุงโคเปนเฮเกน
ประเทศเดนมาร์ก ค.ศ. 1995
  - ผู้ประสานงาน Asia Cooperation
Dialogue (ACD)
- ผู้บรรยายพิเศษ**
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)
  - วิทยาลัยกองทัพอากาศ
  - วิทยาลัยกองทัพบก
  - โรงเรียนอัยการชั้นสูง
  - ศูนย์รักษาความปลอดภัย
กองบัญชาการทหารสูงสุด

- หลักสูตรนักบริหารเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  - คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  - ร่วมจัดรายการวิทยุของ
สถาบันนโยบายศึกษา กับ
ดร.สมศักดิ์ ชูโต ในหัวข้อ
"สหประชาชาติ"
  - ศูนย์อำนวยการบริหาร
จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
  - โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ
  - มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี
  - ฯลฯ
-

ประวัติย่อผู้บรรยาย

1. ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ นายพินิติ รตะนานุกูล
- 1.2 ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
328 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ
10400
โทรศัพท์ 02 610 5214
โทรสาร 02 610 5217
- 1.3 ตำแหน่งปัจจุบัน รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2. ประวัติการศึกษา

- 2.1ปริญญาตรี พ.ศ. 2520 วท.บ.(เคมี) มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2.2ปริญญาโท พ.ศ. 2522 วท.ม.(เคมีอินทรีย์)
มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2.3ปริญญาเอก พ.ศ. 2526 Ph.D. (Organic Chemistry)
The National University of Ireland,
University College Cork, Ireland
- 2.4 การฝึกอบรม พ.ศ. 2530 Research Fellow The
Queen's University of Belfast,
Northern Ireland, U.K.

3. ประวัติการรับราชการ

- พ.ศ. 2522 อาจารย์ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

- พ.ศ. 2530 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พ.ศ. 2539 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พ.ศ. 2544 รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พ.ศ. 2551 รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4. ประสบการณ์ทางการบริหาร

4.1 มหาวิทยาลัยศิลปากร

- พ.ศ.2537 - 2537 รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
- พ.ศ. 2537 - 2539 เลขานุการสภามหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2537 - 2539 รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
- พ.ศ. 2539 - 2540 รองผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
(ส่วนงานนอกระบบราชการ ปัจจุบัน
เป็นองค์กรมหาชน)

4.2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- พ.ศ. 2540 - 2542 รองอธิการบดีฝ่ายการคลังและทรัพย์สิน
- พ.ศ. 2542 - 2546 กรรมการสภา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พ.ศ. 2542 - 2546 รองอธิการบดีฝ่ายการคลังและบุคลากร

4.3 สำนักงานเลขานุการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

- พ.ศ. 2548 - 2551 ผู้อำนวยการบริหาร

4.4 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5. ประสบการณ์ (ปัจจุบัน)

5.1 ประธานอนุกรรมการวิชาเคมี มูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สอวน)

5.2 กรรมการดำเนินการ ฝ่ายพัฒนาตำราเรียนตามหลักสูตรโอลิมปิกวิชาการมูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สอวน.)

5.3 ประธานคณะกรรมการความร่วมมือด้านวิชาการ เอเชียตะวันออก (East Asia Academic Cooperation Council) กระทรวงการต่างประเทศ

6. ประสบการณ์ระหว่างประเทศ (ปัจจุบัน)

6.1 Editorial Board, Chemical Education Journal
(Asian Edition)

6.2 Chairman, ASEAN-European Academic University Network

6.3 Advisory Committee of the ASEM Education Hub,
The Asia-Europe Foundation (ASEF)

-----

3. รายชื่อผู้เข้าร่วมฟังบรรยาย

รายชื่อผู้เข้าร่วมการบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก
เรื่อง การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
วันพุธที่ 6 มกราคม 2553 เวลา 9.00 - 13.30 น.
ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

วิทยากร

1. อธิบดีกรมอาเซียน (นายวิฑูรย์ ศรีวิหค)
2. รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล)

ผู้บริหารระดับสูง

1. เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)
2. ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
(นางสิริพร บุญญานันต์)
3. ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
(นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์)
4. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านศึกษามหาภาค
รักษาการที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
(นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม)
5. รักษาการที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
(นายก้องเกียรติ สหวรรณางกูร)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.สุวัฒน์ เงินน้ำ
2. ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชทรัพย์เมือง
5. อาจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีติติก

นิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. พันเอกหญิง อาทิตยา วงศ์สุวรรณ
2. นางสาวเรวดี จันทเปรมจิตต์
3. นางสาวพรทิพย์ ดิลกานันท์
4. พระมหาวรวิทย์ ทาระพันธ์
5. นายภัทร ยืนยง
6. นางสาวกัญญา สุวรรณฉาย
7. นายเพชรภัทร พึ่งจำพรรณ
8. นางสาวกนกพร ศิริโรจน์
9. นางสาวอารีรัตน์ ภาคพิชเจริญ
10. พระธรรมรินทร์ โภคากรณ์
11. นายทวิช มณีพนา
12. นางสาวประทานพร ศรีอนันต์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1. นางสาววรมน เนาวโรจน์
2. นางสาวปนัดดา งามสมพล
3. นางจිරนันท์ ทรงชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. นางสาวจันทรา ตันติพงศานุรักษ์
2. นางสุภีร์ วจำปา
3. นายปรีชา หมั่นคง
4. นางศรารัตน์ ลีไพบูลย์
5. นางสาวประภาพรรณ แยมสมุทร

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1. ดร. สุณีย์ จุไรสินธุ์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. นางสุวรรณี วิทยอุดม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักอำนวยการ (สอ.)

1. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ (นางทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์)
2. นายสถาพร บุตรชัยงาม
3. นางอำไพ ธนากรกิตติโยธิน
4. นางสาวธัญวรรณ วุฒิพัฒนานนท์
5. นางสร้อยระย้า เรือนนาค

6. นางศิริพร ศรีพันธุ์
7. นายศรารุช บุญคล่อง

**สำนักนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
(สพ.)**

1. นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี
2. นางอรุณศรี ละอองแก้ว
3. นางสาวสุวิณา เกนทะนะศีล
4. นางสาวอัญชลี แซ่ตระกูล
5. นายภูริต วาจาบัณฑิตย์
6. นางสาวสมพร พรหมดี
7. นางสาวกรกมล จึงสำราญ
8. นางสาวมณีรัตน์ กรุงแสนเมือง
9. นางสาวพิกุล กันทะวัง

สำนักนโยบายด้านการศึกษามหภาค (สม.)

1. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการศึกษามหภาค
(นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม)
2. นางทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์
3. นางสาวศรีประทุม ด่านผดุงธรรม
4. นางสาวอังคณา สำเภาประเสริฐ
5. นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์
6. นางสาวดารณี อรุณวรการณ์
7. นางสาวชิตชล ตั้งสุขขีย์ศิริ
8. นางเพ็ญจันทร์ นครอินทร์

9. นางรัชนี ศิลปะบรรเลง
10. นางเกื้อกุล ชั่งใจ
11. นางสาวสุวิมล เล็กสุขศรี
12. นางสาวชรินทร์น์ พุ่มเกษม
13. นานสมยศ พันธุ์โอพารกุล
14. นางจตุพร หาญวรวงค์

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา (นายกิตติรัตน์ มังคละคีรี)
2. นายณัฐวุฒิ อ่าวสกุล
3. นางสาวณัฐิกา นิตยาพร
4. นายชัชวาล อัสฌากุล
5. นายเฉลิมพล เอียดพูล

ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา (ศส.)

1. นางสิริวรรณ สวัสดิวัฒน์ ณ อยุธยา
2. นางผานิต วัฒนรัตน์ปัญญา
3. นางกนกพร ถนอมกลิ่น
4. นางสาวยุพา วิริภิมย์กุล
5. นางเพท่าย บุญมี
6. นายภาณุพงศ์ พนมวัน
7. นางสาวนวลจันทร์ ปุยะกุล
8. นางสาวทวีพร บุญวานิช
9. นางสาววิชชุลาวัลย์ พิทักษ์ผล
10. นางสาวจิรา วงศ์เหลือ

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.)

1. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
(นางสาวประภาพรพรรณ ไชยวงษ์)
2. นางพิจารณา ศิริชานนท์
3. นางสาวชนัญญา อุ่ณจันทร์
4. นางสาววาณี ทัพพะปุระณะ
5. นายสมชาย บัวเล็ก
6. นางสาววิภารัตน์ อาทิตย์ตั้ง

กองงานเลขานุการสภาการศึกษา (กส.)

1. ผู้อำนวยการกองเลขานุการสภาการศึกษา
(นายวีระ พลอยครบุรี)
2. นายกวิน เสือสกุล
3. นางโชติกา วรรณบุรี
4. นางกมลทิพย์ เมฆพุก
5. นางสาวจิรศรี อนุวัชกุล
6. นางจุฬาร เหมวรรณวงศ์กุล

ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ (ศพป.)

1. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ
(นางสาววรัญพร แสงนภาพร)
2. นางสาวภักธินดา พันธุมเสน
3. นางสาวคัทริยา แจ็งเดชา
4. นายปานเทพ ลากเกษร
5. นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ
6. นางกนกพรรณ ปัญญาสุข

สำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและโอกาสทางการศึกษา (สร.)

1. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและโอกาสทางการศึกษา (นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง)
2. นางสาวประภาพรณ วรงค์โรจน์
3. นางสาวอุษา คงสาย
4. นางสาวพุดิสาร์ อัครกะพู
5. นางสาวณุตตรา แทนขำ
6. นายวิรัช ตาแก้ว
7. นางสาวสุมาลี ไพเรศกดาสกุล

ศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษา (ศปส.)

1. ผู้อำนวยการศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษา (นางอัมพร พงษ์กังสนานันท์)
2. นางสาวไกล่ตา สดสมศรี
3. นายศุภสิทธิ์ ภูภักดี
4. นางสาวทัศนวัลย์ เนียมบุบผา

สำนักนโยบายด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม (สป.)

1. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม (นางจินตนา ศักดิ์ภู่อรัมย์)
2. นายสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์
3. นางสาวโรจนา ถัดทะพงษ์
4. นางสุชาดา ไชยรัตน์

5. นายดุสิต ทองสลาย
6. นางสาวอวยพร ประพาศธรรม
7. นายชาญ ตันติธรรมถาวร
8. นางสาวสมถวิล กาญจนางศ์กุล
9. นางสาวชลาลัย ทรัพย์สัมพันธ์
10. นางสาวอุษา ชูชาติ
11. นายอุเรนทร์ สุขนวล
12. นางกัลยาณี ปฎิมาพรเทพ
13. นางสาวบรรณากรณ์ อมรพรสิน
14. นางเข็มทอง โมงขุนทด

อื่น ๆ

1. ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (นายวิษณุ เอมประณีตร)
2. นางวาสนา ลีไพบูลย์
3. นางสาวเอ็นดู ศิริเจียมรัตน์
4. นายชาริรัตน์ สิริณี
5. นายวีระพงษ์ อุ่เจริญ
6. นางเกษิณี วามาหมด
7. นายสมชาติ สมญาติ
8. อภिरดา บัวทอง
9. นายมนตรี กี่สุน

4. เอกสารประกอบการบรรยาย

4. เอกสารประกอบการบรรยาย

ในการบรรยายทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก เรื่อง “การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน” แก่ผู้บริหารและบุคลากรสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในวันพุธที่ 6 มกราคม 2553 ระหว่างเวลา 9.00 - 13.30 น. ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีเอกสารประกอบการบรรยาย ดังนี้

- 1) Powerpoint ของวิทยากรทั้ง 2 ท่าน
- 2) แผ่นพับ "แนะนำให้รู้จักอาเซียน"
- 3) The ASEAN Charter กฎบัตรอาเซียน
- 4) Roadmap for an ASEAN Community 2009 - 2015
- 5) การศึกษา : รากฐานประชาคมอาเซียน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ เลขานุการสภาการศึกษา
ดร.วรัญพร แสงนภาพร ผู้อำนวยการ
ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ

ผู้พิจารณารายงาน

ดร.วรัญพร แสงนภาพร ผู้อำนวยการ
ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ

วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอแนะ

นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ นักวิชาการศึกษานำศูนย์
ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ

ผู้เขียน และจัดทำรายงาน

นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ นักวิชาการศึกษานำศูนย์
ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ

ผู้รับผิดชอบโครงการจัดการบรรยาย

ดร.วรัญพร แสงนภาพร ผู้อำนวยการ
ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ

นางสาวภทิตดา พันธุมเสน นักวิชาการศึกษานำศูนย์พิเศษ

ดร.ปานเทพ ลากเกษร นักวิชาการศึกษานำศูนย์

นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ นักวิชาการศึกษานำศูนย์

นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ นักวิชาการศึกษานำศูนย์

นางกนกพรพรรณ ปัญญาสุข เจ้าหน้าที่งานธุรการนำศูนย์

นายสมมาตร ไลยนาถ ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

หน่วยงานรับผิดชอบ

ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ (พ.ศ.2553)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

99/20 ถนนสุขุวิท เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300